

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
MÜZİK EĞİTİMİ BİLİM DALI

ÜNİVERSİTELERİMİZDE AMATÖR TÜRK HALK
MÜZİĞİ KOROLARININ EĞİTİMİ

Özgür PEKER

YÜKSEK LİSANS TEZİ

DANIŞMAN
Dr. Öğr. Üyesi Soner ALGI

KONYA-2018

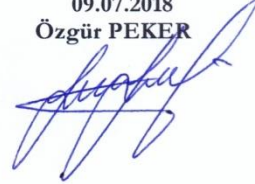
 KONYA	T.C. NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü	 NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ KONYA EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
---	---	---

BİLİMSEL ETİK SAYFASI

Öğrencinin	Adı Soyadı	Özgür PEKER
	Numarası	148309021029
	Ana Bilim Dalı	Güzel Sanatlar Eğitimi
	Bilim Dalı	Müzik Eğitimi
	Programı	Tezli Yüksek Lisans
	Tezin Adı	Üniversitelerimizde Amatör Türk Halk Müziği Korolarının Eğitimi

Bu tezin proje safhasından sonuçlanmasına kadarki bütün süreçlerde bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle riayet edildiğini, tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel kurallara uygun olarak atıf yapıldığını bildiririm.

09.07.2018
Özgür PEKER

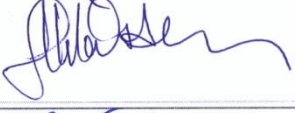

 KONYA	T.C. NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü	 EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
---	---	--

YÜKSEK LİSANS TEZİ KABUL FORMU

Öğrencinin	Adı Soyadı	Özgür PEKER
	Numarası	148309021029
	Ana Bilim Dalı	Güzel Sanatlar Eğitimi
	Bilim Dalı	Müzik Eğitimi
	Programı	Tezli Yüksek Lisans
	Tez Danışmanı	Dr. Öğr. Üyesi Soner ALGI
	Tezin Adı	Üniversitelerimizde Amatör Türk Halk Müziği Korolarının Eğitimi

Yukarıda adı geçen öğrenci tarafından hazırlanan **Üniversitelerimizde Amatör Türk Halk Müziği Korolarının Eğitimi** başlıklı bu çalışma 04.07.2018 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda oybirliği ile başarılı bulunarak, jürimiz tarafından yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

	Ünvanı Adı Soyadı	İmza
Danışman	Dr. Öğr. Üyesi Soner ALGI	
Jüri Üyesi	Doç. Dr. Attila ÖZDEK	
Jüri Üyesi	Doç. Dr. Oğuz KARAKAYA	

TEŞEKKÜR

Bu çalışmaya başladığım günden itibaren gerek bilimsel yönden gerek kişisel yönden desteğini bir an olsun esirgemeyen değerli danışmanım Dr. Öğretim Üyesi Soner ALGI'ya sonsuz teşekkür ederim. Her zaman bilgisine başvurabildiğim değerli hocam Doç.Dr. Attila ÖZDEK'e, bu uzun yolculuğa çıkmam konusunda beni cesaretlendiren ve motive eden çok değerli büyüğüm Doç.Dr. Sedat UÇAR'a ve sevgili dostum Öğr.Gör. Erdal KAÇAR'a teşekkür ederim.

Araştırma konusunda benden yardımlarını ve değerli görüşlerini esirgemeyen kıymetli koro eğitimcileri Prof.Dr. Mustafa USLU'ya, Öğr.Gör. Zuhale Feray ŞENKİBAR'a, Öğr.Gör. Cem DERTSİZ'e, Öğr.Gör. Pelin DEMİRÇE ALTINTAŞ'a, Fatih GÖKALP'e, Hasan Basri ÜSTÜN'e, Çukurova Üniversitesi Türk Halk Müziği Korosu'nun birbirinden değerli koro elemanı öğrencilerime ve Çukurova Üniversitesi Kültür Müdürü Öğr.Gör. Bülent SEVİM'e sonsuz teşekkür ederim.

Ayrıca bütün bu yoğun çalışma sürecimde bana sabırla katlanan ve daima güç veren anneme, babama, kardeşlerime, biricik kızım Ezgi Sıla'ya ve yol arkadaşım Güneş'e çok teşekkür ederim.

Özgür PEKER

Konya 2018

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

Öğrencinin	Adı Soyadı	Özgür PEKER
	Numarası	148309021029
	Ana Bilim Dalı	Güzel Sanatlar Eğitimi
	Bilim Dalı	Müzik Eğitimi
	Programı	Tezli Yüksek Lisans
	Tezin Adı	Üniversitelerimizde Amatör Türk Halk Müziği Korolarının Eğitimi

ÖZET

Bu araştırma, ülkemizde üniversite amatör Türk halk müziği korolarının eğitimi ile ilgili karşılaşılan sorunlara uzman koro eğitmenleri ve Çukurova Üniversitesi amatör Türk halk müziği koro elemanlarına uygulanan görüşme formundan elde edilen bulgular yoluyla durum tespiti yapmayı konu alan, nitel araştırma yöntemlerinin kullanıldığı betimsel bir çalışmadır.

Araştırma ile ilgili kaynak taraması, uzman koro eğitmenleri için görüşme formu ve koro elemanları için ayrı bir görüşme formu uygulanarak veriler elde edilmiş ve içerik analizleri yapılmıştır. Araştırma ile ilgili verilere ulaşmak için ülkemizde amatör Türk halk müziği koro eğitimi veren üniversiteler coğrafi bölge dağılımı yapılarak sınıflandırılmıştır. Bu bölgelerde bulunan amatör Türk halk müziği koro eğitimi veren üniversitelerden random yöntemi ile birer üniversite

seçilmiştir. Doğu Anadolu bölgesinde bulunan üniversitelerde amatör Türk halk müziği koro eğitimi bulunmadığı için toplamda 6 üniversite ile görüşülmüştür. Bu üniversitelerde bulunan ve araştırmanın uzman grubunda yer alan 6 koro eğitmenine demografik bilgi sorularının yanı sıra 14 adet açık uçlu sorudan oluşan görüşme formu uygulanmıştır. Ayrıca araştırmacının görev yapmakta olduğu Çukurova üniversitesi amatör Türk halk müziği koro elemanlarına yine demografik bilgi sorularının yanı sıra 13 adet açık uçlu sorulardan oluşan görüşme formu uygulanmıştır. Elde edilen bulgular içerik analizi yöntemi ile incelenmiş ve yorumlanmıştır.

Araştırmadan elde edilen bulgulara göre üniversite amatör Türk halk müziği korolarında temel müzik eğitimi ve ses eğitimi çalışmalarının yetersizliği, çalışma salonunun fiziki şartları ve teknik donanım eksikliği, çalışma gün ve saatlerinin öğrencilerin ders saatleri ile çakışması, konser ve etkinliklere hazırlanma sürelerinin yetersizliği sorunları tespit edilmiştir. Bu sonuçlar doğrultusunda öneriler hazırlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Koro Eğitimi, Türk Halk Müziği, Amatör Korolar

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

Öğrencinin	Adı Soyadı	Özgür PEKER
	Numarası	148309021029
	Ana Bilim Dalı	Güzel Sanatlar Eğitimi
	Bilim Dalı	Müzik Eğitimi
	Programı	Tezli Yüksek Lisans
	Tezin Adı	Training of Amateur Turkish Folk Music Performers In Our Universities

SUMMARY

This research is a descriptive study in which the qualitative research methods are used to determine the status of the university amateur Turkish folk music choruses in our country through the findings obtained from expert chorus trainers and interview forms applied to amateur Turkish folk music chorus members of Çukurova University.

A questionnaire on the research, an interview form for the expert chorus instructors, and a separate interview form for the chorus staff were obtained and content analyzes were conducted. In order to reach the data related to the research, the universities which have amateur Turkish folk music choir education in our country are classified by making geographical distribution. Amateur Turkish folk music in these regions was selected as a university by a random method from

universities offering chorus education. As there are no amateur Turkish folk music choruses in the universities in the Eastern Anatolia region, a total of 6 universities were interviewed. In addition to demographic information questions, interview forms consisting of 14 open-ended questions were applied to 6 chorus trainers in the expert group of these research universities. In addition, the interview form consisting of 13 open-ended questions was applied to the amateur Turkish folk music chorus members of Çukurova University where the researcher was working, as well as demographic information questions. The findings were analyzed and analyzed by content analysis method.

According to the findings obtained from the research, the problems of inadequacy of basic music education and voice education studies in university amateur Turkish folk music corps, lack of physical conditions and technical equipment of the study hall, inconsistency of working days and hours with student hours, and inadequacy of preparation times for concerts and activities were determined. Suggestions have been prepared in the direction of these results.

Keywords: Choir Education, Turkish Folk Music, Amateur Choruses

İÇİNDEKİLER

BİLİMSEL ETİK SAYFASI.....	ii
YÜKSEK LİSANS TEZ KABUL FORMU.....	iii
TEŞEKKÜR	iv
ÖZET	v
SUMMARY.....	vii
İÇİNDEKİLER.....	ix
TABLolar LİSTESİ.....	xiv
1.GİRİŞ.....	1
1. 1. Problem Durumu.....	1
1.2. Alt problemler	5
1.3. Amaç	5
1.4. Önem.....	5
1.5. Sayıtlılar	6
1.6. Sınırlılıklar	6
2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE.....	7
2.1. Ses Eğitimi	7
2.2. Ses Eğitiminin İlke ve Amaçları	8
2.3. Koro.....	8
2.4. Koroların Türleri	9
2.5. Kuruluş Amaçlarına ve Faaliyetlerine Göre Koro Türleri	9
2.5.1. Profesyonel Korolar.....	9
2.5.2. Eğitim Amaçlı Korolar	10
2.5.3. Amatör (Özengen) Korolar.....	11
2.6. Koro Eğitimi.....	13
2.6.1. Koro Eğitiminin Kapsamı ve Temelleri	14
2.7. Koro Şefi	15
2.8. Koro Disiplini.....	16
2.9. Koro Çalışma Salonu	16
2. 10.Türk Müziğinde Toplu Çalıp Söyleme Geleneği	17
2.11. Ülkemizde Faaliyet Gösteren Türk Halk Müziği Koroları	17

2.12. Ülkemizde Üniversite Amatör Türk Halk Müziği Koroları.....	19
2.13. İlgili Yayınlar ve Kaynaklar.....	20
3. YÖNTEM	23
3.1. Araştırmanın Modeli	23
3.2. Evren ve Örneklem	23
3.3. Verilerin Toplanması	25
3.3.1. Koro Eğitimlerine Uygulanan Görüşme Formu	26
3.3.2. Koro Elemanlarına Uygulanan Görüşme Formu.....	28
3.4. Verilerin Analizi.....	30
4. BULGULAR VE YORUMLAR	31
4.1. Birinci Alt Probleme Yönelik Bulgular Ve Yorumlar	31
4.1.1. Uzman Grubu Demografik Bilgilerinden Elde Edilen Bulgular Ve Yorumlar.....	31
4.1.2. “ Çalıştığınız kurumda hangi birimde görev yapmaktasınız?” Sorusuna Verilen Cevaplardan Elde Edilen Bulgular Ve Yorumlar	33
4.1.3. “Üniversitelerde THM korosunun gerekliliği ile ilgili görüşleriniz nelerdir?” Sorusuna Verilen Cevaplardan Elde Edilen Bulgular ve Yorumlar ..	33
4.1.4. ”Koro elemanları seçiminde nasıl bir yol izlemektesiniz?” Sorusuna Verilen Cevaplardan Elde Edilen Bulgular Ve Yorumlar	34
4.1.5. “Haftada kaç gün koro çalışması yapıyorsunuz? Bu çalışmalar kaç saat devam etmektedir?” Sorusuna Verilen Cevaplardan Elde Edilen Bulgular Ve Yorumlar.....	36
4.1.6. “Haftalık çalışma sürelerini neye göre belirliyorsunuz ve bu sürelerin yeterliliği ile ilgili görüşleriniz nelerdir?” Sorusuna Verilen Cevaplardan Elde Edilen Bulgular Ve Yorumlar	37
4.1.7. “Çalışmalarınızda koroya eşlik eden çalgı topluluğu kimlerden (amatör müzisyen, profesyonel müzisyen, öğrenci vb.) oluşmaktadır? Bu çalgı topluluğunun oluşturulmasında izlediğiniz yol ne şekildedir?” Sorusuna Verilen Cevaplardan Elde Edilen Bulgular Ve Yorumlar	38
4.1.8. “Koro çalışmalarında oluşturduğunuz repertuarın kaynağı hakkında bilgi veriniz. Bu repertuarın seçimi konusuyla ilgili görüşleriniz nelerdir?” Sorusuna Verilen Cevaplardan Elde Edilen Bulgular Ve Yorumlar	39
4.1.9. “Koro çalışmalarında eser öğretimi öncesinde temel müzik eğitimi (nota öğretimi, bona, solfej, ses eğitimi, usul ve makam bilgisi vb.) veriyor musunuz?	

Görüş ve önerileriniz nelerdir?” Sorusuna Verilen Cevaplardan Elde Edilen Bulgular Ve Yorumlar	41
4.1.10. “Koro çalışmalarında eser öğretimi ile ilgili izlediğiniz yöntem ve teknikler hakkında görüş ve önerileriniz nelerdir?” Sorusuna Verilen Cevaplardan Elde Edilen Bulgular Ve Yorumlar	42
4.1.11. “Koro eğitimi sürecinde ve etkinliklerde karşılaştığınız problemler nelerdir? Bu problemlere çözüm önerisi olarak görüşleriniz nelerdir?” Sorusuna Verilen Cevaplardan Elde Edilen Bulgular Ve Yorumlar	45
4.1.12. “Koronuzun gerçekleştirdiği etkinlikler ya da konserler için hazırlanma süreciniz nedir? Bu sürecin yeterliliği hakkında görüş ve önerileriniz nelerdir?” Sorusuna Verilen Cevaplardan Elde Edilen Bulgular Ve Yorumlar	48
4.1.13. “Koronuz yıl içerisinde ne tür etkinlikler yapmaktadır? Bu etkinliklerin belirlenmesi ile ilgili görüş ve önerileriniz nelerdir?” Sorusuna Verilen Cevaplardan Elde Edilen Bulgular Ve Yorumlar	49
4.1.14. “Koro çalışma alanınızın fiziki şartlarının yeterliliği konusunda görüş ve önerileriniz nelerdir? Kurumunuzun bu konu hakkındaki tutumu nasıldır?” Sorusuna Verilen Cevaplardan Elde Edilen Bulgular Ve Yorumlar	51
4.1.15. “Daha verimli ve başarılı bir koro etkinliği sonucu için yukarıdaki sorulara vermiş olduğunuz cevaplar dışında eklemek istediğiniz görüş ve önerileriniz nelerdir?” Sorusuna Verilen Cevaplardan Elde Edilen Bulgular Ve Yorumlar.....	53
4.2. İkinci Alt Probleme Yönelik Bulgular ve Yorumlar	55
4.2.1. Katılımcıların Demografik Bilgileri İle İlgili Bulgular ve Yorumlar.....	55
4.2.2. “Şu an üyesi olduğunuz korodan önce herhangi bir koro ya da müzik topluluğunda görev aldınız mı? Cevabınız evet ise ne tür bir toplulukta, ne kadar süre, hangi görevde bulunduğunuza dair bilgiler veriniz?” Sorusuna Verilen Cevaplardan Elde Edilen Bulgular Ve Yorumlar	57
4.2.3. “Müziksel işitme, okuma ve yazma bilginiz var mıdır? Cevabınız evet ise bu kazanımınızı ne zaman ve ne şekilde oluşturduğunuza dair bilgiler veriniz.” Sorusuna Verilen Cevaplardan Elde Edilen Bulgular Ve Yorumlar	58
4.2.4. “Herhangi bir çalgı çalabiliyor musunuz? Cevabınız evet ise hangi çalgıları ne şekilde öğrendiniz ve ne süredir çaldığınız hakkında bilgi veriniz.” Sorusuna Verilen Cevaplardan Elde Edilen Bulgular Ve Yorumlar	59
4.2.5. “Üniversitenizin halk müziği korosunda haftada kaç gün ve bir günde kaç saat çalışma yapılmaktadır? Bu sürelerin yeterliliği ile ilgili görüş ve önerileriniz nelerdir?” Sorusuna Verilen Cevaplardan Elde Edilen Bulgular Ve Yorumlar .	61

4.2.6. “Üniversitenizin halk müziği korusu bir yılda kaç etkinlik yapmaktadır? Bu etkinliklerin isimleri nelerdir? Bu etkinlikler için ayrılan hazırlanma sürelerinin yeterliliği ile ilgili görüş ve önerileriniz nelerdir?” Sorusuna Verilen Cevaplardan Elde Edilen Bulgular Ve Yorumlar	61
4.2.7. “Koro çalışmalarınızın yapıldığı ortamın fiziki şartları ve donanımının yeterliliği hakkında görüş ve önerileriniz nelerdir?” Sorusuna Verilen Cevaplardan Elde Edilen Bulgular Ve Yorumlar	62
4.2.8. “Koro çalışmalarında bir eser öğrenirken koro eğitmeninin uyguladığı yöntemlerin (koro elemanlarını küçük gruplara ayırması, eseri bölüm bölüm çalıştırması, eserle ilgili ses ve video kayıtları yapıp internet erişiminin sağlanması, esere hakim olan öğrencilerin diğer öğrencilerle birlikte çalışmasının sağlanması, diğer...) etkililiği hakkında görüş ve önerileriniz nelerdir?” Sorusuna Verilen Cevaplardan Elde Edilen Bulgular Ve Yorumlar .	63
4.2.9. “Koro çalışmalarında nefes egzersizleri/ses eğitimi ve işitme eğitimi gibi çalışmalar yapıyor musunuz? Bu çalışmaların sürelerinin yeterliliği ile ilgili görüş ve önerileriniz nelerdir?” Sorusuna Verilen Cevaplardan Elde Edilen Bulgular Ve Yorumlar	66
4.2.10. “Koral icra sırasında orkestra ile koro arasındaki müziksel bütünlük ile ilgili görüş ve önerileriniz nelerdir?” Sorusuna Verilen Cevaplardan Elde Edilen Bulgular Ve Yorumlar	67
4.2.11. “Farklı yörelere ait türküler dinliyor musunuz? Cevabınız evet ise bu alışkanlığı ne zaman edindiğinizi açıkla mısınız? Farklı yörelere ait türkülerini öğrenirken zorluk yaşıyor musunuz?” Sorusuna Verilen Cevaplardan Elde Edilen Bulgular Ve Yorumlar	68
4.2.12. “Koro çalışmalarına katıldığınız süre içerisinde türkü dağarcığınızın gelişimi hakkında görüş ve önerileriniz nelerdir?” Sorusuna Verilen Cevaplardan Elde Edilen Bulgular Ve Yorumlar	69
4.2.13. “Koro çalışmalarının ve etkinliklerinin bireysel, sosyal ve müziksel gelişiminize etkileri hakkında görüş ve önerileriniz nelerdir?” Sorusuna Verilen Cevaplardan Elde Edilen Bulgular ve Yorumlar	70
4.2.14. “Koro çalışmalarında ve etkinliklerinde daha verimli bir sonuç alınabilmesi ile ilgili görüş ve önerileriniz nelerdir?” Sorusuna Verilen Cevaplardan Elde Edilen Bulgular Ve Yorumlar	74
5. SONUÇ VE ÖNERİLER.....	78
5.1. Sonuçlar.....	78
5.1.1. Koro Eğitmenlerinin Görüşlerinden Elde Edilen Sonuçlar	78

5.1.2. Çukurova Üniversitesi Türk Halk Müziği Amatör Korosundaki Katılımcıların Görüşlerinden Elde Edilen Sonuçlar	79
5.2. Öneriler	80
KAYNAKÇA	82

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo1. Koro eğitimcileri demografik bilgilerini gösteren veriler tablosu	31
Tablo-2. Katılımcıların Cinsiyet Dağılımı	55
Tablo -3. Katılımcıların Yaşlara Göre Dağılımı	55
Tablo-4. Katılımcıların Fakültelerine Göre Dağılımı	56
Tablo-5. Katılımcıların Koroya Devam Ettikleri Süre İle İlgili Dağılımı	56
Tablo-6. Katılımcıların Önceki Koro Eğitimi Bilgileri	57
Tablo-7. Katılımcıların Müziksel İşitme Okuma ve Yazma Bilgileri	58
Tablo-8. Katılımcıların Çalgılarıyla İlgili Dağılımı	59
Tablo-9. Koro Eğitimcilerinin Eser Öğretme Yöntemleri	63
Tablo-10. Koro Çalışmalarında Nefes Egzersizleri, Ses Eğitimi, İşitme Eğitimi Çalışma Sürelerinin Yeterliliği	66
Tablo-11. Koral İcra Sırasında Orkestra İle Koro Arasında Müziksel Bütünlük	67
Tablo-12. Farklı Yörelere Ait Türkü Dinleme	68
Tablo-13. Koro Çalışmaları ve Etkinliklerinin Katılımcıların Bireysel Gelişimine Etkileri	70
Tablo-14. Koro Çalışmaları ve Etkinliklerinin Katılımcıların Sosyal Gelişimleri	71
Tablo-15. Koro Çalışmaları ve Etkinliklerinin Katılımcıların Müziksel Gelişimleri	73
Tablo-16. Koro Çalışmalarında ve Etkinliklerinde Daha Verimli Bir Sonuç Alınabilmesi İle İlgili Görüş ve Öneriler	75

1.GİRİŞ

İnsanoğlu yaşamsal güdöleri bakımından bir topluluğun üyesi olma, birlikte hareket etme, üzüme, sevinme, gibi birçok duygu, düşünce ve davranışlar sergileyen bir canlıdır. İlk çağlardan beri yaşamsal deneyimlerini diğer insanlarla paylaşma ve geleceğe aktarma ihtiyacını gerek mağara duvarlarına çizdiği resimlerle gerek dinsel törenler, ritüeller ve daha pek çok farklı biçimde yansıtmaya çalışmıştır. Bu paylaşım ve aktarım sanatın doğumuna yol açmıştır. Sanatın dalları ise bu paylaşım-aktarım için kullandıkları materyaller ve yöntemler ile oluşmuştur. Müzik bu sanat dalları arasında birlikte yapılabilmesi nedeniyle kalabalık toplulukları bir araya getirme ve yönlendirme anlamında geçmişten günümüze çok önemli bir yere sahip olmuştur.

İnsan, doğaüstü olayları ya da yaşam sürecinde karşılaştığı her tür sıkıntıyı dinsel ayin, tören veya ritüellerinde müzik yoluyla anlatmaya çalışmıştır. Bu anlatım esnasında birlikte ritim oluşturma, birlikte söyleme, icat ettikleri çalgıları birlikte çalma gibi davranışlar geliştirmiş ve bu davranışlarını gelenekselleştirmiştir. Birçok toplumda bu gelenekler günümüze kadar ulaşmıştır. Zaman içerisinde birlikte müzik yapma geleneğinin sonucu olarak toplu çalıp söyleme ya da koro olarak nitelendirebileceğimiz icra biçimi her toplumda belirli kültürel, müziksel kurallara ve sistematige kavuşturularak gelişimine devam etmiştir. Bu sayede geleneksel müzikler ve buna bağlı olarak toplu çalıp söyleme ya da koro icraları oluşmuştur. Klasik Batı müziği içerisinde bu kurallar ve sistematik geliştirilerek günümüzde tüm dünya tarafından kabul edilen evrensel formuna ve türlerine ulaşmıştır.

1. 1. Problem Durumu

Türkiye'de çeşitli türlerde faaliyet gösteren farklı özelliklere sahip birçok koro bulunmaktadır. Bu korolar amatör, eğitim amaçlı ve profesyonel korolar olarak, üç biçimde ele alınması gereklidir. Bu koroların ses-saz icracıları ve koro şefleri birbirinden farklı özellikler taşımaktadır. Bu nedenle çeşitli özelliklere sahip koroların ortaya çıktığı görölmektedir. Bu çeşitlilikler içinde yer alan üniversite öğrencilerinden oluşan amatör Türk halk müziği koroları, koro türleri arasında önemli bir yere sahip olup incelenmeye değer korolar olarak bu çalışmanın konusunu

oluşturmaktadır.

Müzik geleneğimiz içerisinde toplu söyleme ya da çalma ile ilgili örnekler olduğu bilinse de halk müziğimizde koro ile icra anlayışının çok yeni bir kavram olduğu görülmektedir. Türk müziğinde koro anlayışı ile icranın 1921 yılında bestekâr Ali Rıfat Çağatay'ın yönettiği “Cemil Konseri” adlı icra ile başladığı bilinmektedir. Bununla birlikte Darülelhan'da Hoca Ziya Bey'in de koro yönettiği kaynaklarda görülmektedir (Emnalar, 1992, 21).

Toplu çalıp söyleme geleneği halk müziğimizde çok yaygın olmamakla beraber bazı bölgelerimizde bu uygulamaların yerel örnekleri geçmişten günümüze kadar süregelmiştir. Bu uygulamalara örnek olarak Çankırı sohbet toplantıları, Balıkesir ve Soma Tarhala Köyü Barana Toplantıları, Şanlıurfa Sıra Geceleri, Konya, Gaziantep, Diyarbakır gibi illerimizde yapılan toplu çalıp söyleme icraları ve imece türküleri gösterilebilir. Özellikle Orta, Güney, Güneydoğu illerimizde Türk sanat müziği (TSM) ve Türk halk müziği (THM) çalgılarının birlikte kullanıldığı toplu çalıp söyleme gelenekleri de günümüzde halen devam etmektedir. Bazı yörelerimizde oynanan halaylar da topluca oynanıp söylenen türkölü oyunlardır (Emnalar, 1992: 20).

Türkiye'de radyo yayınlarının başlaması ile halk müziğimize ait örnekler ilk başlarda düzensiz ve bireysel faaliyetler olarak başlamıştır. İstanbul Radyosu'nda Tamburacı Osman Pehlivan'ın Rumeli Türküleri çalıp söylemesi ile başlayan halk müziği yayınları ve 1938 yılında Sadi Yaver Ataman'ın “Açıklamalı Halk Müziği Programı” ilk anonim ve âşık edebiyatı örneklerinin anlatılması ve dinletilmesi bakımından önemlidir. 1940 yılında Vedat Nedim Tör'ün Ankara Radyosu müdürlüğüne getirilmesi ile radyodaki programlar yeniden yapılandırılmıştır. “Bir Türkü Öğreniyoruz” adlı düzenli ilk halk müziği programı, 1941 yılında yayın hayatına başlamıştır. Mesut Cemil Bey'in yönettiği Klasik Türk Musikisi Korosu'na halk türkülerimizi öğretmek amacıyla başlayan programda Muzaffer Sarısözen şef ve repertuar hocası olarak görev yapmıştır.(Aktaran: Alpyıldız, 2012: 85-86).

1940'lı yılların başlarında “Yurttan Sesler” adlı program yayın hayatına

başlamıştır. Bu program Sadi Yaver Ataman'ın "Açıklamalı Halk Müziği" programının devamı niteliğinde olmuştur. "Yurttan Sesler" programında halk ezgilerimizin Klasik Türk Müziği Korosu sanatçıları tarafından icra edilmesi ve bu icralardaki yetersizlikler Halk Müziği'nin yeni bir anlayışla yapılması gerektiği görüşünü doğurmuştur. Bu nedenle 1947 yılında Ankara Radyosu'nda Yurttan Sesler Korosu kurulmuş, bu koronun şefliğine Muzaffer Sarısözen getirilmiştir (Aktaran: Alpyıldız, 2012: 86).

Yurttan Sesler Korosu'nun ardından 1953 yılında İzmir Radyosu'nda "Yurt Türküleri", 1954 yılında İstanbul Radyosu'nda "Yurdun Sesi", 1961 yılında Erzurum Radyosunda "Doğudan Sesler" koroları kurulmuştur. 1 Mayıs 1964 yılında özel bir yasa ile Türkiye Radyoları, "Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumu" adı altında tek bir bünyede toplanarak tüzel bir kişiliğe kavuşturulmuştur. 1966 yılında ve daha sonraki yıllarda stajyer sanatçı sınavları açılarak toplulukların ihtiyacı olan sanatçılar radyolara kazandırılmıştır. 1986 yılında Kültür Bakanlığı bünyesinde Ankara Devlet Türk Halk Müziği Korosu kurulmuş ardından 1990 yılında Şanlıurfa, Sivas, 1993 yılında İstanbul Devlet Türk Halk Müziği Koroları kurulmuştur (Güney, 2010: 52-86).

Ülkemizde TRT, devlet koroları, müzik eğitimi veren okulların ilgili toplulukları gibi profesyonel ve eğitim korolarının yanı sıra resmi kurum ve kuruluşların veya özel kuruluşların üniversitelerin, derneklerin oluşturduğu amatör (özengen) korolar mevcuttur. Bu koroların öncelikli amacı müzik eğitimi vermek ya da yetişmiş sanatçılar vasıtasıyla konserler vermek değil, "müzik yoluyla geniş kitleleri eğitmektir" (Çevik, 2015: 14).

Amatör korolar bireylerin yoğun çalışma temposu içerisinde kişisel gelişimlerine ve sosyal etkileşimlerine katkı sağlayabilecekleri en önemli ortamlardan biridir.

"Koro eğitimi genel eğitimin bütünleyici, birleştirici ve geliştirici bir bileşeni olarak, kendine güvenli, yaratıcı, estetik algısı gelişmiş birey ve bu niteliklere sahip moral yönü güçlü bir toplum yaratmakta önemli bir etkidir" (Çevik, 2015: 15).

Koro eğitimi bireyin, kolektif çalışma bilinci geliştirmesine, kendi ya da başkalarının hatalarını giderme ve sorun çözme kabiliyetinin gelişmesine, demokratik değerlerin gerekliliğini kavramasına, sanatsal açıdan bilinç kazanmasına katkı sağlar (Apaydın, 2001: 135).

Üniversite amatör Türk halk müziği korolarının sayılarının son yıllarda ülke genelinde hızla arttığı gözlemlenmektedir. Bu artış olumlu bir gelişme olmakla birlikte çeşitli sorunları da beraberinde getirmektedir. Karşılaşılan sorunlar koro yöneticisinden, koro elemanlarından, koro çalışma alanının fiziki koşulları ve çalışma saatlerinden, üniversite yönetiminin kültür sanat politikalarından kaynaklanabilmektedir. Koro çalışmaları ve etkinliklerinde meydana gelen olumsuzluklar incelendiğinde ise koro yöneticisinin müzikal ve pedagojik yeterliliği, koro çalışmalarında ses eğitimi ve genel müzik eğitimi çalışmalarına ne kadar zaman ayırdığı, iletişim becerisi, koro üyelerinin müzikal donanımı, kişilik özellikleri, kültürel bağları, koronun çalışma alanının fiziksel durumu ve araç gereçlerinin yetersizliği, çalışma saatlerinin koro elemanlarının dersleri ile çakışması, üniversite yönetiminin kültür sanat etkinliklerine verdikleri önem, bu etkinliklerin planlanması, koordine edilmesi ve uygulamasında sağladıkları maddi manevi olanaklar olarak sıralanabilir.

Üniversite amatör Türk halk müziği koroları bireylerin özgüven kazanması, kültürel değerlerine sahip çıkması, yeteneklerini geliştirmesi, sosyalleşmesi, önyargılarından sıyrılıp objektif değerlendirmeler yapabilmeleri, birlikte hareket etme, sorun çözme becerileri geliştirmeleri, toplumda estetik ve sanat bilincinin yükseltilmesi, toplumsal uzlaşmanın sağlanması gibi birçok konuya büyük katkılar sağlamaktadır.

Yukarıdaki bilgiler ışığında amatör koroların bilimsel araştırma ilkelerine göre incelenmesi gerekliliği, bu koroların eğitimi, eser öğretimi ve icralarında karşılaşılan sorunların tespit edilmesi oldukça önem arz etmektedir. Bu düşünceden yola çıkarak bu çalışmanın amacı amatör koroların sorunlarını tespit etmek olarak belirlenmiş, bu amaç çerçevesinde araştırmanın problem cümlesi şu şekilde oluşturulmuştur:

“Üniversitelerimizdeki amatör Türk halk müziği korolarının eğitimi nasıldır?”

1.2. Alt problemler

- Üniversitelerimizdeki amatör Türk halk müziği korolarında görev yapmakta olan koro eğitmenlerinin amatör Türk halk müziği korolarının eğitimi ile ilgili görüşleri nelerdir?

- Üniversitelerimizdeki amatör Türk halk müziği korolarında görev alan koro elemanlarının aldıkları eğitim ile ilgili görüşleri nelerdir?

1.3. Amaç

Araştırmanın amacı üniversitelerimizdeki amatör Türk halk müziği korolarının eğitimi ile ilgili bir durum tespiti yapmaktır. Bu korolarda görev alan koro elemanlarının eğitimi, eser öğretimi ve icrası ile ilgili karşılaşılan problemleri saptamak, eğitim öğretim yöntem ve uygulama biçimlerini değerlendirmek konuya ilişkin önerilerde bulunmak ve bu sayede koro üyelerinin eğitsel ve koral icralarının geliştirilmesine yönelik katkılar sağlamaktır.

1.4. Önem

Üniversitelerimizdeki amatör Türk halk müziği koroların eğitimi ile ilgili;

- Bu araştırmanın uzman grubunda bulunan koro eğitmenlerinin amatör Türk halk müziği koro eğitimi ile ilgili görüşleri vasıtasıyla durum tespitinin yapılması,

- Çukurova üniversitesi amatör Türk halk müziği korosunda görev alan koro elemanlarının koroya karşı ilgileri ve koro eğitimi sürecinde karşılaştıkları problemlerle ilgili görüşleri vasıtasıyla durum tespitinin yapılması,

- Koro eğitmenleri ve koro elemanlarına uygulanan görüşme formundan elde edilen bulgular neticesinde karşılaşılan sorunların çözümleri ile ilgili önerilerde bulunulması,

- Gelecekte amatör Türk halk müziği korolarının eğitimi ile ilgili yapılacak metodolojik çalışmalar ve uygulamalara katkı sağlanması açısından önemlidir.

1.5. Sayıtlar

Bu araştırmada;

- Uzman grubunda bulunan koro eğitmenlerine ve Çukurova niversitesi amatör Türk halk müziği korosunda görev alan koro elemanlarına uygulanan görüşme formu sorularına verilen cevapların gerçeği yansıttığı varsayılmaktadır.

- Bu araştırma için seçilen yöntem ve veri toplama aracının araştırmanın hedeflerine uygun olduğu varsayılmaktadır.

1.6. Sınırlılıklar

Bu araştırma;

- niversitelerimizdeki amatör Türk halk müziği korolarında görev yapan ve ulaşılabilen 6 koro eğitmeni,

- ukurova niversitesi 2017-2018 göz ve bahar dönemi amatör Türk halk müziği korosunda görev alan 40 koro elemanı ile sınırlıdır.

2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Ses Eğitimi

Ses eğitimi, bireyin sesini sanatsal amaçlar doğrultusunda belirli bir müzikalite içerisinde doğru, güzel ve etkili bir şekilde kullanabilmesi için gereken davranışların kazandırıldığı süreçtir (Çevik, 2015: 53). Töreyin' e göre ses eğitimi bireylere konuşma ya da şarkı söyleme etkinliklerinde seslerini güzel, doğru ve etkili kullanabilmeleri için verilen ve ayrıca içerisinde konuşma, şan eğitimi ve şarkı söyleme gibi alt disiplinler barındıran özel bir eğitimidir (Töreyin, 2008: 82).

Uçan (2001: 33) ses eğitiminin genellikle bireysel ses eğitimi ve toplu ses eğitimi olmak üzere iki ana türde incelendiğini ancak biraz daha irdelendiği zaman bireysel ses eğitimi, kümesel ses eğitimi ve toplu ses eğitimi olmak üzere üç ana türde ele alınması gerektiğini belirtmiştir.

Çevik ses eğitimi çalışmalarını üç alt türe ayırmaktadır.

- Bireysel ses eğitimi:

a) *Temel ses eğitimi*: Her yaşta ve nitelikteki seslere konuşma ve şarkı söyleme etkinliklerinde sesi doğru, güzel ve etkili kullanmaya yönelik temel davranışların kazandırıldığı süreçtir.

b) *İleri ses eğitimi (Şan)*: Ses gelişimini tamamlamış fizyolojik ve anatomik açıdan elverişli, ses gürlüğü, genişliği ve tını bakımından gelişmeye açık bireylerin seslerini sanatsal amaçlar için kullanabilmeleri için ileri düzeyde tekniklerle bireysel, olarak planlanıp uygulanan disiplinler arası bir ses eğitimi türüdür.

- Birlikte (kümesel ses eğitimi): Kişiye değil gruba yönelik yapılan ses eğitimidir.

- Koroda ses eğitimi: Ortak yaşantılar yoluyla koro elemanlarına seslerinin koro ile bütünleştirmesini sağlayarak eğitsel ve sanatsal amaçlar doğrultusunda seslerini doğru, güzel ve etkili kullanmalarına yönelik davranışların kazandırıldığı süreçtir (Çevik, 2015: 61).

2.2. Ses Eğitiminin İlke ve Amaçları

Ses eğitimi ilkeleri akustik, müzik, tıp, psikoloji, fizik, eğitim, müzik, dilbilim, estetik gibi bilimsel ve sanatsal disiplinlere dayanır. Amaçları ise, ses eğitiminin türüne, süresine, düzeyine ve içeriğine göre değişir. Ama her tür ses eğitiminde temel ilke ve amaçlar vardır. Ses eğitiminde düzenli solunum, ses bölgesi (register), ses sınırları, artikülasyon, entonasyon, sesin doğal ve doğru bir şekilde çıkarılmasına yönelik çalışmalar yapılarak ses sağlığı ve kullanımı ile ilgili davranışlar kazandırılmaya çalışılmaktadır (Töreyin, 2008: 102-103).

2.3. Koro

Çok eski geçmişi ve farklı seslendirilme biçimleri ile koral icra duygu ve düşüncelerin hep birlikte ve aynı şekilde ifade edildiği bir iletişim biçimi olarak müzik dilinin en etkili anlatım yöntemlerinden biridir.

Emnalar koroyu *“Günümüzde koro denilince kadın-erkek veya karma şekillerde, erişkin veya çocuk topluluklarının, çalgı eşlikli veya eşiksiz (acapella) tek veya çok sesli topluca şarkı türkü okumaları anlaşılmaktadır”* biçiminde tanımlamıştır. Ayrıca koronun bir toplumun müzik kültürünün yansıtılabilmesi bakımından o toplumun ulusal dil özelliklerini en iyi yansıtan söyleme biçiminin oluşmasına ve gelişmesine ve gelenekselleşmesine katkı sağladığını belirtmiştir (Emnalar, 1992: 1).

Koro'nun tanımını Uçan *“Çok sayıda insanın bir araya gelerek kendi sesleriyle, birlikte seslendirmek, birlikte söz ve şarkı söylemek üzere oluşturdıkları organize bir müziksel topluluktur”* şeklinde ifade etmiştir (Uçan, 2001: 50). Egüz ise koroları başlangıçta tek sesli şarkılar söyleyen, daha sonraları zaman içerisinde müzik alanındaki gelişmelere bağlı olarak çok sesli şarkılar söyleyen topluluklar olarak tanımlamıştır (Egüz, 1981: 11). Koro müziği sesin her alanda, her şekilde ve durumda işlenebilmesi, çabuk uygulanabilmesi ve çabuk sonuçlar alınabilmesi bakımından diğer müzik uygulamalarına göre daha hızlı ve pratik bir yöntemdir. Korolar topluma hızlı bir şekilde ulaşarak etkili, ekonomik ve yaygın bir şekilde etkileyebilen eğitim modelleridir (Gökçe, 2007: 327).

Yukarıdaki tanımlamalardan da anlaşılacağı üzere koro, bireylerin müzik yetenekleri ve beğenileri doğrultusunda bir araya gelerek oluşturdukları, belirli kuralları, uygulama biçimleri olan, yaptıkları icralar ile toplumun kültürel, sanatsal sosyal gelişimine katkı sunan müziksel bir iletişim uygulamasıdır.

2.4. Koroların Türleri

Korolar seslendirme biçimlerine göre

- Tek sesli korolar: Tek sesli eserleri seslendiren, kadın, erkek seslerinden ya da bu ses gruplarının sadece birinden de oluşturulabilen topluluklardır.
- Çok sesli korolar: Çok sesli eserleri seslendiren ses topluluklarıdır.

Üye yapılarına göre:

Kadın koroları

Erkek koroları

Çocuk koroları

Karma korolardan oluşmaktadır.

Kuruluş amaçları ve faaliyetlerine göre:

Eğitim amaçlı korolar

Amatör (özengen) korolar

Profesyonel korolar şeklinde sınıflandırılabilirler. Bu korolar farklı müzik türlerinden örnekler seslendirebilirler (Egüz, 1981: 11-12).

2.5. Kuruluş Amaçlarına ve Faaliyetlerine Göre Koro Türleri

Koro türleri kuruluş amaçları bakımından 3 farklı başlık altında toplanmıştır. Bu koro türleri: profesyonel korolar, amatör (özengen) korolar ve eğitim amaçlı korolardır. Bu koroların çalışma ve etkinlik alanları birbirlerinden farklılıklar göstermektedir.

2.5.1. Profesyonel Korolar

Profesyonel korolar ile ilgili bazı tanımlamalar aşağıda verilmiştir.

Müzik sanatını geliştirmek için, etkinlikleri ile toplumun kültürel birikimine katkı sağlamak amacıyla meslek olarak koro üyeliğini seçmiş olan kişilerden oluşan korolara denir. Bu korolar seçilmiş üyelere oluşmakta ve kadroları sürekli olmaktadır. Devlet koroları, özel kurum ve kuruluşların koroları, radyo, televizyon ve opera koroları bu korolara örnektir.(Çevik, 2015: 14). Gözen'e göre profesyonel korolar, meslek olarak koro üyeliğini seçen ve profesyonel sanatçıların bir araya getirdiği korolardır. Bu koroların sanat yönetimi, şef, şef yardımcısı ve müdürden oluşur. Profesyonel koroların kuruluşu, yönetimi, koroya alınacak sanatçıların sınav, adaylık, atama, çalışma usul ve esasları devlet tarafından belirlenir ve sanat kurulu tarafından yürütülmesi sağlanır (Gözen, 2010: 28).

Eğüz profesyonel koroları bir müzik okulu ya da koro okulundan mezun olan ya da amatörlikten profesyonelliğe ulaşan sanatçılardan oluşan korolar olarak tanımlarken bu kişilerin asli görevlerinin koro üyeliği olduğunu belirtmiştir. (Eğüz, 1981: 13). Uçan ise bu koroları kamu veya özel kurumlarda üyelerinin maddi kazanç sağlayarak geçimlerini idame ettirdiği profesyonel korolar olarak tanımlamıştır (Uçan, 2001: 16).

2.5.2. Eğitim Amaçlı Korolar

Mesleki müzik eğitimi verilen okullarda ders olarak okutulan, teorik ve uygulamalı eğitim yöntemleri ile desteklenen eğitim amaçlı korolar ile ilgili bazı tanımlamalar şu şekildedir.

Mesleki müzik eğitimi veren okulların öğrencilerinden oluşan, müfredat programı kapsamında dönemlik ya da yıllık eğitim veren ve bu süreç sonunda vize, final sınavı olan, dolayısıyla eğitim süreçleri, uygulama alanları bakımından farklılık gösteren korolardır (Çevik, 2015: 14).

Eğitimlerini müzik üzerine yapan öğrencilerden oluşturulan korolardır. Amatör ve profesyonel korolardan farklı şekillerde eğitim yöntemleri ile eğitilirler. Bu koroların öğrencileri dersin müfredatına uygun bir biçimde koro eğitimi derslerine devam ederler. Bu dersin vize ve final sınavları ile değerlendirilirler. Bu

koroların etkinlikleri konserler, festivaller, yarışmalar olabilmektedir (Gözen, 2010: 29).

Koro türlerinin oluşumu sayısal bakımdan birbirinden farklılık gösterebilmektedir. Bu sayısal farklılıklar nedeniyle koroların oluşumu ve müziksel nitelikleri birbirinden ayrı olarak gruplandırılmaktadır. Bu gruplar oda koroları, Orta büyüklükte korolar, büyük korolar olarak sınıflandırılabilir. İcra ettikleri müzik türlerine göre de geleneksel Türk halk müziği koroları, geleneksel Türk sanat müziği koroları, tasavvuf müziği koroları, çok sesli korolar, kilise koroları, madrigal koroları, müzikal koroları, opera-operet koroları, pop-caz koroları gibi çeşitleri vardır (Çevik, 2015: 15-16).

2.5.3. Amatör (Özengen) Korolar

Boş zamanlarını müzik kültürü ve müzik sanatıyla geliştirmek isteyen amatörlerden oluşan korolardır. Bu korolar TRT, Kültür Bakanlığı, Üniversiteler, Sivil Toplum Kuruluşları, Bankalar veya özel kuruluşların kurmuş oldukları korolardır. Müzik sanatını yeni öğrenenler için bir okul niteliği taşırlar. Bu korolar ses eğitimi, işitme, müziksel beğeni ve anlatım gibi konularda eğitim vererek bireylerin müziksel gelişimine katkı sağlarlar. Özengen koroların amacı sanatçı yetiştirmek değildir. Müzik yoluyla toplumu eğitmektir. (Çevik, 2015: 14). Asıl mesleği müzik olmayan, her yaştan ve meslekten yetenekli ve müziğe gönül vermiş bireylerden oluşan korolardır (Egüz, 1981: 13).

Uçan özengen (amatör) koroları maddi bir kazanç beklemeden gönüllülük esası ile okul içinde veya dışında oluşan amatör korolar olarak tanımlamaktadır (Uçan, 2001: 16). Gözen'e göre amatör korolar yetenekli ve müziksever kişilerden oluşturulan korolardır. Bu korolar çalışma biçimleri bakımından müzik okulları gibidir. Bu korolarda bireylerin ses eğitimi ve temel müzik bilgileri geliştirilir (Gözen, 2010: 29).

Egüz amatör korolarda ses eğitimini iki ayrı aşamada ele almıştır. Bunlar:

1. Aşama (Temel toplu ses eğitimi): Bu eğitim türü kendi içerisinde iki ayrı dönemde incelenmektedir.

1. *Dönem*: bu çalışmalarda toplu ses eğitimi çalışmalarına tüm koro ile başlanır. Koro disiplini ve koro yönetimi ile ilgili kurallar da bu çalışmalarda koro elemanlarına verilir. Bu çalışmalar haftada 2 gün ve 4 ders saatinden az olmamalıdır. Bireysel hataları gidermeye yönelik bireysel ya da grup çalışmaları yapılır. Bu çalışmalar nefes, dil-konuşma, yumuşama-rahatlama öğeleri yeterli bir düzeye ulaşana kadar yapılır bu dönem ortalama 4 ay kadar devam etmelidir.

2. *Dönem*: bu çalışma sürecinde koro ikiye bölünerek bireysel hataların düzeltilmesine yönelik çalışmalar yapılır. Koro bu çalışma döneminde iki ayrı koro eğitmeni tarafından çalıştırılır. Koronun bu dönemde çalışma süresi 5 ay kadar devam eder ve bireysel başarı düzeyi öncesine nazaran yarı yarıya artar.

2. Aşama (İleri toplu ses eğitimi): Bu eğitim sistemi de 1. aşamada olduğu gibi iki ayrı dönemde uygulanmaktadır.

1. *Dönem*: Bu çalışma döneminde toplu ses eğitimi çalışmalarında uygulanan ses teknikleri açısından koro elemanları izlenerek hataları saptanmalıdır. Daha sonra aynı hataları yapan koro elemanlarından yeni gruplar oluşturularak bu hataların giderilmesi, için çalışmalar yapılmalıdır. Toplu ses eğitimi çalışmalarında da olduğu gibi 2 gün 4 saat çalışmalar yapılmalıdır. Bu çalışmaların ilk saatleri grupla, ikinci saatleri koro ile yapılmalıdır. Bu çalışmalarda ses bütünlüğü, yüksekliği ve kalitesini geliştirmeye yönelik çalışmalarda yapılmalıdır. 8 ay sürecek olan bu çalışmalardan sonra bireysel başarı düzeyi % 70 oranında artmalıdır. Ayrıca bu dönemin sonunda ya da ikinci dönemin başında nüans çalışmalarına başlanması gerekmektedir.

2. *Dönem*: Bu dönemdeki çalışmalarda da yine koro gruplar halinde çalıştırılmalı ve yine gruplar ve koro şeklinde çalışılmalıdır. Birinci dönemde bireysel hatalarını tam düzeltemeyen koro elemanlarının hatalarının düzeltilmesine yönelik çalışmalar yapılır. Bu çalışma dönemi de yaklaşık olarak 8 ay kadar sürmelidir. Bu dönemin sonunda başarı düzeyi % 85-90 oranında artmalıdır (Egüz, 1981: 32-35).

2.6. Koro Eğitimi

Uçan, koro eğitimini *“koroya ve koroyu oluşturan birim ve bireylere(üyelere), ortak yaşantıları yoluyla amaçlı ve yöntemli olarak belirli sosyomüziksel davranışlar kazandırma; ya da koronun ve koroyu oluşturan bireylerin sosyomüziksel davranışlarını ortak yaşantıları yoluyla amaçlı ve yöntemli olarak değiştirme, dönüştürme, geliştirme sürecidir”* biçiminde tanımlamaktadır (Uçan, 2001: 31-32). Çevik’e göre koro eğitimi, koro elemanlarına birlikte uyum ve bütünlük sağlayacak çalışmaları belirli bir düzen içerisinde deneyimleterek daha önceden belirlenmiş amaçlar kapsamında müziksel, sosyal ve dilsel davranışları kazandırma sürecidir (Çevik, 2015: 50).

Koro eğitimi bireylerin müzik öğrenme ile ilgili kazanımlar oluşturmada etkili bir uygulama yöntemidir. Yiğit’e göre, öğrencilerin koro ortamında birçok müziksel bilgi ve beceriyi deneyimleyerek ve yaşayarak öğrenmeleri hem öğrenilenler ile ilgili kalıcı bir bellek oluşturmalarına hem de bireysel ve sosyal yönden olumlu tutumlar geliştirmelerine katkı sağlamaktadır (Yiğit, 2001: 97). Apaydın korolarda yapılan müzik eğitimleri sayesinde bireylerin birlikte seslendirme yapma, toplu halde iş yapabilme, özgüven duygusunu artırma, ses eğitimi ve temel müzik eğitimi alma, problem çözebilme, başka bireylere saygılı ve olumlu davranışlar geliştirme, sanat ile ilgili bakış açısı geliştirme gibi birçok kazanımlar elde ettiklerini belirtmiştir (Apaydın, 2001: 135).

Koro eğitiminin bireylere katkısının yanı sıra dinleyicilere de katkıları olmaktadır. Çevik koro eğitiminde önceden belirlenen amaçlar doğrultusunda bireye hedef davranışları eğitme, öğretme ve yaratma süreçleri ile kazandırıldığını belirtmiştir. Diğer yandan koro eğitimi sayesinde dinleyicilere kültürel ve ulusal değerler ya da uluslararası kültürlerin çeşitliliklerine uygun olarak hazırlanan farklı müzik türleri, dilleri ve biçimleri ile seslenilerek müziksel bir iletişim kurulmasına katkı sağlandığını belirtmiştir (Çevik, 2001: 67-68).

Töreyin, koro eğitimini ses eğitiminin içerisinde yer aldığını ve temelinde doğru ses üretme ve seslendirmeye yönelik davranışları amaçladığını belirtmiştir. Birlikte seslendirmede eserlerin uyumlu bir biçimde seslendirilmesi gerekmektedir.

Bu nedenle farklı ses özellikleri olan bireylerin bir araya getirilerek tek sesli ya da çok sesli eserleri uyumlu ve bütünsel bir biçimde seslendirebilmeleri için ortak davranışlar sergilemelerini sağlamak koro eğitiminin temel amacıdır (Töreyin, 2008:160).

Koral icra seslendirilen bir eseri tek bir kişi söylüyormuş gibi birlikte ve uyum içerisinde seslendirmeyi gerektirir. Koro eğitimi seslendirme başarısını istendik biçimde artırmak açısından son derece önemlidir. Doğru solunum, sesin doğru oluşturulması ve uyumlu bir şekilde kaynaştırılarak doğru boğumlanma ile eserlerin seslendirilmesi koro eğitiminde amaçlanan davranış hedefleridir (Töreyin, 2008: 161-162).

2.6.1. Koro Eğitiminin Kapsamı ve Temelleri

Çevik koro eğitiminin kapsamını 8 disiplin altında belirtmiştir. Bunlar, koro eğitimi, müziksel işitme- okuma eğitimi, seslendirme- yorumlama eğitimi, genel müzik ve koro kültürü kazandırma eğitimi, müziksel beğeni geliştirme, eleştirme, değerlendirme eğitimi, psiko sosyal iletişimi ve etkileşimi geliştirme eğitimi, ses sağlığı önemi ve korunması bilincini kazandırma eğitimi ve koro disiplini kazandırma eğitimidir(Çevik, 2015: 51-52).

Uçan koro eğitiminin temellerini 3 ana başlık altında belirtmiştir.

- Koro eğitiminin zeminini oluşturan dayanaksal temeller: İnsan,müzik-koro arasındaki olgusal, kavramsal ögeler ve koronun insan yaşamı, müzik eğitimi, koro eğitimi arasındaki bağlantıları ile koronun doğası ve eğitim yapısı arasındaki ilişkiler incelenir.
- Koro eğitiminin oluşumu ile ilişkili yapısal temeller: Bireysel, toplumsal, kültürel, ekonomik ve eğitimsel temeller olmak üzere 5 alt başlık altında incelenir.
- Koro eğitiminin tasarlanmasına ve gerçekleşmesi ile alakalı ilkesel temeller: Koro eğitimi sürecinin tasarlanmasında ve uygulanmasında kullanılan genel bilgi alanları eğitimbilimsel, sanatsal, teknik ve felsefi olmak üzere 4 alt başlıkta incelenmektedir.(Uçan, 2001: 36-37).

2.7. Koro Şefi

Orkestra yöneticiliği batıda ilk olarak 18.yüzyılda bir meslek türü olarak gelişim göstermiştir. J. Stamitz müzik tarihinde modern yönetim tekniğinin kurucusu olarak kabul edilir (Emnalar, 1992: 62). Egüz'e göre bir çalgı virtüözünün çalgısını kullanabilme becerisi, teknik ve müziksel bilgi ve altyapısı ile eserleri yorumlayabilme gücü ne ise koro yöneticisi de aynısını korosu ile yapmaktadır. Koro yöneticisi korosunu bir çalgı gibi düşünerek seslendirmeye çalışmaktadır. Bu açıdan bakıldığında koro düşünebilen, hareket edebilen, ses çıkartabilen canlı varlıklardan oluştuğu için aslında bir çalgı virtüözüne göre koro yöneticisi çok daha zor bir iş gerçekleştirmektedir (Egüz, 1981: 82).

Koro şefi müziksel donanımı yüksek, sesi kullanma, koruma, eğitme bilgi becerileri ve iletişim becerileri gelişmiş kişilerden oluşmalıdır. Okatan'a göre iyi bir koro eğitimi verilebilmesi için müziksel işitme, ses eğitimi, koro yönetimi, armoni konularına hâkim, sanatsal, akademik ve uluslararası alanda başarıya odaklı bir eğitim anlayışı ile yetiştirilmiş olan koro şefleri ve ses eğitimcilerine ihtiyaç vardır (Okatan, 2001: 78). Koro şefi ya da yöneticisi koro elemanlarına güven veren, liderlik vasıflarına sahip sevilen, sayılan, örnek alınan bir kişi olmalıdır (Öztürk, 2010: 27). Emnalar koro şefinde bulunması gereken özellikleri şu şekilde sıralamıştır:

- Liderlik ve yöneticilik vasfına sahip olmalıdır.
- İnsan ve toplum psikolojisini iyi bilmelidir.
- İyi bir eğitici olmalıdır.
- Müzik kulağı, ritim duygusu ve müzik hafızası çok iyi olmalıdır.
- Koroda kullanılan çalgılardan birini iyi derecede çalmalı ve diğer çalgılar hakkında bilgi sahibi olmalıdır.
- Seslendirilecek eserleri örnekleyecek ve yorumlayabilecek ses yeterliliğine sahip olmalıdır.
- Geleneksel müzik icrası yapılan bir koronun şefi ise o müzik türü ile ilgili bilgi, ve yorumlama becerisine sahip olmalıdır.
- Koro ile şef arasındaki bağın güçlü olması gerekmektedir.

•Koro şefinin fiziksel özellikleriyle koro şefliğine yakışır olması gerekmektedir (Emnalar, 1992: 63-65).

2.8. Koro Disiplini

Koro eğitiminin nitelikli ve istikrarlı bir şekilde verilebilmesi için koro çalışmalarında uyulması gereken kurallar olmak zorundadır. Egüz'e göre koro disiplini koroya verilecek olan müzik bilgisi, becerisi ve kültürü ile koro elemanlarına koronun daha başarılı olması için uygulanması gereken yöntem ve kuralların tamamıdır(Egüz, 1981: 31). Emnalar koro disiplini 2 başlık altında değerlendirmiştir. Bunlardan ilki koronun çalışma ve hazırlık sürecindeki temel disiplin kuralları, ikincisi ise konser, sahne uygulamalarında dikkat edilmesi gereken sahne disiplini kurallarıdır (Emnalar, 1992: 36).

Koro içerisinde belirlenen kuralların uygulanması için koro yöneticisinin koro elemanları üzerinde oluşturacağı otorite çok önemlidir. Koro şefi doğru ve etkili bir iletişim yöntemi kullanarak kuralların uygulanmasının gerekliliğini koro elemanlarına anlatabilir. Koro yöneticisinin koro elemanları üzerindeki etkisini samimi, açık, kişisel haklara saygı gösteren bir tutum içerisinde kurması koronun başarısını olumlu bir şekilde etkileyecektir. Ayrıca koro yöneticisi empati kurarak ve kurdurarak oluşabilecek sorunların çözümüne karşılıklı katkı sağlanması için ortam oluşturabilir.

2.9. Koro Çalışma Salonu

Koro çalışmalarının yapıldığı salonun fiziki şartları ve donanımı, çalışmaların sağlıklı ve verimli yapılabilmesi açısından oldukça önem arz etmektedir. Çalışmaların içeriğine göre salonun yeterlilikleri değişiklik gösterebilmektedir. Özellikle geniş katılımlı çalışmalarda koro elemanlarının ve orkestranın rahat bir şekilde sığabileceği ve çalışabileceği bir alan olması ve araç gereçlerinin eksiksiz olması bir çalışma salonunun en temel gereksinimleridir.

Emnalar koro çalışma salonunun niteliklerini şu şekilde belirtmiştir: Yeterli genişliğe sahip olmalıdır. İyi bir akustiğe sahip olmalıdır, yalıtım malzemeleri ile

kaplanmış olması en ideal çözümdür. Zemin malzemesi sağlıklı ve kaliteli bir malzemeden oluşmalıdır. Salon her mevsime göre iklimlendirilebilecek bir ısıtma sistemine sahip olmalıdır. Çalışma salonunun aydınlatma sistemi dış görüntülerden etkilenmeyecek bir şekilde olmalıdır. Salon araç-gereçleri koro çalışmalarına yönelik olarak donatılmalıdır (Emnalar, 1992: 37-38).

2. 10. Türk Müziğinde Toplu Çalıp Söyleme Geleneği

Türklerde yapılan ilk toplu müzik icralarının Orta Asya'da İslamiyet'in kabulünden önceki Şamanizm döneminde yapıldığı bilinmektedir. Şamanların, büyücü ya da halk ozanlarının dini ya da din dışı törenler için bir araya gelerek oklu kopuz, kolca kopuz gibi çalgıları birlikte çaldıkları kaynaklardan bilinmektedir. Ayrıca Türklerin İslamiyet'i kabul ederek Anadolu'ya yerleştikten sonra medrese ve tekkelerde erkeklerden oluşan topluluklarda kudüm, ney, tambur gibi çalgılar eşliğinde toplu çalıp söyleme geleneği oluşturmuşlardır. Bu gelenek günümüzde dini Türk müziği topluluklarında devam ettirilmektedir (Emnalar, 1992: 20). Osmanlı döneminde kurulan ve askeri müzik topluluğu olarak bilinen mehter de çalgı topluluğuna ek olarak oluşturulan vokal topluluğu ile toplu çalıp söyleme icralarının yapıldığı bilinmektedir (Yener, 2001: 86).

Türk müziğinde toplu çalıp söyleme geleneği çok eski bir geçmişe dayanmaktadır. Ancak ülkemizde düzenli koro müziği anlayışı radyoların kurulması süreci ile başlayabilmiştir. Bu bağlamda Türk halk müziği korolarının kuruluşu ve gelişim süreci de bu döneme rastlamaktadır.

2.11. Ülkemizde Faaliyet Gösteren Türk Halk Müziği Koroları

Ülkemizde nitelikleri birbirinden farklı Türk halk müziği koroları mevcuttur. Bu korolar kuruluş amaçları ve müziksel eğitimleri bakımından birbirlerinden farklılıklar göstermektedirler.

Yener, Ülkemizdeki Türk halk müziği korolarını tek sesli korolar başlığı altında tanımlamış ve ülkemizde faaliyetlerini sürdüren amatör ve profesyonel THM

korolarının hangi kurumlarda ne şekilde faaliyet gösterdiklerini şu şekilde belirtmiştir:

- Kültür Bakanlığı Devlet Türk Halk Müziği Koroları: Geleneksel tavır ve üslupla icra yapan Profesyonel korolardır. Bu korolar zaman zaman çok sesli THM denemeleri de yapılmaktadır.

- TRT Türk Halk Müziği Koroları: Ankara, İstanbul, İzmir ve Erzurum radyolarında kurulmuş olan tek sesli müzik yapan profesyonel korolardır.

- Mesleki Müzik Eğitimi Veren Devlet Konservatuarları, Güzel Sanatlar Fakülteleri, Eğitim Fakültelerinin Güzel Sanatlar Müzik Eğitimi Programlarında Oluşturulan Türk Halk Müziği Koroları: Mesleki eğitimlerinden dolayı bilinçli bir şekilde geleneksel THM eserleri seslendiren ve yarı profesyonel olarak da nitelendirilebilen korolardır. Bu korolarda çok sesli düzenlenmiş THM eserleri de seslendirilmektedir.

- TRT Türk Halk Müziği Gençlik Koroları: TRT bünyesinde çalışmalarını sürdüren amatör korolardır. Bu korolar zaman zaman profesyonel icralar da yapabilmekteledir.

- Belediye Konservatuarları Türk Halk Müziği Koroları: Mesleği farklı kişilerin belediye konservatuarında okul disiplini içerisinde müzik eğitimi alan kişilerden oluşan amatör korolardır.

- Müzik Dernekleri Türk Halk Müziği Koroları: Farklı mesleklerden kişilerin oluşturduğu THM eserlerini seslendiren amatör Türk halk müziği korolarıdır.

- Halk Eğitim Merkezleri Türk Halk Müziği Koroları: Türk halk müziğine ilgi duyan farklı meslek gruplarından insanların oluşturduğu amatör Türk halk müziği korolarıdır.

- Gençlik Merkezleri Türk Halk Müziği Koroları: Farklı meslek gruplarından ve Türk halk müziğine ilgi duyan kişilerden oluşturulan amatör Türk halk müziği korolarıdır.

- Üniversiteler Bünyesinde Kurulan Türk Halk Müziği koroları: Mesleki müzik eğitimi almayan yetenekli öğrencilerden oluşan amatör Türk halk müziği korolarıdır.

- Çeşitli Kuruluşlar Bünyesinde Kurulan Türk Halk Müziği Koroları: Farklı meslek gruplarından kişilerden oluşan Türk halk müziği ile ilgili amatör Türk halk müziği korolarıdır (Yener, 2001: 88-90).

2.12. Ülkemizde Üniversite Amatör Türk Halk Müziği Koroları

Ülkemizde çeşitli üniversitelerin Sağlık Kültür ve Spor Başkanlıklarına, bağlı olarak ya da öğrenci kulüpleri bünyesinde çalışma ve faaliyetlerini gösteren Türk halk müziği koroları mevcuttur. Bu koroların kuruluş amaçları üniversite eğitimi alan genç öğrencilerin dersleri dışındaki zamanlarını kendi kişisel yetenekleri ya da beğenileri doğrultusunda Türk halk müziği etkinliklerinde bulunmalarına imkân sağlamak, bireysel, sosyal, kültürel ve müziksel yönden gelişimlerine katkı sağlamak olarak özetlenebilir.

Üniversite öğrencilerinin mesleki eğitim süreçleri döneminde sanatla ilgili eğitimlere yönelmeleri için imkânlar yaratmaları, özendirilmeleri üniversitelerin kültür politikalarının gereklerindendir. Bu aktivitelerin öğrenciler üzerinde olumlu etkileri olduğu da bilinmektedir. Günümüzde öğrencilerin üniversite eğitimleri sonunda alacakları mesleki diplomalarının yanı sıra kültür, sanat, spor alanlarında edindikleri bilgi, beceri ve donanımları gerek iş yaşamlarında gerek sosyal yaşamlarında çok önemli bir hale gelmiştir. Bu bağlamda artık işverenler işe alacakları elemanlarının sadece mesleki becerileri ve deneyimleri ile değil bunun yanı sıra bireysel gelişimleri ile ilgili beceri ve deneyimlerini de göz önünde bulundurmaktadırlar. Bireyin sosyal yaşamında mesleği dışındaki alanlar da hobilere, etkinliklere yönelmesinin başka bireylerle iletişim kurabilme, kendini ifade edebilme gibi tutumlar geliştirebilmesinde çok büyük katkıları olduğu düşünülmektedir. Bu açıdan bireyin üniversite eğitimi döneminde bu gelişimi sağlaması ilerideki yaşamı için çok önemli kazanımlar sağlayabilmektedir.

Üniversitelerde mesleki müzik eğitimi veren bölümler dışında bu etkinliklerin desteklenmesi, geliştirilmesi bireysel yeteneği olan bireylerin tespit edilmesine, bu yeteneklerini geliştirmeleri için eğitim almalarına, sergilemelerine ve bilinç geliştirmelerine olanak sağlamaktadır. Üniversitelerde amatör Türk halk müziği

koro faaliyetleri sayesinde birçok yetenekli genç amatör müzik etkinliklerinden profesyonel müzik yaşantısına geçiş imkânı bulmaktadır.

Üniversite amatör Türk halk müziği koroları farklı bölgelerden gelen öğrencilerin kendi bölgelerinin müzik ve yaşam kültürleri dışındaki farklı kültürleri öğrenmelerine de katkı sağlayan kurumlardır. Üniversitelerdeki amatör Türk halk müziği koro etkinlikleri genç bireylerin farklılıklara saygı duymasını, hoş görülü yaklaşım sergilemesini, empati kurmasını ve bu farklılıkları araştırmasını destekleyen eğitim süreçleridir.

2.13. İlgili Yayınlar ve Kaynaklar

(Öztop, 2007) *“Planlı ve Programlı Bir Özengen Koro Eğitimi İle Bireylere Kazandırılması Hedeflenen Eğitsel, Toplumsal ve Kültürel Yeterliliklerin İncelenmesi”* isimli yüksek lisans tezinde Türkiye’de çalışmalarını sürdüren özengen (amatör) korolarda görev alan bireylere eğitim sürecinde kazandırılması hedeflenen eğitsel (müzik alanındaki), toplumsal ve kültürel yeterliklerin incelenmesini amaçlamıştır. Araştırmada evreni, Türkiye’de planlı ve programlı bir anlayışla çalışmalarını sürdüren özengen korolar oluşturmıştır. Bu evren içerisinde örneklem olarak; Ankara’da planlı ve programlı bir anlayışla çalışmalarını sürdüren 6 özengen koronun toplam 100 üyesi ile koro eğitimi alanında uzman 8 şef seçilmiştir. Araştırma verileri; görüşme, kaynak tarama ve anket yöntemiyle elde edilerek, betimsel değerlendirme ve istatistiksel yöntemlere göre çözümlenmiştir. Elde edilen bulgulardan Türkiye’deki Özengen Koro Eğitimi ile bireylerin, kazandığı yeterlikler sayesinde toplumsal, kültürel ve eğitsel konularda daha duyarlı, bilinçli ve seçici olma davranışlarını büyük ölçüde edindikleri sonucuna varılmıştır. Bu sonuçlar doğrultusunda Türkiye’de henüz sayıları çok az olan özengen koroların yaygınlaştırılması ve bu korolarda planlı ve programlı bir eğitimin gerçekleştirilmesi için önerilerde bulunulmuştur.

(Avcı, 2007) *“İzmir’in Kentsel Müzik Yaşamında Amatör Müzik Topluluklarının Yeri – Kültürel Bağlam, Türler, Repertuar, Patronaj”* isimli yüksek lisans tezinde İzmir’deki amatör müzik topluluklarının kentsel ve toplumsal ilişkiler açısından ele alınması yoluyla bu toplulukların İzmir’in toplumsal ve kültürel yapısını nasıl etkiledikleri tanımlanarak amatör toplulukların, İzmir’in müzik yaşamı

içindeki yeri tartışılmıştır. İzmir’deki amatör toplulukların sosyo-ekonomik yapısı incelenecek, toplulukların yıllarca devam etmesini sağlayan öğelerin neler olduğunun ortaya çıkarılması amaçlanmıştır. Survey tipi bir model içerisinde, müzik-toplum sürekliliği incelenmiştir. Araştırmada, gözleme dayanan geniş bir alan çalışması yapılmış ve ağırlıklı olarak, kişisel görüşmeler yoluyla özgül kavramlara erişilmiştir. Anket kullanımıyla alanın genel verilerine ulaşılmıştır. Araştırmanın evrenini İzmir Belediyesi sınırları içindeki amatör müzik topluluklarının tümü ile İzmir’e yakın birkaç yerdeki benzer müzik toplulukları oluşturmuştur. Araştırmanın örneklemini İzmir Belediyesi sınırları içindeki amatör müzik topluluklarının her türünden 1/3 oranında örnek seçilerek, bunlara araştırma modeli uygulanmıştır. Uygulanan görüşme, anket sorularının ve gözlemlerin değerlendirilmesi ile elde edilen veriler, “Amatör müzik topluluklarının maddi imkânsızlıklara rağmen varlığını sürdürebilmesinin altında, müzik sevgisinden çok sosyo-kültürel sebepler yatmaktadır” yolundaki hipotezi doğrulanmıştır.

(Sazak ve Öncül, 2016) “*Dernekler ve Müzik Eğitime Katkıları (Sansev Örneği)*” isimli makale de yapılan araştırma sanat alanında hizmet veren sivil toplum kuruluşlarının Türkiye’de varlığını belirlemek ve “SANSEV” derneği örneğiyle müzik eğitime katkılarını göz önüne sermek amacıyla gerçekleştirildiği belirtilmiştir. Araştırmada kullanılan yöntem tarama modelidir. Araştırmanın evrenini ülkemizde hizmet veren Kültür sanat ve turizm dernekleri, örneklemini ise sanatçılar, sanatseverler, kültür ve dayanışma derneği (SANSEV) oluşturmaktadır. Araştırmanın verileri belgesel tarama yöntemiyle resmi kurumlardan derlenen istatistik veriler ve yazılı belgeler ile toplanmıştır. Araştırmanın sonucunda Türkiye genelinde özellikle büyük şehirlerde yapılan dernek faaliyetlerinin topluma katkısı göz önüne serilmiştir. Sanat alanında hizmet veren derneklerin sayısının artırılması için toplumu bilinçlendirmeye yönelik çalışmalar yapılması, ulusal ve uluslararası yapılan festival ve yarışmaların sayısının artırılması, tüm Türkiye’ye yayılması, bu etkinliklerin devamlılığının sağlanması için devletin ve belediyelerin desteğinin sağlanması önerilmektedir.

(Saklıca, 2010) “*Bireysel Ses Eğitiminden Toplu Ses/Koro Eğitime Geçiş Sürecindeki Yaklaşımlar*” isimli yüksek lisans tez çalışmasında bireysel ses eğitiminden toplu ses/koro eğitime geçiş sürecindeki yaklaşımları saptayarak ve

bulgularla durum değerlendirmesi yaparak önerilerle bireysel ses eğitiminin daha işlevsel hale gelmesine katkı sağlamayı amaçlamıştır. Araştırma nitel ve nicel araştırma yöntemleri esas alınarak hazırlanmıştır. Çalışmanın örneklemini mesleki müzik eğitimi veren yükseköğrenim kurumlarında ses eğitimi derslerini yürütmüş veya yürütmekte olan öğretim elemanları ve 2009-2010 eğitim-öğretim yılı bahar dönemi bireysel ses eğitimi toplu ses /koro eğitimi dersi alan öğrencileri oluşturmuştur. Araştırma kapsamında oluşan alt problemlere veri sağlamak amacıyla örneklem kapsamında araştırmayla doğrudan ya da dolaylı ilgisi olan bilimsel çalışmalar toplanmış ve örneklem gruplarına anket uygulanmıştır. Bu araştırmada; bireysel ses eğitiminde kullanılan yöntem ve tekniklerin, toplu ses/koro eğitimine zemin hazırladığı sonucuna varılmıştır. Nitelikli bir toplu ses/koro eğitimi için, koro üyelerine, nitelikli bir bireysel ses eğitimi verilmesi önerilmektedir.

(Karakaya,2009) *“Türk Müziği Eğitimi Veren Devlet Konservatuvarlarında Koro Eğitimi ve Yönetimi”* isimli doktora tez çalışmasında araştırmanın amacını ülkemizde, Türk müziği eğitimi veren devlet konservatuvarlarında koro eğitimi ve yönetimi ile ilgili uygulamaların hangi kapsam içinde oluşturulduğunu ve nasıl yürütüldüğünü ortaya çıkarmak olarak belirtmiştir. Türk müziği eğitimi veren beş devlet konservatuvarında, nitel araştırmalara özgü “gözlem” ve “görüşme” yöntemleri uygulanmıştır. Elde edilen verilerin çözümlenmesi ve yorumlanmasında, uzman görüşleri dikkate alınarak şekillendirilen gözlem tablolarından, bu konuda uzman kişilerin görüşlerinden ve temel kuramsal bilgilerden yararlanılmıştır. Koro derslerinin / çalışmalarının işleniş biçiminde, öğretim elemanlarının bireysel düşünce ve birikimlerinin etkili olduğu; koro dersi ya da çalışması öncesinde ses eğitimi, nefes, ses, telaffuz vb. egzersizlerin uygulanmadığı, yazılı kaynaklardan, araç ve gereçlerden yeterince yararlanılmadığı sonucu ortaya çıkmıştır. Öğretim elemanı ve öğrencilerin, koro / topluluk yönetimi alanında temel yönetim biçimini kullanmak yerine, serbest yönetim biçimini kullandığı görülmüştür

3. YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, evren ve örneklem, kullanılacak ölçme araçları, verilerin toplanması ve verilerin çözümü ele alınıp açıklanmaktadır.

3.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırma verilerin toplanması, çözümlenmesi ve yorumlanmasında nitel araştırma yöntemi kullanılan betimsel bir çalışmadır. Nitel araştırma içerisinde kullanılan birçok kavramın farklı disiplinler ile ortak ilişkilerinden ve ayrıca araştırma deseni ve analiz teknikleri açısından benzeşmelerinden dolayı bu kavramları kapsayan genel bir kavram olarak kabul edilebilir (Yıldırım ve Şimşek, 2013: 45). Bu konuda çok farklı tanımlar olmakla beraber Yıldırım ve Şimşek nitel araştırmayı şöyle açıklamışlardır: *‘‘Nitel araştırma’’, gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırma olarak tanımlanabilir’’* (Yıldırım ve Şimşek, 2013: 45).

Bu araştırma; üniversitelerimizdeki amatör Türk halk müziği korolarının Türk halk müziği kültüründeki geleneksel icra biçimlerine dayalı, dünyada kabul gören ve koro eğitiminde kullanılan yöntem ve teknikler ile koro üyelerinin eğitimlerine yönelik görüşlerinin ortaya çıkarılması ile oluşturulacak tarama modeli bir araştırmadır. Tarama modelleri bir durumun daha önceki ya da şimdiki halini olduğu gibi betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır. Araştırma içerisinde yer alan kişi ya da nesneler değiştirilmeye çalışılmadan kendi koşulları içerisinde değerlendirilirler. Öğrenilmeye çalışılan şey zaten orada bulunmaktadır. Bu durumu dikkatle izleyip tanımlamak gerekmektedir (Karasar, 2009: 77).

3.2. Evren ve Örneklem

Evren, araştırmada sonuçları genellemek için kullanılan elemanların tümüdür. Birbirleri ile ortak paydaları bulunan canlı, cansız bütün elemanlardan oluşur. Bir araştırmada sonuçların genellenebilirlik oranı ne kadar artarsa araştırmanın değeri o kadar artar. Bilim genellenebilen bilgilerin bütünüdür. Geniş kapsamda genellenebilir bilgiye ulaşmaya çalışmak evrenin geniş tutulmasıdır. Fakat evren ne

kadar büyür ise soyutlaşır ve ulaşılması güç bir hal alır. Bu sebepten dolayı geliştirilen ve daha sınırlı olan “çalışma evreni” somut ve ulaşılabilir (Karasar, 2009: 109-110).

Evren içerisinde belirli kurallara göre belirlenen ve seçilmiş olduğu evreni yansıttığına inanılan küçük grup “örneklem” olarak tanımlanmaktadır. Araştırmalar örneklem üzerinde uygulanır. Ortaya çıkan sonuçlar ilgili evrenleri ile genellenir. Bütün üzerinde yapılan çalışmalarda araştırma için gereken kontrollerin yapılması zor iken küçük gruplarda kontrol edilebilirlik daha kolaydır (Karasar, 2009: 110).

Bu araştırmanın evrenini üniversitelerimizdeki amatör Türk halk müziği koroları oluşturmaktadır. Araştırmanın örnekleme ise iki ayrı boyutta oluşmuştur. Ülkemizdeki üniversiteler coğrafi bölgelere göre sınıflandırılarak oransız eleman örnekleme (simple random sampling) yöntemiyle her bölgeden bünyesinde amatör Türk halk müziği korosu bulunan bir üniversite seçilmiştir. Doğu Anadolu bölgesinde bünyesinde amatör Türk halk müziği korosu bulunan herhangi bir üniversite bulunmadığından toplamda 6 üniversitenin koro eğitmeni bu araştırmanın birinci örneklemini oluşturmuştur.

(Karasar, 2009: 113) oransız eleman örnekleme *“evrendeki tüm elemanların birbirine eşit seçilme şansına sahip oldukları örnekleme türüdür”* şeklinde tanımlanmaktadır.

Araştırmada amaçlı örnekleme yöntemlerinden “kolay ulaşılabilir durum örnekleme” yöntemi kullanılmıştır. Bu yöntem araştırmacının daha kolay erişebileceği, daha hızlı ve uygulanması kolay bir örnekleme yöntemi olduğu için tercih edilen bir yöntemdir. Genellikle araştırmacının diğer amaçlı örnekleme yöntemlerini kullanma imkânının olmadığı durumlarda kullanılır (Yıldırım ve Şimşek, 2011: 113).

Bu araştırmada ikinci örneklem olarak Çukurova Üniversitesi amatör Türk halk müziği korosu belirlenmiştir. Araştırmacının aynı koronun koro eğitmeni olması ve dolayısıyla uygulamanın zaman ve mekân açısından kolay ulaşılabilir olması nedeniyle tercih edilmiştir.

3.3. Verilerin Toplanması

Bu araştırma da öncelikle kaynak tarama yöntemi kullanılmıştır. Araştırma konusu ile ilgili yüksek lisans, doktora tezleri, makale, bildiri, kitap vb. detaylı bir şekilde incelenerek veriler elde edilmiştir. Diğer bir veri toplama aracı olarak oransız eleman örnekleme (simple random sampling)yöntemiyle seçilmiş üniversitelerde görev yapan ve bu araştırmanın uzman grubunda bulunan 6 koro eğitimcine 14 adet açık uçlu sorudan oluşan yapılandırılmış görüşme formu uygulanmıştır. Son veri toplama aracı ise araştırmacının da koro eğitimci olarak görev yaptığı Çukurova üniversitesi amatör Türk halk müziği koro elemanlarına 13 adet açık uçlu sorudan oluşan yapılandırılmış görüşme formudur.

Patton'a göre Görüşme formu yöntemi birbirine benzeyen konular yoluyla farklı insanlardan aynı sonuçların alınması için oluşturulmaktadır.(Aktaran: Yıldırım ve Şimşek, 2013: 150). Görüşme formu yaklaşımı yapılandırılmış görüşmeler ile benzerlikler göstermektedir. Araştırmacı önceden hazırladığı sorular vasıtasıyla görüşme yaptığı kişilerin duyguları, düşünceleri ve deneyimleri ile ilgili bilgi toplar. Gerekliğinde ek sorular sorarak problemi derinlemesine inceleme ve farklı perspektiflerden bakabilme imkânı yakalar (Aktaş vd.2014: 343).

Görüşme formu hazırlanmadan konu ile ilgili literatür taranmış ve olası görüşme sorularını kapsayan taslak bir form oluşturulmuştur. Daha sonra bu taslak form uzman görüşüne sunulmuştur. Uzmanların değerlendirmeleri ve geri bildirimlerinden faydalanılarak yapılan değişikliklerle görüşme formuna son şekli verilmiştir. Araştırmaya katılan üniversite koro eğitimcileri ile yapılan görüşmelerde üniversitelerimizdeki amatör Türk halk müziği korolarının eğitimi ve karşılaştıkları problemlere ilişkin sorular sorulmuştur. Çukurova üniversitesi amatör Türk halk müziği koro elemanlarına aldıkları koro eğitimi ile ilgili sorular sorulmuştur.

3.3.1. Koro Eğitmenlerine Uygulanan Görüşme Formu

Sayın Koro Şefi,

Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitim Anabilim Dalı Müzik Eğitimi Bilim Dalı bünyesinde “niversitelerimizde Amatör Türk Halk Müziği Korolarının Eğitimi” adlı Yüksek Lisans tez çalışması kapsamında Amatör THM Korolarında koro şefi açısından karşılaşılan problemler ve bu problemlerin çözümlerine yer verilecektir.

Üniversiteniz bünyelerinde çalışmalarına devam eden Türk Halk Müziği koro eğitimi ve icrasında karşılaşılan problemlerin incelenmesi amacıyla yürütülen araştırma kapsamında ulaşılabilen koro őeflerine yönelik görüşme formu soruları hazırlanmıştır. Aşağıdaki soruların tarafınızca cevaplanması yapılan bu çalışmaya son derece değerli katkılar sunacaktır. Vereceğiniz cevaplar sadece araştırmacı tarafından okunacak ve kimlik bilgileriniz saklı kalacak şekilde tez çalışması kapsamında değerlendirilecektir. Aşağıdaki sorulara içtenlikle ve detaylı vereceğiniz cevaplar yoluyla Türk Halk Müziği koro eğitimine ve icrasına yapacağınız katkılardan dolayı teşekkür ederim.

Özgür PEKER
ukurova Üniversitesi
Türk Halk Müziği Korosu şefi
NE Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Müzik Eğitimi YL ğrencisi

DEMOGRAFİK BİLGİLER

Cinsiyet:

Yaş:

O: 18-25 arası

O: 26-35 arası

O: 36-45 arası

O: 46-55 arası

O: 56 ve st

Eğitim Durumu:

O: n lisans

O: Lisans

O: Yüksek Lisans

O: Doktora/Sanatta Yeterlilik

Mezun Olunan Fakülte/Bölüm:

Mesleği:

Mesleki Deneyim:

- O: 1-5 yıl
- O: 6-10 yıl
- O: 11-15 yıl
- O: 16-20 yıl
- O: 20 yıl ve üstü

Üniversitede Görev Yaptığınız Birim:

Koro Şefliği Deneyimi:

- O: 1-5 yıl
- O: 6-10 yıl
- O: 11-15 yıl
- O: 16-20 yıl
- O: 20 yıl ve üstü

GÖRÜŞME FORMU SORULARI

1. Çalıştığınız kurumda hangi birimde görev yapmaktasınız?
2. Üniversitelerde THM korosunun gerekliliği ile ilgili görüşleriniz nelerdir?
3. Koro elemanları seçiminde nasıl bir yol izlemektesiniz?
4. Haftada kaç gün koro çalışması yapıyorsunuz? Bu çalışmalar kaç saat devam etmektedir?
5. Haftalık çalışma sürelerini neye göre belirliyorsunuz ve bu sürelerin yeterliliği ile ilgili görüşleriniz nelerdir?
6. Çalışmalarınızda koroya eşlik eden çalgı topluluğu kimlerden (amatör müzisyen, profesyonel müzisyen, öğrenci vb.) oluşmaktadır? Bu çalgı topluluğunun oluşturulmasında izlediğiniz yol ne şekildedir?
7. Koro çalışmalarında oluşturduğunuz repertuarın kaynağı hakkında bilgi veriniz. Bu repertuarın seçimi konusunda görüşleriniz nelerdir?
8. Koro çalışmalarında eser öğretimi öncesinde temel müzik eğitimi (nota öğretimi, bona, solfej, ses eğitimi, usul ve makam bilgisi vb.) veriyor musunuz? Görüş ve önerileriniz nelerdir?

9. Koro çalışmalarında eser öğretimi ile ilgili izlediğiniz yöntem ve teknikler hakkında görüş ve önerileriniz nelerdir?
10. Koro eğitimi sürecinde ve etkinliklerde karşılaştığınız problemler nelerdir? Bu problemlere çözüm önerisi olarak görüşleriniz nelerdir?
11. Koronuzun gerçekleştirdiği etkinlikler ya da konserler için hazırlanma süreciniz nedir? Bu sürecin yeterliliği hakkında görüş ve önerileriniz nelerdir?
12. Koronuz yıl içerisinde ne tür etkinlikler yapmaktadır? Bu etkinliklerin belirlenmesi ile ilgili görüş ve önerileriniz nelerdir?
13. Koro çalışma alanınızın fiziki şartlarının yeterliliği konusunda görüş ve önerileriniz nelerdir? Kurumunuzun bu konu hakkındaki tutumu nasıldır?
14. Daha verimli ve başarılı bir koro etkinliği sonucu için yukarıdaki sorulara vermiş olduğunuz cevaplar dışında eklemek istediğini görüş ve önerileriniz nelerdir?

3.3.2. Koro Elemanlarına Uygulanan Görüşme Formu

Sayın Koro Elemanı;

Bu görüşme formu Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Müzik Eğitimi Bilim Dalı bünyesinde “Üniversitelerimizde Amatör Türk Halk Müziği Korolarının Eğitimi” isimli yüksek lisans tez çalışması kapsamında hazırlanmıştır. Üniversiteniz bünyesinde çalışmalarına devam eden Türk Halk Müziği koro eğitimi ve icrasında karşılaşılan problemlerin incelenmesi amacıyla yürütülen araştırma kapsamında aşağıdaki görüşme formu sorularının tarafınızca cevaplanması yapılan bu çalışmaya son derece değerli katkılar sunacaktır. Vereceğiniz cevaplar sadece araştırmacı tarafından okunacak ve kimlik bilgileriniz saklı kalacak şekilde tez çalışması kapsamında değerlendirilecektir. Aşağıdaki sorulara içtenlikle ve detaylı vereceğiniz cevaplar sayesinde Türk Halk Müziği koro eğitimine ve icrasına yapacağınız katkılardan dolayı teşekkür ederim.

*Özgür PEKER
Çukurova Üniversitesi
Türk Halk Müziği Korosu Şefi
NEÜ Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Müzik Eğitimi Bilim Dalı YL Öğrencisi*

DEMOGRAFİK BİLGİLER

Yaş :
 Cinsiyet :
 Fakülte :
 Bölüm :
 Koroda Kaçınıcı Yıl :

GÖRÜŞME FORMU SORULARI

1. Şu an üyesi olduğunuz korodan önce herhangi bir koro yada müzik topluluğunda görev aldınız mı? Cevabınız evet ise ne tür bir toplulukta, ne kadar süre, hangi görevde bulunduğunuza dair bilgiler veriniz.

2. Müziksel işitme, okuma ve yazma bilginiz var mıdır? Cevabınız evet ise bu kazanımınızı ne zaman ve ne şekilde oluşturduğunuza dair bilgiler veriniz.

3. Herhangi bir çalgı çalabiliyor musunuz? Cevabınız evet ise hangi çalgıları, ne şekilde öğrendiğiniz ve ne süredir çaldığınız hakkında bilgiler veriniz.

4. Üniversitenizin halk müziği korosunda haftada kaç gün ve bir günde kaç saat çalışma yapılmaktadır? Bu sürelerin yeterliği ile ilgili görüş ve önerileriniz nelerdir?

5. Üniversitenizin halk müziği korosu bir yılda kaç etkinlik yapmaktadır? Bu etkinliklerin isimleri nelerdir? Bu etkinlikler için ayrılan hazırlanma sürelerinin yeterliği ile ilgili görüş ve önerileriniz nelerdir?

6. Koro çalışmalarınızın yapıldığı ortamın fiziki şartları ve donanımının yeterliği hakkında görüş ve önerileriniz nelerdir?

7. Koro çalışmalarında bir eser öğrenirken koro eğitmeninin uyguladığı yöntemlerin (koro elemanlarını küçük gruplara ayırması, eseri bölüm bölüm çalıştırması, eserle ilgili ses ve video kayıtları yapıp internet erişiminin sağlanması, esere hakim olan öğrencilerin diğer öğrencilerle birlikte çalışmasının sağlanması, diğer...) etkililiği hakkında görüş ve önerileriniz nelerdir?

8. Koro çalışmalarında nefes egzersizleri, ses ve işitme eğitimi gibi çalışmalar yapıyor musunuz? Bu çalışmalarını sürelerinin yeterliği ile ilgili görüş ve önerileriniz nelerdir?

9. Koral icra sırasında orkestra ile koro arasındaki müziksel bütünlük ile ilgili görüş ve önerileriniz nelerdir?

10. Farklı yörelere ait türküler dinliyor musunuz? Farklı yörelere ait türküler öğrenirken zorluk yaşıyor musunuz? Neden?

11. Koro çalışmalarına katıldığınız süre içerisinde türkü dağarcığınızın gelişimi hakkında görüş ve önerileriniz nelerdir?

12. Koro çalışmalarının ve etkinliklerinin bireysel, sosyal ve müziksel gelişiminize etkileri hakkında görüş ve önerileriniz nelerdir?

13. Koro çalışmalarında ve etkinliklerinde daha verimli bir sonuç alınabilmesi ile ilgili görüş ve önerileriniz nelerdir?

3.4. Verilerin Analizi

Toplanan veriler içerik analizi yöntemi ile incelenmiş, dikkat çekici bulgular metinsel olarak ifade edilmiş ve bir kısmı ile ilgilide frekans (F), yüzde (%) hesabına dayalı nicel veriler sunulmuştur.

4. BULGULAR VE YORUMLAR

4.1. Birinci Alt Probleme Yönelik Bulgular Ve Yorumlar

“Üniversite amatör Türk halk müziği korolarında görev yapmakta olan koro öğretmenlerinin amatör Türk halk müziği korolarının eğitimi ile ilgili görüşleri nelerdir?”

Araştırmanın bu aşamasında uzman grubunda bulunan 6 koro eğitimcine 14 adet açık uçlu sorulardan oluşan görüşme formu uygulanmıştır. Elde edilen bulgular analiz edilmiş ve yorumlanmıştır.

4.1.1. Uzman Grubu Demografik Bilgilerinden Elde Edilen Bulgular ve Yorumlar

Tablo1. Koro eğitimcileri demografik bilgilerini gösteren veriler tablosu

Uzman	Yaş Aralığı	Cinsiyet	Eğitim Durumu	Mesleki Deneyim	Şeflik Deneyimi
U1	46-55	Erkek	Doktora/ Sanatta Yeterlilik	20 yıl ve üzeri	16-20 yıl arası
U2	46-55	Kadın	Yüksek Lisans	20 yıl ve üzeri	20 yıl ve üzeri
U3	46-55	Erkek	Yüksek Lisans	20 yıl ve üzeri	20 yıl ve üzeri
U4	36-45	Kadın	Yüksek Lisans	20 yıl ve üzeri	20 yıl ve üzeri
U5	26-35	Erkek	Lisans	11-15 yıl arası	1-5 yıl arası
U6	46-55	Erkek	Lisans	20 yıl ve üzeri	11-15 yıl arası

Elde edilen bulgulara göre 4 koro eğitimcinin 46-55 yaş aralığında, 1 koro eğitimcinin 36-45 yaş aralığında, 1 koro eğitimcinin ise 26- 35 yaş aralığında oldukları görülmektedir. 4 koro eğitimci erkek, 2 Koro eğitimci kadındır. 1 koro eğitimci doktora 3 koro eğitimci yüksek lisans, 2 koro eğitimci ise lisans mezunudur. 5 koro eğitimcinin mesleki deneyimi 20 yıl ve üzerinde iken 1 koro eğitimcinin mesleki deneyimi 11-15 yıl aralığındadır. 3 koro eğitimcinin koro şefliği deneyimi 20 yıl ve üzerindedir. 1 koro eğitimcinin şeflik deneyimi 16-20 yıl arasındadır. 1 koro eğitimcinin koro şefliği deneyimi 11-15 yıl arasında iken 1 koro eğitimcinin koro şefliği deneyimi 1-5 yıl arasında olduğu gözlenmiştir.

Koro eğitmenlerinden 1'i Marmara üniversitesi Atatürk Eğitim Fakóltesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalı'ndan, 1 koro eğitmeni Dokuz Eylül Üniversitesi Müzik Öğretmenliği bölümünden mezun olmuştur. Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakóltesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalı'ndan mezun olmuştur. 1'i Haliç Üniversitesi Türk Müziği Devlet Konservatuvarı Türk Musikisi Ana Sanat Dalı Türk Musikisi bölümünden mezun olmuştur. 1koro eğitmeni Gazi Üniversitesi Teknik Eğitim Fakóltesi Otomotiv Öğretmenliği bölümünden mezun olmuştur. 1 koro eğitmeni ise Gaziantep Üniversitesi Türk Musikisi Devlet Konservatuvarı Ses Eğitimi Ana Sanat Dalı Türk Halk Müziği bölümünden mezun olmuştur.

Koro eğitmenlerinden 1'i Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakóltesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümünde görev yapmaktadır.1 koro eğitmeni Pamukkale Üniversitesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalında görev yapmaktadır. 1 koro eğitmeni, Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi Devlet Konservatuvarı Çalgı Yapım Bölümünde görev yapmaktadır. 1 koro eğitmeni Anadolu Üniversitesi Halk Bilimi ve Araştırmaları Merkezinde görev yapmaktadır. 1 koro eğitmeni Gaziantep Üniversitesi Kültür Müdürlüğünde görev yapmaktadır.1 koro eğitmeni ise Mersin Üniversitesi Sağlık Kültür ve Spor Dairesi Başkanlığına bağlı Türk halk müziği topluluğunda görev yapmaktadır.

Koro eğitmenlerinin 2'si kadın geri kalan 4 koro eğitmeni ise erkektir. Bu bulguda da görüldüğü üzere Türkiye de koro eğitmenlerinin daha çok erkeklerden oluştugu söylenebilir. Koro eğitmenlerinin 1'i hariç geri kalan 5'koro eğitmeninin müzik ile ilgili bölümlerde eğitimlerini tamamladıkları anlaşılmaktadır. Mesleki deneyim ve koro şefliği deneyimlerinin üniversite amatör Türk halk müziği koro eğitimi için yeterli olduğu söylenebilir. Üniversite amatör Türk halk müziği koro eğitmenlerinin %83,33 'lük bir oranla Eğitim fakóltesi müzik bölümleri ya da konservatuvarlardan mezun olduğu ve mesleki deneyimleri bakımından koro eğitimi ve yönetimi ile ilgili bilgi ve becerileri olduğu söylenebilir.

4.1.2. “Çalıştığınız kurumda hangi birimde görev yapmaktasınız?” Sorusuna Verilen Cevaplardan Elde Edilen Bulgular ve Yorumlar

U1: Müzik eğitimi Anabilim Dalı

U2: Müzik Öğretmenliği

U3: Devlet Konservatuvarı- Çalgı Yapım Bölümü

U4: Halkbilim ve Araştırmaları Merkezi Türk Halk Müziği Birimi

U5: Üniversite Kültür Müdürlüğü

U6: Eğitim –Öğretim (MEB)

Elde edilen bulgulara göre 2 koro eğitmeninin Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalında, 1 koro eğitmenin Devlet Konservatuvarında, 1 koro eğitmenin üniversite rektörlüğüne bağlı merkezde, 1 koro eğitmenin Üniversite Sağlık Kültür ve Spor Dairesi Başkanlığına bağlı Kültür Müdürlüğünde ve 1 koro eğitmenin ise üniversite dışı MEB eğitim-öğretim kademesinde ve müzik ile ilgili olmayan bir alanda görev yaptığı görülmektedir.

Bu bulgulara göre 5 koro eğitmenin üniversitelerin müzik ile ilgili birimlerinde görev yaptığı görülsede 1 eğitmenin üniversite dışında müzik ile ilgili olmayan eğitim-öğretim alanında görev yaptığı anlaşılmaktadır. Dolayısıyla amatör Türk halk müziği korolarında şef olarak görev yapabilmek için üniversitenin müzik ile ilgili birimlerinde görev yapma gerekliliği olmadığı düşünülebilir.

4.1.3. “Üniversitelerde THM korosunun gerekliliği ile ilgili görüşleriniz nelerdir?” Sorusuna Verilen Cevaplardan Elde Edilen Bulgular ve Yorumlar

U1: Üniversitelerde kültürümüzün tanınması ve yaşatılması adına THM koroları mutlaka kurulmalı, özenle çalıştırılmalı, yaşatılmalı ve etkinliklerle sergilenmelidir.

U2: Öğrencilerin kendi müziğimizi öğrenip, sürekliliği sağlaması açısından, bireysel sorumluluğunun artması açısından, kendini ifade ederek özgüveninin artması açısından, topluluk bilincinin oluşturulması açısından, diğer fakültelerden arkadaşlarıyla kaynaşması ve kültür alışverişi açısından, boş zamanlarını yararlı bir çalışmayla üretken geçirmesi açısından gerekli olduğunu düşünüyorum.

U3: Bir toplumun kültürel dokusunun en önemli unsurlarından biri müziktir. Türk halk müziği yüzyıllar boyunca, coğrafi yönden oldukça geniş bir alana

yayılmıştır. Farklı coğrafyalarda, biçim ve tür bakımından değişiklikler gösterse de, halkın ortak üretimi olarak gelişimini sürdürerek kendi içerisinde son derece zengin bir yapı oluşturmuştur.

U4:Aslında sadece üniversitelerde değil tüm eğitim safhalarında THM korolarının gerekliliğine inanıyorum. Çünkü halk müziğimizi amatör insanların usta-çırak ilişkisi ile nesilden nesle ancak bu şekilde aktarılabilceğini biliyoruz. Bu nedenle THM koroları üniversitelerimiz dahil tüm eğitim safhalarında olmalı.

U5:Türk Halk Müziğinin en doğru bir biçimde öğretilmesi ve halk müziğine olan ilginin artırılması için gerekli olduğunu düşünüyorum.

U6: Farklı kültür ve coğrafyalardan gelen öğrencilerin, kişinin kendini ifade etme şekillerinden biri olan türkü söyleme ihtiyacının birlikte yapılması durumunda hem öz kültürüne sahip çıkma açısından hem de dostluk, barış, birlik ve beraberlik duygularını geliştirmesi açısından özellikle üniversitelerde branş eğitimlerinin yanı sıra olmazsa olmazlardan olduğuna inanıyorum.

Elde edilen bulgulara göre koro çalışmalarının bireylerin kendilerini ifade edebilmeleri, sosyal yönden gelişebilmeleri, dostluk, dayanışma davranışları geliştirebilmeleri, rekabet edebilme, birlikte uyum halinde hareket edebilme, sorun çözebilme yetileri geliştirmeleri açısından çok faydalı olduğu görülmektedir. Ayrıca bu çalışmaların bireylerin yeteneklerini geliştirmeleri, türkü söyleme becerilerini artırmaları, kültürel zenginliklerini tanımaları ve sonraki nesillere aktarabilmeleri açısından son derece önemli olduğu söylenilebilir.

4.1.4. “Koro elemanları seçiminde nasıl bir yol izlemektesiniz?” Sorusuna Verilen Cevaplardan Elde Edilen Bulgular ve Yorumlar

U1: Belirli bir yeteneğe sahip olmalarını önemsiyorum. İstekli ve altyapılarının olması da tercih sebebidir.

U2: Seçmelere gelirken 1 hareketli,1 yavaş türkü hazırlamalarını istiyorum. Hazır bulunan orkestra eşliğinde türkülerini okutuyorum, Ayrıca hazırladığı türkülerini bir kaç farklı tondan da okutuyorum.

U3: Öncelikle bir duyuru süreci başlatılmaktadır. Müzikal seslere karşı duyarlı, duyduğu bir sesi perdesinden tekrar edebilen ve halk kültürüne gönülden

bağlı öğrencileri müzik bölümlerinin giriş yetenek sınavlarına benzeyen bir yöntemle üniversite korosuna kabul etmekteyiz.

U4: Önce dönem başında topluluğumuza katılmak isteyen amatör öğrenciler için bir seçme yapacağımıza ilişkin duyuru yapıyorum. Ardından seçmelerde istedikleri herhangi bir türküyü bağlama eşliğinde söylemelerini istiyorum, aynı türküyü farklı birkaç tonda çalıp tekrar söylemesini istiyorum. Bağlamada da birkaç ses sorup kulağının olup olmadığını anlayabiliyorum. Bu da yeterli oluyor.

U5: Koroya eleman seçerken hazırlanan türküyü enstrümanların çaldığı tonla icra edebilmelerine dikkat ediyorum.

U6: THM korosu öğrenci yönetim kurulu seçimi üniversite bünyesinde stantların açılması ve korist daveti, üniversitenin ve topluluğun sosyal sitelerinde duyuru, davete icap eden öğrencilerin müzikal geçmişleri, yöre ve ses analizlerinin yapılması, ders programlarının ve yaşam şekillerinin çalışma saatlerine ve şartlarına uygunluğunun analizi, Türk Halk Müziğine ve özellikle öz kültürümüzün yaşatılması ile ilgili bakış açılarının değerlendirilmesi.

Elde edilen bulgulara göre bütün koro öğretmenleri koro elemanı seçimlerinde müziksel işitme testleri uygulamaktadırlar. Ayrıca adayların belirledikleri türkülerini çalgı ya da çalgı topluluğu eşliğinde söyleterek türkü söyleme becerilerini ve varsa yöresel ağız, üslup veya tavır özelliklerini tespit etmeye çalışmakta oldukları anlaşılmaktadır. 6 koro öğretmeninden 3'ü koroya eleman alma sürecini duyuru yaparak başlattığını belirtmektedir. 2 koro öğretmeni koro seçmelerinde koro elemanı adaylarına seslendirdikleri eseri farklı tonlardan söyleterek adayların müziksel işitmelerini, ses genişliklerini ve ses renklerini algılamaya çalıştıkları görülmektedir. Halk müziği ve halk kültürü ile ilgili koro elemanı adaylarının görüş ve düşüncelerinin de seçme sürecinde 2 koro öğretmeni tarafından değerlendirildiği verdikleri yanıtlardan anlaşılmaktadır. Ayrıca 1 koro öğretmeni adayların ders programlarının koro çalışma gün ve saatlerine uygunluğunun seçmeler sırasında değerlendirildiğini belirtmektedir.

Koro öğretmenlerinin koroya eleman alırken uyguladıkları yöntemler büyük ölçüde birbirleriyle benzerlikler göstermektedir. Benzerlikler ve şeflerin

tecrübelerinden yola çıkarak koroya eleman seçme yöntemlerinin istenen hedefler için uygun ve yeterli olduğu söylenebilir.

4.1.5. “Haftada kaç gün koro çalışması yapıyorsunuz? Bu çalışmalar kaç saat devam etmektedir?” Sorusuna Verilen Cevaplardan Elde Edilen Bulgular ve Yorumlar

U1: Haftada 1veya 2 gün. 3 saat. Etkinlik ve yarışma zamanları yoğunlaşıyoruz.

U2: Haftada 2 gün (hafta sonu) çalışma yapıyorum. Bu çalışmalar her 2 gün için 5'er saat yapılıyor.

U3: Haftada 2 günden ve 3 er saatten az olmamak kaydıyla rutin çalışmalar yapılmaktadır. Konser öncesi dönemlerde çalışma gün ve saatleri arttırılmaktadır.

U4: Haftada iki gün genellikle Salı-Perşembe tercihimdir. Saat 18.00/20.00 arası yapıyorum.

U5: Haftalık 2 gün çalışma yapılıyor. Bu çalışmalar 2 saat devam ediyor

U6: Hafta sonu (Pazar günü) 12.00 - 17.00 saatleri arasında, hafta içi (Çarşamba günü) 17.00 - 20.00 saatleri arasında çalışmalarımızı yapıyoruz.

Elde edilen bulgulara göre koro eğitmenlerinin tamamı haftada 2 gün çalışma yapıldığını söylemişlerdir. Bu çalışmaların yapıldığı günler ile ilgili 1 koro eğitmeni hafta sonları, 1 koro eğitmeni çalışmalarının 1 tanesini hafta içi, diğerini hafta sonu, 1 koro eğitmeni her 2 çalışmayı da hafta içi yaptıklarını belirtmişlerdir. 3 koro eğitmeni ise çalışma günleri hakkında görüş belirtmemişlerdir. Yapılan çalışmaların saatleri ise her üniversite korosu için farklılıklar göstermektedir. Çalışma saatleri ile ilgili 2 koro eğitmeni 2'şer saat, 2 koro eğitmeni 3'er saat 2 koro eğitmeni ise 5'er saat çalışma yaptıklarını belirtmişlerdir.

Bu çalışmaların günleri ya da saatlerindeki farklılıkların koro elemanlarının ders programları, koro eğitmeninin çalışma ya da ders programı, üniversitenin sunduğu fiziki ya da maddi imkânlar gibi nedenlerden kaynaklandığı düşünülebilir. Ayrıca çalışmaların haftada iki farklı günde yapılması koronun veriminin artırılması ve koroyu dinamik tutma bakımından önemli olduğu söylenebilir.

4.1.6. “Haftalık çalışma sürelerini neye göre belirliyorsunuz ve bu sürelerin yeterliliği ile ilgili görüşleriniz nelerdir?” Sorusuna Verilen Cevaplardan Elde Edilen Bulgular ve Yorumlar

U1: Koronun kapasitesine ve eksikliklere göre çalışmalar arttırılmaktadır. Öğrencilerin istekliliği ve devamlılığı da etkili olmaktadır.

U2: Her hafta hedef türküler seçip öğretiyorum. Öğrenme süresine göre şekilleniyor. Ama bazen bize çalışmamız için verilen izin süresi yetmeyebiliyor. Çünkü türküler kulaktan şarkı öğretim yöntemiyle öğretiyorum.

U3: Öncelikle öğrencilerin çalışma yapabilmek için yeterli zamanlarının olması gerekli. Etkinlikler için ayrılan sürenin, dersler ve ders çalışmaları için ayrılan süreye oranlarının makul olması önceliğine dikkat edilmektedir. Sanatsal bir çalışma için zaman kavramı; koşullar ve olanaklar ne olursa olsun yeterli değildir. Sanat sonu ve kriterleri ölçümlenebilen bir süreç değildir.

U4: 1998 yılından beri aynı çalışma sürelerini kullanıyorum. Kesinlikle yeterli olduğunu düşünüyorum.

U5: Özellikle çalışma saatlerini öğrencilerin ders saatlerine göre ayarlıyorum. Süre konusunda yeterli olduğunu düşünüyorum.

U6: Öncelikle Sağlık ve Kültür Dairesinin THM topluluğuna tahsis ettiği yerin hangi saatlerde uygun olduğu ile alakalı. İkinci olarak en yakın konserin ya da etkinliğin tarihi ile alakalı. Üçüncü olarak da öğrencilerin vize ya da final sınavlarının tarihleriyle alakalı olarak değişim göstermektedir. Her dönemin başında bu üç kritere göre plan yapmaktayız.

Elde edilen bulgulara göre koronun müziksel yeterliliği, tecrübesi, yıl içerisinde yapılan etkinliklerin sayısı ve tarihleri, koro elemanlarının aynı zamanda öğrenci olmaları nedeniyle derslerine devam etmeleri ve sınavlarına hazırlanmaları, çalışma salonunun saatlerinin uygunluğu gibi faktörlerin bu çalışma sürelerinin belirlenmesinde etkili olduğu anlaşılmaktadır.

Koro öğretmenlerinin çalışma sürelerinin belirlenmesinde yıl içerisinde yapılması planlanan faaliyetler ile faaliyet sürelerine göre bir hazırlık süreci belirledikleri ve bu sürecin yukarıda belirtilen faktörlere göre başarısını etkilediği söylenebilir.

4.1.7. “Çalışmalarınızda koroya eşlik eden çalgı topluluğu kimlerden (amatör müzisyen, profesyonel müzisyen, öğrenci vb.) oluşmaktadır? Bu çalgı topluluğunun oluşturulmasında izlediğiniz yol ne şekildedir?” Sorusuna Verilen Cevaplardan Elde Edilen Bulgular ve Yorumlar

U1: Öğrenci, amatör ve profesyonel müzisyenlerden oluşabilmektedir. Genellikle öğrencilerden oluşur. Yarışma zamanı dışardan destek alırım. Üniversitenin sağladığı imkanlar dahilinde.

U2: Çalgı topluluğum genelde öğrencilerden oluşmaktadır. Dışardan gelen müzisyenlerim de vardır. Ancak konser zamanlarında bazı müzisyenleri dışarıdan ücretli olarak getirtiyorum.

U3: Çoğunlukla amatör müzisyenler ve kendi yetiştirdiğimiz öğrencilerimizden oluşmaktadır. Yaşamakta olduğumuz şehrimiz müzisyen niteliği ve sayısı bakımından çok büyük tercihler sunmasa da kararlı ve dirayetli çalışmalarla zorlukların üstesinden gelinebilmiştir. Öncelikle Türk Halk müziği çalgılarının topluluk içindeki görevleri, ağırlıkları ve seçilen repertuarın ve yörelerin spesifik çalgı ihtiyaçları göz önüne alınmaktadır.

U4: Çalışmalarımızda eser öğretirken herhangi bir eşlik sazı kullanmıyorum. Ben eserleri parçalayarak söylüyorum tekrarını korodan istiyorum. Bu sayede koro; parçadan bütünü birleştirerek gittiği için eserin kulaklarında kalıcılığı da daha fazla oluyor. Bu çalışmalardan sonra çalgı kullanabilen öğrencilerden ve profesyonel müzisyenlerden oluşan orkestra ile provalarımızı yapıp konserlerimizi veriyoruz.

U5: Çalgı topluluğumuz Profesyonel müzisyen ve öğrencilerden oluşmaktadır. Nota bilmesi ve Türk Halk Müziği eserlerine hâkim olması önemli oluyor.

U6: Öncelikle varsa topluluk üyelerinden, (koroya eşlik edebilecek seviyede müzikal bilgi ve beceriye sahip olanlardan) eğer yeterli değilse ardından konserin içeriğine uygun olması gereken çalgıları çalabilen profesyonel müzisyenlerden destek alıyorum.

Elde edilen bulgulara göre koro eğitmenlerinin tamamı koro çalışmalarında çalgı çalabilen öğrencilerden faydalanmakta ve üniversitenin imkânları dâhilinde dışarıdan ücretli olarak getirilen profesyonel müzisyenler ile provalar ve konser çalışmalarını yürütmektedirler.

Koro çalışmalarının başarılı bir şekilde sunumu iyi bir orkestra ile yapılan düzenli çalışmalar ile mümkündür. Bu nedenle koroya eleman seçimi yapılırken gösterilen hassasiyetin koronun bütününün bir parçası olan orkestra elemanlarının seçiminde de koro eğitmenleri tarafından önemsendiği ve koro kadar orkestra ile de mesai yaptığı söylenebilir. Deneyimli bir orkestranın koro elemanlarının müziksel gelişimine de katkı sağladığı söylenebilir.

Orkestraya dışarıdan getirilen deneyimli müzisyenlerin koronun müzikalitesine katkı sağladığı söylenebilir. Bu müzisyenlerin finanse edilmeleri her üniversitenin kültürel faaliyetlere sağladığı maddi imkânlarla göre değişiklik gösterebilir.

4.1.8. “Koro çalışmalarında oluşturduğunuz repertuvarın kaynağı hakkında bilgi veriniz. Bu repertuvarın seçimi konusuyla ilgili görüşleriniz nelerdir?” Sorusuna Verilen Cevaplardan Elde Edilen Bulgular ve Yorumlar

U1: Repertuarı kendim belirlerim. TRT repertuarını tercih ediyorum.

U2: Genelde TRT Arşivini kullanıyorum. Teknik açıdan seviyeli olanları tercih ediyorum.

U3: Çoğu zaman TRT repertuarı esas alınsa da, mahalli âşıkların ve yöreye has derlenmemiş türkülere de yer verilmektedir. Ancak sorun olarak bildirilmesi zorunlu durum şudur;

Popüler kültürün baskısı ve kültürel deformasyonlar sonucu, teknik özellikleri yüksek, makamsal bakımdan zengin ve ses register’i geniş yöre türkülerinin önemli bir kısmı dinleyici tarafından benimsenmemekte, daha çok bilindik basit makamlar, sequens basit formlarda ki ve hareketli türküler daha çok rağbet görmektedir.

U4: Ben konserlerimin repertuarını oluşturmada önce mutlaka bir konu üzerine odaklanıyorum ki gelen öğrenciler sadece türkü repertuarı geçip üniversitemizden ayrılmasınlar istiyorum. Edindiğimiz misyon gereği kültürümüzü yaşatmak ve yeni nesillere en doğru şekliyle aktarmak boynumuzun borcudur. O sebeple belirlediğim konu etrafında çok geniş çaplı bir araştırma yapıp o kültür ile ilgili özellikle geçiş dönemleri adını verdiğimiz ve yaşamımızın neredeyse tümünü içine alan doğum-evlenme ve ölüm dönemleri ve bu dönemler etrafında gerçekleşen ritüelleri de türkülerle birlikte sahneye taşıyoruz. Bu nedenle de türkü seçimlerine büyük önem gösteriyorum.

U5: TRT repertuarını kullanıyorum.

U6: Bugüne kadar ki almış olduğum müzikal eğitim ve bilgi birikimim doğrultusunda TRT repertuarı ve diğer (derlemeci, bestekâr vb.) yapmış oldukları çalışmaları da gözeterek önceden belirlediğim konu başlığına uygun türküler seçerim. Mutlaka izleyici kitlesinin bakış açısı ve beklentileri de göz önünde bulundurulmalıdır.

Elde edilen bulgulara göre 3 koro eğitmeni sadece TRT repertuarındaki türkülerini kullandığı, 2 koro eğitmeni TRT repertuarı ve ayrıca TRT repertuarında olmayan âşıkların, ozanların türkülerini ya da yörelerden derlenen ama henüz TRT repertuarına girmemiş olan türkülerini, halk müziği formunda bestelenmiş türkülerini seçtiklerini belirtmişlerdir. Ayrıca 2 koro eğitmeni ise belirli bir konu üzerine hazırlanan konserler verdiklerini ve dolayısıyla repertuar seçimlerini de bu konu ile ilişkilendirdiklerini belirtmiştir. Repertuar seçimi ile ilgili 1 koro eğitmeni ses genişliği fazla, makamsal yönden çeşitlilik gösteren teknik açıdan seslendirilmesi zor eserlerin izleyicilerin halk müziği kültürünün gelişmemiş olması nedeniyle çok fazla beğenilmediğini, daha güncel ve seslendirilmesi basit olan türkülerin ise daha fazla talep gördüğünü belirtmiştir. Bir başka koro eğitmeni repertuar seçiminde izleyicinin beğenisini mutlaka göz önünde bulundurduğunu belirtmiştir.

Koro eğitmenlerinin görüşlerinden de anlaşılacağı üzere repertuar seçiminde TRT repertuarı ana kaynak olarak görülmektedir. Ayrıca TRT repertuarında olmayan âşıkların, ozanların ya da bestecilerin Türk halk müziği formlarını yansıtır nitelikte olan birçok türkülerini de koro eğitmenleri tarafından tercih edilmektedir. Elde edilen bulgulardan da anlaşılacağı üzere repertuar seçiminde TRT repertuarının halen ilk sırada nota kaynağı olarak kullanıldığı doğrulanmıştır. Ülkemizin her yöresine ait Türk halk müziği eserlerinin TRT repertuarında bulunması ve TRT içerisindeki ilgili icra organları tarafından bu eserlerin yöresel tavır ve ağız özelliklerine uygun bir biçimde icra edilerek yayımlanmasının koro eğitmenlerinin TRT repertuarını referans almasında etkili olduğu düşünülebilir. Koro eğitmenlerinin TRT repertuarındaki eserler dışında mahalli âşık ve ozanların türkülerine konser repertuarlarında yer vermelerinin bu eserlerin yörenin tavır ve ağız özelliklerine

örnek teşkil etmesi bakımından tercih edildiği düşünülebilir. Türk halk müziği formlarına uygun olarak bestelenmiş olan popüler türkülerin konserlerde izleyiciyi yakalayabilme adına koro eğitmenleri tarafından tercih edildiği düşünülebilir.

4.1.9. “Koro çalışmalarında eser öğretimi öncesinde temel müzik eğitimi (nota öğretimi, bona, solfej, ses eğitimi, usul ve makam bilgisi vb.) veriyor musunuz? Görüş ve önerileriniz nelerdir?” Sorusuna Verilen Cevaplardan Elde Edilen Bulgular ve Yorumlar

U1: *Belli ölçüde vermeye çalışıyorum. Seviye ve ilgi farklı olduğunda farklı uygulamalar yapıyorum. Ek çalışmalar olabiliyor. Herkese notayla eğitim yapmak oldukça zor.*

U2: *Evet veriyorum. Ama çok temel düzeyde olabiliyor.*

U3: *Teknik olarak müzik sanatının eğitimsel süreci, yukarıda bahsi geçen kavramlar doğrultusunda ve belirli bir prosese bağlı kalınarak yapılması gereklidir. Ancak, tüm bu süreçleri yerine getirebilmek için zaman kavramı çoğu zaman yetersiz gelmektedir. Önemli bir husus da geleneksel müziklerin daha çok usta çırak ilişkisi ve kulaktan kulağa aktarım yöntemlerinin kullanılmasıyla nesilden nesile aktarılmasıdır. Bilindiği üzere sistematik nota yazımı tüm müziksel hareketleri tanımlayabilmektedir. Tüm mordanlar, glisandolar vs. nota sembolleri ile ifade edilse de, halk müziğinin ifade edilemeyen, ancak sezgisel olarak tanımlanabilecek bir yapıda olmasından dolayı, temel müzik eğitimi verilmemektedir.*

U4: *Hayır, vermiyorum gerekliliğine de inanmıyorum. (amatör korolar için) Ama mutlaka nefes ve ses kullanma tekniklerini, diyaframlarını nasıl kullanacaklarını öğretiyorum ve her çalışmamıza nefes ve ses egzersizleri ile başlıyoruz.*

U5: *Ses eğitimi ve makam düzeni hakkında bilgilendirme yapıyorum nota öğretimi konusunda yeterli zamanımız olmuyor.*

U6: *Çalgıcılara mutlaka geçeceğimiz eserlerin notasını, yöresel özelliklerini (tavır), makam ve usullerini öğretiyorum. Koristlere eser öğretimi öncesinde ses açma, diyafram kullanma ve diksiyon eğitimini mutlaka veriyorum. Ayrıca öğreteceğim eserlerin içinde varsa yöresel ağız (lehçe, diyalekt) ve terimlerin anlamları konusunda ön bilgi veriyorum. Eserlerin akışındaki inici ve çıkıcı*

gamların daha iyi yapılabilmesi için doğru nefes alma tekniklerini öğretiyorum. Bütün THM topluluklarına temel müzik eğitimi verilmesinden yanayım. Özellikle bugüne kadar izlediğimiz bir çok amatör koroda bu eğitimler verilmediği için senkron, metronom ve diyalekt hatalarının oldukça fazla olduğunu gözlemlemekteyiz.

Elde edilen bulgulara göre 2 koro eğitmeni temel düzeyde müzik eğitimi verebildiklerini ancak bu eğitimi verirken zorlandıklarını belirtmişlerdir. 4 koro eğitmeni nota eğitimi vermediklerini ancak ses, nefes egzersizleri yaptıklarını belirtmişlerdir. 1 koro eğitmeni ses nefes egzersizleri dışında koroda öğrettiği eserleri yöresel ağız ve lehçelerinin anlamlarını ve nasıl söylenmesi gerektiğini anlattığını belirtmiş ve ayrıca temel müzik eğitiminin THM topluluklarında mutlaka verilmesi gerektiğini vurgulamıştır. Nota eğitimi vermeyen koro eğitmenlerinden 1'i bu eğitimi amatör korolar için gerekli bulmadığını belirtmiştir. Bir diğeri halk müziğinin usta çırak ilişkisi içerisinde kulaktan kulağa aktararak kültürel aktarımın devam ettirilmesi gerektiğini belirtmiştir. Diğer 1 koro eğitmeni ise nota eğitimi için yeterli zamanı olmadığını belirtmiştir.

Amatör koroların eğitiminde temel müzik kurallarının öğretilmesi hem koroda öğrenilen eserlerin daha iyi özümseyip icra edilebilmesi hem de koro elemanlarının müziksel gelişimleri açısından önemlidir. Dünya da en etkili çalgı insanın kendi sesidir. Nasıl diğer çalgılarda esere geçmeden önce esere hazırlayıcı ve destekleyici olarak yapılan egzersiz ve etütlerin fayda sağladığı biliniyorsa aynı durum ses içinde geçerlidir. Dolayısıyla koro eğitmenlerinin bu soruya verdikleri cevaplarda da olduğu gibi eser öncesi ses eğitimi için kullanılan egzersizler ve temel müzik bilgilerinin eser öğretime katkı sağlayacağı söylenebilir.

4.1.10. “Koro çalışmalarında eser öğretimi ile ilgili izlediğiniz yöntem ve teknikler hakkında görüş ve önerileriniz nelerdir?” Sorusuna Verilen Cevaplardan Elde Edilen Bulgular ve Yorumlar

U1: Kulaktan öğretim ön planda oluyor. Çalarak ve söyleyerek bol tekrarlar öğretiyorum. Bölümlemelerden faydalaniyorum. Gruplama ve bireysel tekrarlama yöntemlerini de kullanıyorum.

U2: Kulaktan öğretim metodunu kullanıyorum. Genelde ben-koro, bazen ben-korist şeklinde ilerliyorum. Ama konser ve yarışma önceleri her koristi tek tek dinleyip yanlışlarını düzeltiyorum. Ayrıca her öğrenciye çalışma esnasında, daha sonrası çalışabilmesi ve çalıştıklarımızı unutmaması için ses kaydı aldırıyorum (telefonlarına kaydediyorlar)

U3: Öncelikle türkünün yöresel ağız ve tavırlarıyla ilgili bir girizgah olması gereklidir diye düşünüyorum. Sonrasında sözlerin çözümlenmesi, ifade ve anlam bütünlüğüyle ilgili bir çalışma yapılmaktadır. Türkünün künyesi varsa (aşığı, yakarı, derleyeni vs). onunla ilgili küçük bir brifing verilir. Türkünün bölümleri ve teknik özellikleri (form yapısı, makam özellikleri- değişiklikleri, ritmik yapı özellikleri- değişiklikleri varsa) ile ilgili ön bir farkındalık yaratılır. Özellikle farkındalık olarak ifade etmemdeki amaç, öğrencilerimize formal bir müzik eğitimi vermediğimiz-veremediğimiz için daha mikro ayrıntıların verilmesinin bir anlam ifade etmeyeceğini düşünüyorum. Amatör topluluklarda ve geleneksel türlerde ki çoğu zaman verimli sonuçlar alınabilen “taklit” yöntemini kullanarak türkünün tüm bölümleriyle ilgili diğer çalışmalar yapılmaktadır.

U4: Çalışmalarında kulaktan öğretim metodunu kullanıyorum. Daha önce de belirttiğim gibi, eserleri cümle cümle söylüyorum tekrarını korodan istiyorum. Bu sayede koro; parçadan bütünü birleştirerek gittiği için eserin kulaklarında kalıcılığı da daha fazla oluyor.

U5: Nota eğitimi olmadığı için eserleri ilk önce notasıyla icra ediyorum daha sonra cümle cümle okuyup ben okuduktan sonra tekrar ettiriyorum daha sonra nüanslara ve nefes yerlerine ayrıca çalışıyoruz.

U6: Öncelikle öğreteceğim eserlerin sözlerinin ve notasının orijinal olmasına özen gösteriyorum. Eserin çalımında ya da söylenmesinde bir değişiklik yapılacaksa (partisyon) bunu önceden dikte edip öğrencilere hazır hale getiriyorum ve mutlaka belirtiyorum. Eser seçiminde kişilerin ses aralığı, kadın erkek sayısını göz önünde bulunduruyorum. Solo seçiminde kişilerin yöresi, ses aralığı ve sesini kullanabilme gibi kriterleri göz önünde bulundurarak eser seçimi yapıyorum. Aynı anda aynı sesleri çıkarabilmeleri için öğreti sırasında eserleri uygun yerlerinden bölümlere ayırıp önce ben söylüyorum sonra koroya tekrar ettiriyorum. Eserin bölümlerini, aranağme sayısı, başlangıç, bitiş ve varsa bağ noktalarını varsa karşılıklı söylenecek

yerleri en başta belirleyip tüm koristlerin belirlenmiş bu düzeni beyinlerinde yer edinmelerini sağlıyorum.

Elde edilen bulgulara göre tüm koro eğitimleri koro elemanlarının sınırlı temel müzik eğitiminden kaynaklı olarak kulaktan duyduğunu tekrar ettirme yöntemini kullandıklarını belirtmişlerdir. Ayrıca koro eğitimleri öğretecekleri eseri sık sık çalıp söyleyerek koro elemanlarının eser hakkında genel bir algı oluşturmalarını sağlamaktadır. Daha sonra eser içerisinde makamsal değişiklikler, usul değişiklikleri, nefes yerleri, form yapısı, gibi teknik özelliklerini vurgulamaktadırlar. Tüm koro eğitimleri eser öğretirken kulaktan öğrenme metodunun gerekliliği nedeniyle eseri bölümler halinde parçadan bütüne birleştirerek çalışmaktadır. Bunu yaparken koro eğitimleri önce kendileri söyleyip daha sonra koro elemanlarına tekrar ettirmektedirler. 2 koro eğitimci eser öğrenildikten sonra koro elemanlarının bireysel hatalarını düzeltmek için onlarla bireysel çalışmalar yaptıklarını da belirtmişlerdir. 1 koro eğitimci eser öğrenilirken koro elemanlarının daha sonra çalışabilmeleri ve öğrenilen bilgileri unutmamaları için telefonlarına ses kaydı yaptırdığını belirtmiştir. 1 koro eğitimci eser seçiminde korodaki kadın erkek sayısına, koro elemanlarının ses genişliklerine ve seçilen eserin koro tarafından seslendirilebilecek seviyede olmasına da dikkat ettiğini belirtmiştir.

Koro eğitimcilerinin eser öğretiminde uyguladıkları yöntemler büyük ölçüde benzerlikler göstermektedir. Amatör korolarda zaman sıkıntısı bakımından temel müzik eğitiminin yeteri kadar verilememesi ve koro elemanlarının koro çalışmalarını daha çok sosyal bir etkinlik olarak görmesi bu eğitimin verilmesini zorlaştıran nedenler olduğu söylenebilir. Eser öğretimine yönelik uygulanan yöntemlerin teknolojinin sunduğu imkânlardan faydalanarak ses, görüntü kayıtları ile desteklenmesi ve bu kayıtlara koro elemanlarının erişiminin sağlanması koro eğitimini ve eser öğrenme sürecini olumlu yönde etkileyebilir.

4.1.11. “Koro eğitimi sürecinde ve etkinliklerde karşılaştığınız problemler nelerdir? Bu problemlere çözüm önerisi olarak görüşleriniz nelerdir?” Sorusuna Verilen Cevaplardan Elde Edilen Bulgular ve Yorumlar

U1: *Etkinlikler bazen plansız olabiliyor. O zaman sıkışıklık yaşıyorum. Sınavlar bazen problem oluyor. Devam ve devamsızlık dengeyi bozuyor. Kurulum ve organizasyon sorunu yaşıyabiliyorum.*

U2: *Koro çalışmalarında öğrencilerin nota bilmemesi, çalışma yaparken kulaktan şarkı öğretim yöntemini kullandığım için beni çok yoruyor. Ayrıca müzisyen öğrencilerin çalışmaya devamları konusunda sıkıntı yaşıyorum. Bu konuda bölüm hocalarının da bize destek olmaları, öğrencileri bu konuda sorumluluk sahibi olmaları açısından nasihatler vermelerinin iyi olacağını düşünüyorum. Öncelikle çalıştığımız birimde manevi açıdan rahat değiliz. Verilen süre yetmiyor ve öğrenciler diğer fakültelerin öğrencisi olduğu için çalışma yerine girip çıkmalarında problem yaşıyorlar. (Ayrıca not düşmek isterim: çalışmalarımızı Müzik Öğretmenliği Bölümünde yapmıyoruz. Başka bir müzikle ilgili fakültenin sınıflarında yapıyoruz.*

U3: *Öncelikle popülizmin yaygın ve olumsuz çıktılarının öğrenciler üzerindeki etkisi çokça hissedilmektedir. Bu sadece biz koro şefleri ve müzik eğitimcilerinin değil tüm eğitim camiasının ortak sorununu teşkil etmektedir. Bunlarla birlikte yetkili organların ve sağlayıcıların çalışma alanımıza yaklaşım, istek ve beklentileri hiçbir zaman arz edilen miktarlarda olmamaktadır. Öncelikler başka olduğunda, çalışmaların ve çıktılarının çok yüksek kalitede olması sadece biz koro şeflerinin bireysel gayretleriyle mümkün olabilmektedir. Zaman zaman çalışma yeri ve dışarıdan katılan müzisyenlerin ücretlerinin ödenmesi hususunda da sorunlar yaşanabilmektedir. Kültürel politikaların geleneksel sanatlarla ilgili önlem ve öngörülerini artmadığı müddetçe ve gençler üzerinde geleneklere bağlılık ve yaşatılması ile ilgili gerekli farkındalıkların hızla arttırılması sağlanmadığı takdirde arzu ettiğimiz bilinci sağlamak ve zorluklarla mücadele etme girişimleri azalmayacaktır.*

U4: *Eğer sene başından düzenli ve disiplinli bir şekilde ilerlerseniz, hedefiniz net olursa inanin hiçbir güçlükle karşılaşmıyorsunuz. Ama konserde size eşlik edecek müzisyenlerin profesyonelliğine dikkat etmezseniz o etkinlik, inanin siz aylarınızı da vermiş olsanız, karşınızda şevkle ve güler yüzüyle enstrümanını çalan müzisyenler*

yoksa boşa çalışılmış gibi oluyor. O nedenle profesyonel, işini severek yapan ve mütevazı müzisyenlerle çalışmayı tercih ediyorum.

U5: Etkinliklerde karşılaştığım en büyük problem sınav haftalarının sıklığı sebebiyle yoğun çalışma zamanı bulamamak. Buna öneri olarak koro sürecini etkinlik olarak planlayıp üniversitelerde etkinliklere katılıp seçmeli ders olarak uygulamaya geçirilebilir.

U6: Özellikle ilk haftalarda korist profilleri sürekli değişim göstermektedir. Bir eserin öğreniminde koristler aynı eseri farklı yorum ve seslerden daha önceden öğrenmiş olabiliyorlar. Yöresel özellik taşıyan eserlerin içinde geçen bazı terimleri tüm koristler aynı şekilde telaffuz edemeyebiliyor. Yapmayı düşündüğünüz etkinliklerle alakalı yer, gün ve ekonomik sıkıntılara kurum yetkilileri gereken hassasiyetleri göstermeyebiliyor. (Örneğin; 2 yıl önce yapacağımız konsere 1 gün kala) konserin yapılacağı amfi-tiyatronun tüm sandalyeleri üniversite yönetimi tarafından sökülmüştü. Konser olacağını bile bile) Üniversitelerdeki THM topluluklarına ayrılan ödeneklerin mevcut miktardan çok daha fazla olması gerekmektedir.

Elde edilen bulgulara göre 4 koro eğitmeni koro çalışmalarına katılan koro elemanlarının gerek sınavları nedeni ile gerekse sorumsuz davranışları nedeni ile devamsızlıklarının koronun eğitim sürecini olumsuz etkilediğini belirtmişlerdir. 3 koro eğitmeni çalışma salonlarının ve bu salonlarda çalışma sürelerinin yetersizliği, üniversite yönetimi ya da ilgili bölümlerin bu konuda duyarsız davrandığı, konser salonu, konser tarihi ve saati, dışarıdan gelen müzisyenlerin ücretlerinin ödenmesi gibi konularda sorunlar yaşadıklarını belirtmişlerdir. 3 koro eğitmeni çalıştıkları birimdeki yöneticileri ile olan kişisel problemleri ya da üniversite yönetiminin yapılan tüm bu çalışmalara ve etkinliklere bakış açıları ve bunun sonucunda geliştirdikleri olumsuz tutumlar nedeniyle manevi huzursuzluk yaşadıklarını belirtmişlerdir. 2 koro eğitmeni koro elemanlarının müziksel yeterliliklerinin ya da donanımlarının azlığı nedeniyle koro eğitimi sürecinde ve etkinliklerinde problem yaşadıklarına değinmişlerdir. 2 koro eğitmeni çalıştıkları orkestradaki müzisyenlerin koro çalışmalarına verdiği önem ve saygı eksikliği nedenleri ile problem yaşadıklarını belirtmişlerdir. 1 koro eğitmeni özellikle toplumdaki kültürel yozlaşma

nedeniyle genç koro elemanlarının eğitiminde istenen değişikliklerin kolay sağlanamadığını belirtmiştir.

4 koro eğitmeni koro eğitiminde karşılaşılan problemler ile ilgili öneride bulunurken 2 koro eğitmeni herhangi bir öneride bulunmamıştır. Koro eğitim sürecinde karşılaşılan problemlerin çözümü ile ilgili 1 koro eğitmeni koroya katılan öğrenci, koro elemanı ve müzisyenlerin bu çalışmalara devam etmeleri ve özenli davranmaları konusunda fakültedeki hocalarının destekleyici ve özendirici yönlendirmeler yapmalarının verimli olacağını belirtmiştir. 1 koro eğitmeni üniversite yönetimlerinin kültürel politikalarının geleneksel sanatlara ilgili ve katkı sağlayıcı olmasının eğitim ve etkinlik sürecine olumlu katkılar sunacağını belirtmiştir. 1 koro eğitmeni koro eğitim sürecinin üniversitelerde ders olarak planlanıp öğrenciler tarafından seçilmesinin sağlanabileceğini belirtmiştir. 1 koro eğitmeni ise üniversitelerdeki THM topluluklarına ayrılan bütçenin artırılmasının karşılaşılan problemlerin çözümü için gerekli olduğunu belirtmiştir.

Koro eğitim sürecinde karşılaşılan problemler ile ilgili koro eğitmenlerinin görüşlerinden de anlaşılacağı üzere koro eğitimi ve etkinlikleri üniversite amatör korolarında çok özveri ve emek verilerek, gönüllülük esası ile yapılan çalışmalardır. Bu çalışmalarda koro elemanlarının gösterdiği önem ve özenin yanı sıra koro eğitmeninin bireysel çabaları, üniversite yönetiminin ya da ilgili birimlerin bu çalışmalara verdikleri değer ve kültürel politikaları gibi birçok unsur problemlerin oluşmasında ya da çözümlenmesinde çok önem arz etmektedir. Bir bütün olarak koro eğitim süreci ele alındığında mevcut çalışma sistemlerinin yetersiz kaldığı görülmektedir. Üniversitelerde genç bireylerin kültürel zenginliklerini tanımaları, hem bireysel, hem de sosyal yönden gelişimlerine imkân sağlayan bu faaliyetler için ayrılan sürelerin, bütçelerin, kültürel politikaların gözden geçirilerek daha iyi bir hale getirilmesi gerekmektedir. Bu faaliyetlerin üniversitelerde seçmeli dersler haline getirilerek öğrencilerin seçimine sunulması hem koro eğitim süreci için hem de koro eğitmenleri ve koro elemanı öğrenciler için faydalar sağlayabilir.

4.1.12. “Koronuzun gerçekleştirdiği etkinlikler ya da konserler için hazırlanma süreciniz nedir? Bu sürecin yeterliliği hakkında görüş ve önerileriniz nelerdir?” Sorusuna Verilen Cevaplardan Elde Edilen Bulgular ve Yorumlar

U1: *En az 1 ay zaman olmalı. Önceden hazırlanırsak sorun yaşamıyoruz. Zamanlamayı genellikle iyi yapıyorum.*

U2: *Çalışmalarımı Eğitim Öğretim Yılı başında başlatıyorum. Her hangi bir etkinlik olduğunda hazır olmuş oluyoruz. Ancak artı türküler eklenmesi gerekirse ekliyorum. Yani sürekli bir çalışma sürecindeyim.*

U3: *Diğer maddelerde de belirtildiği üzere müziksel hazırlık süreçlerinin dışında, koronun ses birlikteliğinin sağlanması ile ilgili yoğunluk ve balans çalışmalarına ağırlık verilmektedir. Her zaman arzu edilen kız ve erkek öğrenci sayısına ulaşmak mümkün olamamaktadır. Ya da ses grupları arasında dengesizlikler yaşanabilmektedir. Bu sorunları aşabilmek için çalışma günleri ve saatleri arttırılmaktadır. Tüm bu hazırlık süreçleri bittiğinde koro şefleri ayrıca konser salonu- ses sistemi ve diğer ayrıntılarla da ilgilenmek durumundadır. Anlaşılacağı üzere siz ne kadar sahip çıkarsanız ve ilgilenirseniz iş o kadar iyi olabilmektedir.*

U4: *Genelde her dönem konser vermeye çalışıyorum ama inanın ilk dönem çoğu zaman veremiyoruz çünkü seçme duyurusu seçme tarihi vs. derken ilk dönem geçiveriyor. O zaman bende ikinci dönemde iki konser vermeye çalışıyorum. Eğer böyle olursa da Ekim ya da Kasım ayında başladığım çalışmalarımın konserlerini Nisan ya da Mayıs ayında konserlerle perçinliyorum.*

U5: *Öğrencilerin vakitleri sınırlı olması sebebiyle konsere bir ay kala çalışmaları sıklaştırarak hazırlanıyoruz.*

U6: *Normal şartlarda yılsonunda büyük bir konser verilmesi ve buna paralel çalışmaların düzenlenmesi gerekirken her dönemin sonunda bir büyük konser vermekteyiz. Durum böyle olunca konserlere hazırlık süreçleri kısalıyor. İki ay gibi (yaklaşık 10-12 çalışma) kısa bir sürede konser vermeniz bekleniyor. Bir de öğrencilerin vize ya da final sınav tarihlerini göz önüne aldığınızda bu süreç iyice kısalıyor.*

Elde edilen bulgulara göre 2 koro eğitmeni etkinliklere hazırlanma sürelerinin genellikle yeterli olduğunu, bu eğitmenlerden 1 koro eğitmeni zaman planlamasını iyi yaptığını, bir diğeri ise sene başından çalışmaya başladığı için etkinliklere hazırlanma konusunda sorun yaşamadığını belirtmişlerdir. 4 koro eğitmeni hazırlık sürelerinin yeterli olmadığını belirtmektedir. Bu süreleri, yeterli bulmayan koro eğitmenlerinden 1'i korodaki ses birlikteliği çalışmalarına çok zaman ayırdıklarını, koro içerisinde kadın erkek ses sayısındaki eşitsizliklerden kaynaklanan ses dengesizliklerinin giderilmesi için çok zaman harcadığını ve bu nedenle çalışma sürelerinin çok yeterli olmadığını belirtmiştir. 1 koro eğitmeni yıl içerisinde yapılan etkinlikler ve konserler için koroya öğrenci alma döneminin uzamasından kaynaklı olarak etkinliklere hazırlanma sürelerinin yetersiz kaldığını belirtmiştir. 1 koro eğitmeni öğrencilerin zaman sıkıntılarından dolayı konsere hazırlanma sürelerinin son 1 ayda hızlandırdıklarını belirtmiştir. 1 koro eğitmeni ise yıl içerisinde iki büyük konser verdiklerini ve bu konserlere hazırlanma sürelerinin sınavlar nedeni ile iyice azaldığını ve başarılı performanslar yakalamalarının zorlaştığını belirtmiştir.

Koro etkinliklerine hazırlanma süreci her üniversite için farklılık göstermektedir. Bu farklılıklar her üniversitenin koro çalışmaları ve etkinlikleri için yarattığı maddi ve fiziki imkânlar, koro eğitmeninin çalışma yöntemleri, koro elemanlarının yeterlilikleri ve koroya devam konusunda gösterdikleri istikrar, yıl içerisinde yapılan etkinliklerin sayısı ve akademik takvim farklılıkları nedeni ile sınav tarihlerinin her üniversitede değişiklik göstermesi olarak sıralanabilir. Ayrıca üniversitenin büyüklüğü ve koro elemanlarının geldiği bölümlerin çeşitliliği de koro etkinliklerine hazırlanma sürecinde etkili olabilir.

4.1.13. “Koronuz yıl içerisinde ne tür etkinlikler yapmaktadır? Bu etkinliklerin belirlenmesi ile ilgili görüş ve önerileriniz nelerdir?” Sorusuna verilen Cevaplardan Elde Edilen Bulgular ve Yorumlar

U1: Özel günlerde, şenliklerde, kutlamalarda, yarışmalarda ve festivallerde konserler vermekteyiz. Bu etkinlikleri hazırlayan ilgili kişi ve birimlerin diyalog ve işbirliği içerisinde olması gerekir.

U2: Özel ve önemli günlerde her zaman korom görev almaktadır.([24 Kasım öğretmenler günü,18 Mart Çanakkale zaferi ve şehitlerini anma günü konseri vb.)

Bunların dışında üniversitemiz bahar şenlikleri konseri, şehir dışlarında düzenlenen korolar festivallerine katılıyoruz. (Örneğin: en son Çanakkale Korolar Festivali'ne katıldık). İlçelerde düzenlenen şenlik konserleri, üniversitemizin ilçelerindeki fakülte ve yüksekokullardaki konserlerimiz. Bizim belirlediğimiz konser günlerinin dışında rektörlüğün yapılmasını istediği konserler de olabiliyor. Yapılacak her etkinlik için; sene başından bir komisyon kurularak, o sene içindeki etkinliklerin plan ve programının yapılması daha doğru olacaktır.

U3: Neredeyse tüm önemli gün ve haftalarda, konuya uygun repertuvar içerikleriyle etkinlikler yapılmaktadır. Ayrıca ana bir repertuvar oluşturup rutin yıl içi konserleri gerçekleştirilmektedir. Geçtiğimiz son 5-6 yıl hariç “Gençlik ve Spor Bakanlığı Gençlik Hizmetleri Dairesi Başkanlığının düzenlediği Üniversiteler arası THM yarışmalarına katılmıştır. Ancak, nedeni bilinmeyen bir şekilde bu yarışmalar ve organizasyonları, üniversitelerimiz, bu işe gönül vermiş biz koro şefleri ve öğrencilerimizin görüşleri alınmadan sonlandırılmıştır. Kaygı verici bulup, üzüntüyle karşılıyorum.

U4: Konserler veriyoruz onun dışında davet aldığımız şehir dışı etkinliklerine katılıyoruz. Önümüzdeki sene inşallah Bilimsel Araştırma Projesi kapsamında gerçekleştireceğimiz güzel bir konserimiz olacak.

U5: Belirli gün ve haftalara özel konserler düzenlemekteyiz Ayrıca bazı projeler hazırlayıp konserler düzenliyoruz.

U6: Merhum Halk Ozanlarını Anma Etkinlikleri1. Dönem sonu kapalı alan konseri, 2. Dönem sonu açık hava konseri, Bahar Şenliklerinde mini konserler, Üniversitedeki diğer topluluklarla işbirliği yapılarak solo konserler yapılmaktadır. Akademik takvime göre eğitim-öğretim yılı başında belirli gün ve haftalar tespit edilip öncelikle faaliyetin gerçekleştirileceği yerin yönetime bildirilip resmi olarak izin alınması gerekiyor. Ayrıca bu etkinliklerde görev alacak korist ve saz heyetinin zamanında hazırlanması ve etkinliğe uygun bir şekilde donatılması gerekiyor. Etkinliklerde kullanılacak ses sistemi ve donanımlarının önceden ayarlanması gerekiyor. Dışardan kiralanacaksa bunların bağlantısının önceden yapılması gerekiyor.

Elde edilen bulgulara göre bütün koro eğitmenleri koro etkinlikleri ile ilgili belirli gün ve haftalarda konserler verdiklerini beyan etmişlerdir. 3 koro eğitmeni üniversite bahar şenliklerinde konser ya da dinletiler verdiklerini belirtmişlerdir. 2 koro eğitmeni şehir dışında festivallerde konserler verdiklerini belirtmişlerdir. 2 koro eğitmeni fakülte ve ilçe meslek yüksekokullarında da etkinlikler ve konserler verdiklerini belirtmişlerdir. 2 koro eğitmeni projeler hazırlayarak konser verdiklerini ya da vereceklerini beyan etmişlerdir. Üniversite amatör Türk halk müziği korolarının etkinlikleri genelde birbirleri ile benzerlikler göstermektedir. Koro eğitmenlerinin yıl içerisindeki etkinliklerin belirlenmesi ile ilgili olarak görüş ve önerileri incelendiğinde 1 koro eğitmeni planlanacak etkinlikler ile ilgili kişi ve birimlerin işbirliği ve diyalog halinde bu etkinlikleri oluşturması gerektiğini belirtmiştir. 1 koro eğitmeni yapılacak etkinlikler için sene başında bir komisyon kurularak planlanması gerektiğini, 1 koro eğitmeni etkinlikler ile ilgili görüşünde son 5-6 yıldır düzenlenmeyen gençlik spor bakanlığı üniversiteler arası Türk halk müziği yarışmalarının artık yapılmıyor olmasının kaygı verici ve üzücü olduğunu belirtmiştir. 3 koro eğitmeni etkinliklerin planlanması ile ilgili görüş bildirmemişlerdir.

Koro etkinliklerinin eğitim öğretim yılı başlamadan önce planlanması gerekmektedir. Sınırlı çalışma imkânları ve koro elemanlarının müzik eğitimlerinin çok az olması ya da hiç olmaması yapılan etkinliklerin başarısını olumsuz yönde etkileyebilir. Bu nedenle yapılacak etkinliklerin iyi planlanması ve koordine edilmesi, oluşacak olumsuzlukları en aza indirgeyebilir.

4.1.14. “Koro çalışma alanınızın fiziki şartlarının yeterliliği konusunda görüş ve önerileriniz nelerdir? Kurumunuzun bu konu hakkındaki tutumu nasıldır?” Sorusuna Verilen Cevaplardan Elde Edilen Bulgular Ve Yorumlar

U1: Fiziki şartlarımız uygun. Yeterli desteği alabiliyoruz.

U2: Öncelikle çalıştığımız birimde manevi açıdan rahat değiliz. Verilen süre yetmiyor ve öğrenciler diğer fakültelerin öğrencisi olduğu için çalışma yerine girip çıkmalarında problem yaşıyorlar. Ayrıca müzik bölümü hocalarının bazıları bizim çalışmalarımıza değer vermemekle kalmıyor, oradan gelecek öğrencilere engel bile olabiliyorlar. İdarecilerin konserlerimize geldiği sayılıdır.

U3: Şimdiye kadar çok arzu edilen gibi olmasa da her zaman bir çalışma yerimiz olmuştur. (Bireysel inat). Şu an yok. Yapılanmaları henüz tamamlanamamış üniversitelerde bu türlü sorunların çokça yaşandığı malumumuzdur.

U4: Koro çalışma alanımız konusunda herhangi bir sıkıntımız yok çünkü binamız yeni yapıldı ve yapılırken bizden fikir alındı bizde sınıfların şekli, düzeni ve yalıtımı ile ilgili tüm isteklerimizi belittik ve ona göre yapıldı. Kurumumuz istediğimiz her konuda her zaman desteklemiştir. Örneğin bunun dışında konserimizin konseptine uyum sahne, dekor ve kostüm dahi kiralama ya da satın alma yapabiliyoruz.

U5: Koromuzun çalıştığı çalışma salonumuz yeterli düzeydedir. Kurum olarak destekleri son derece yeterlidir.

U6: Koro çalışmaları için fiziki şartlar uygun değil. Bize normal bir sınıf tahsis ediliyor. Çalıştığımız sınıfta ses sistemi yok ve akustiği yok. Ben kendim çalışmalara küçük çaplı ses sistemi mikrofön ve ayaklıklar götürüyorum. Çalıştığımız kurum bu konuda duyarlı değil.

Elde edilen bulgulara göre koro öğretmenlerinden 3'ü çalışma alanlarının fiziki şartlarının iyi olduğunu ayrıca kurumlarının kendilerine destek sağladığını belirtmişlerdir. Diğer 3 koro öğretmeni ise koro çalışma alanlarının fiziki şartlarının yetersiz olduğunu ses yalıtımı olmayan fakülte sınıflarında, müzik ile ilgili ekipman ve ses sistemleri olmadan çalışma yaptıklarını belirtmişlerdir. Bu 3 koro öğretmeni ayrıca çalıştıkları kurumda yöneticilerin ya da ilgili birim görevlilerinin yapılan çalışmaları önemsemediğini ve kendilerine destek olmadıklarını da belirtmişlerdir.

Koro çalışmalarının yapılacağı salonun fiziki şartları yapılan çalışmaların verimliliği açısından çok önemlidir. Ses yalıtımı olan, ses sistemi ve gerekli araç gereçlerle donatılmış çalışma salonları tüm koro çalışmaları için en temel ihtiyaçlardır. Koro çalışma salonu olmayan koroların bu çalışmaları yaparken yaşadıkları zorluklar koro öğretmenlerinin vermiş oldukları yanıtlarda açıkça belirtilmektedir. Ayrıca bu zorluklara ek olarak yöneticilerin ve birim görevlilerinin olumsuz tavırları gösterilen tüm çabaları olumsuz yönde etkilemektedir.

Üniversite idarelerinin bu tür faaliyetlere destek verme konusunda yeterli duyarlılığa sahip olmadığı, sonuç odaklı çalışıldığı düşünülebilir.

4.1.15. “Daha verimli ve başarılı bir koro etkinliği sonucu için yukarıdaki sorulara vermiş olduğunuz cevaplar dışında eklemek istediğiniz görüş ve önerileriniz nelerdir?” Sorusuna Verilen Cevaplardan Elde Edilen Bulgular ve Yorumlar

U1: Bu çalışmalarda süreklilik çok önemli. Kurumsal destek mutlaka sağlanmalı. Koroyu tecrübeli ve istekli şefler çalıştırmalıdır. Başarılı koro ve şefleri kurum yetkililerince taktir edilmelidir ve ödüllendirilmelidir. Sıkça etkinlik yapılmalı ve izleyici katılımı sağlanmalıdır. Koroların yakın ve uzak hedefleri olmalıdır. Festivaller, yarışmalar ve şenlikler düzenlenmeli ve katılım oluşturulmalıdır. Çalgı desteği mutlaka önemsenmelidir. İyi yetişen ve yetenekli öğrencilerin solist olmalarına fırsat sağlanmalıdır. Üniversitelerle diyaloglar oluşturulmalı ve sürdürülmelidir. Koro yarışmaları tekrar organize edilmelidir.

U2: Sağlık Kültür Spor Dairesi Başkanlığının her topluluğa (ki bize, akustiği iyi olan bir yer) çalışma yeri ayarlaması gerekmektedir. Ayrıca çalışma yerlerinde enstrümanları koyacak dolaplar, müzik aletlerini sağlaması gerekmektedir.

U3: Gelişmişlik sınırlarını zorlayan tüm ülkelerde başarının sırrı, geleneklerine bağlılıktan asla ödün verilmediğidir. Yoz ve popülist yaklaşımlardan bir an önce sıyrılıp, toplum mühendisliğinin en temel öngörüsü olan sanatla yaşama-yaşlanma olgusunun ve bu düşünceyi destekleyen kültürel adımlarının atılması gerekliliğidir. Bu koşullar sağlandığı müddetçe eğitimci kimliğini üzerine yakıştırmış, çalışmaktan asla geri durmayan, öğrencileri ile başarıdan başarıya koşacak niteliklere haiz sayısız öğretim elemanlarımızın var olduğu göz ardı edilemez bir gerçektir.

U4: Çalıştığım kurumumun yaptığımız işe çok önem vermesi ve işimi çok severek yapmam nedeni ile sanırım herhangi bir sıkıntı yaşamıyorum. O nedenle herhangi bir önerim sanırım yok.

U5: Koro eğitiminin gelişimi açısından bu tür bilimsel çalışmaların sürekli yapılması gerektiğini ve koro eğitimi ile ilgili çalıştaylar yapılmasının gerekli olduğunu düşünüyorum.

U6: Benim çalıştığım kurumda Sağlık Kültür dairesi her topluluktan sorumlu birer akademisyen görevlendirmiş ancak bu akademisyenlerin birçoğu topluluklardan bir haber... Bu kişilere ya zorla bu görev verilmiş ya da bu kişiler

bireysel olarak görev ve sorumluluklarını yerine getirmiyorlar. Oysa bu kişilerin toplulukla ilgili sorunların çözülmesinde ilgili daireyle sürekli irtibat halinde olmaları gerekiyor. Üniversite bütçesinden topluluklara ayrılan pay çok düşük. En azından benim çalıştığım kurumda öyle. Bu sebeple biz bazı masrafları karşılayabilmek için etkinlik ve konser biletlerini para karşılığında satmak zorunda kalıyoruz. Konser ya da etkinlik yapacağımız alanı üniversite yönetimi isterse bir gün önce bile elimizden alıp ne haliniz varsa görün diyebiliyor. Bu da ister istemez koroda ve bizlerde sıkıntı yaratıyor. Koro çalışmalarımıza ve konserlerimize üniversite yönetiminden pek katılan olmuyor. Oysa onlardan birilerini aramızda görmek koristleri daha iyi motive etmek açısından önemli olduğunu düşünüyorum. İzleyici kitlemiz çok kalabalık olduğu için konser salonuna sığmıyorlar. Daha büyük kapalı alan konusunda topluluklara destek olunursa daha çok izleyiciye ulaşabiliriz.

Üniversite yönetiminin desteğiyle yerel ve ulusal basın çalışmalarımıza ve özellikle konserlerimize daha çok yer verebilirler. Üniversiteler arası aynı etkinlikleri yapan topluluklar ortaklaşa 2 ya da 3 gün boyunca müzik festivali düzenleyebilirler, Yurtdışı bağlantıları yapılarak halk müziği ve halk oyunları konuları projelendirilebilir. Karşılıklı akışlar sağlanıp kültürler arası değişim ve tanıtım yapılabilir. Koristlere akademik düzeyde THM eğitimi verebilmek için ders saatleri artırılabilir.

Elde edilen bulgulara göre 5 koro eğitmeni öneride bulunmuş, 1 koro eğitmeni çalışma şartlarının gayet iyi olduğu ve kurumu tarafından yaptıkları çalışmaların desteklendiğini ve önerisi olmadığını belirtmiştir. Öneride bulunan koro eğitmenlerinden 1'i kurumsal desteğin mutlaka bu korolara verilmesi gerektiğini, koro çalışmaları ve etkinliklerinin tecrübeli şefler tarafından gerçekleştirilmesinin faydalı olacağını, etkinliklerin sıkça yapılması gerektiğini belirtmiştir. 2 koro eğitmeni festival ve şenliklerin düzenlenmesi gerektiğini, 1 koro eğitmeni üniversiteler arası THM yarışmalarının tekrar başlatılması için gerekli çabaların gösterilmesi gerektiğini, 1 koro eğitmeni ise üniversitelerin kültür sanat politikaları gereği sanatsal etkinlikleri desteklemeleri ve öğrencileri teşvik etmeleri gerektiğini görüşlerinde belirtmişlerdir. Ayrıca 1 koro eğitmeni üniversitelerdeki ilgili birimlerinin öğrenci topluluklarının çalışmalarını yapabileceği donanımlı salonları bu

topluluklara sağlaması gerektiğini belirtmiştir. 1 koro eğitmeni de koro eğitimi ile ilgili bilimsel çalışmaların daha fazla yapılmasının faydalı olacağını belirtmiştir.

Ülkemizin çeşitli üniversitelerinde faaliyet gösteren amatör Türk halk müziği koroları, üniversite öğrencilerinin bireysel yeteneklerini geliştirip sosyalleştikleri, iletişim becerilerini geliştirdikleri, topluma faydalı ve örnek olabilecek bireyler haline gelmelerinde önemli rol oynayan mecralardan biridir. Bu denli önemli özellikleri olan bir kurumun yaşatılması ve geliştirilmesi gelecek nesillere kültürel değerlerimizin aktarılması noktasında da çok önem arz ettiği söylenebilir. Üniversitelerimizin öğrenci sanat toplulukları ve diğer toplulukları ile ilgili uygulayacakları yapıcı ve katkı sağlayıcı kültür sanat politikaları, öğrencilerin mesleki eğitimlerinin yanı sıra alacakları kaliteli sanat eğitimi ile donanımlı bireyler olarak toplumda yer edinmelerine büyük katkılar sağlayabilir.

4.2. İkinci Alt Probleme Yönelik Bulgular ve Yorumlar

“Üniversitelerimizdeki amatör Türk halk müziği korolarında görev alan koro elemanlarının aldıkları eğitim ile ilgili görüşleri nelerdir?”

4.2.1. Katılımcıların Demografik Bilgileri İle İlgili Bulgular ve Yorumlar

Tablo-2. Katılımcıların Cinsiyet Dağılımı

Katılımcıların Cinsiyet Dağılımı	
Kadın	Erkek
20	20

Tablo -3. Katılımcıların Yaşlara Göre Dağılımı

Katılımcıların Yaşlara Göre Dağılımı								
19 yaş	20 yaş	21 yaş	22 yaş	23 yaş	24 yaş	25 yaş	26 yaş	27 yaş
2	4	8	2	10	5	4	3	2

Tablo-4. Katılımcıların Fakültelerine Göre Dağılımı

Katılımcıların Fakültelerine Göre Dağılımı	f	%
İktisadi İdari Bilimler Fakültesi	11	27,5
Eğitim Fakültesi	8	20
Mühendislik Mimarlık Fakültesi	8	20
Fen Edebiyat Fakültesi	5	12,5
Ziraat Fakültesi	3	7,5
İletişim Fakültesi	2	5
Hukuk Fakültesi	1	2,5
Sağlık Bilimleri Fakültesi	1	2,5
Meslek Yüksekokulu	1	2,5

Tablo-5. Katılımcıların Koroya Devam Ettikleri Süre İle İlgili Dağılımı

Katılımcıların Koroya Devam Süreleri	f	%
1.yıl	14	35
2.yıl	8	20
3.yıl	7	17,5
4.yıl	8	20
5.yıl	3	7,5

Elde edilen bulgulara göre 40 katılımcının 20'sinin kadın, diğer 20'sinin ise erkek olduğu görülmektedir. Kadın ve erkek koro elemanı sayısının eşit olması herhangi bir etkene bağlı olmaksızın tamamen tesadüfi olduğu söylenebilir. Katılımcıların yaşları ile ilgili dağılımı incelendiğinde üniversite öğreniminin ortalama 19 ile 22 yaş aralığında olduğu, bu yaş aralığı dışında kalanların ise uzatmalı öğrencilerden oluştuğu söylenebilir. Fakültelere göre öğrenci dağılımları incelendiğinde ise 27 öğrencinin sosyal bilimler ağırlıklı fakültelerde (Eğitim, İİBF, İletişim vb.), geri kalan 13 öğrencinin ise fen ve matematik alanlarında öğrenim gördüğü anlaşılmaktadır. Buradan elde edilen bulguya göre sosyal bilimler alanındaki öğrencilerin % 67,5'lik bir oranla bu tür korolara ilgisinin diğer alanlara göre daha fazla olduğu görülmektedir. Dolayısıyla öğrencilerin bir sosyalleşme aracı olarak korolara daha fazla ilgi duyduğu söylenebilir.

14 katılımcının koroya 1 yıl, 8 katılımcının 2 yıl, 7 katılımcının 3 yıl, 8 katılımcının 4 yıl ve 3 katılımcının 5 yıldır devam ettiği görülmektedir. Katılımcıların % 35'inin koroya yeni başladığını, dolayısıyla tecrübe oranlarının daha az olduğunu, geri kalanların ise koroda geçirilen sürenin üniversite öğrencileri için ortalama öğretim süresi olan 4 yıl olduğu düşünüldüğünde bu tür korolar için orta ve üst düzey tecrübeye sahip oldukları söylenebilir.

4.2.2. “Şu an üyesi olduğunuz korodan önce herhangi bir koro ya da müzik topluluğunda görev aldınız mı? Cevabınız evet ise ne tür bir toplulukta, ne kadar süre, hangi görevde bulunduğunuza dair bilgiler veriniz?” Sorusuna Verilen Cevaplardan Elde Edilen Bulgular ve Yorumlar

Tablo-6. Katılımcıların Önceki Koro Eğitimi Bilgileri

Katılımcıların Önceki Koro Eğitimi Bilgileri		f	%
Daha önce herhangi bir koro ya da müzik topluluğunda görev aldınız mı?	Evet	25	62,5
	Hayır	15	37,5
Ne tür bir toplulukta görev aldınız?	İlk /ortaokul korusu	2	5
	Lise korusu/müzik topluluğu	10	25
	Kurum, kuruluş ve dernek koro/müzik topluluğu	9	22,5
	Küçük grup, müzik toplulukları	3	7,5
	Müzik merkezi topluluk/koroları	1	2,5
Ne kadar süre?	1 yıl	6	15
	2 yıl	9	22,5
	3 yıl	6	15
	4 yıl	4	10
Hangi görevde bulundunuz?	Koro elemanı	16	40
	Çalgı	9	22,5

Elde edilen bulgulara göre 40 katılımcıdan 15'i daha önce herhangi bir koro veya müzik topluluğunda görev almadıklarını belirtmişlerdir. 25 katılımcı ise lise ve kurum, kuruluş ve dernek koro/müzik topluluğu koroları çoğunluk olmak üzere farklı korolarda görev aldıkları görülmektedir. Yine Tablo-6 incelendiğinde katılımcıların daha önce almış oldukları koro eğitimi deneyimleri 1 ile 4 yıl arasında farklılaştığını görülmektedir. Koroda hangi görevde bulunduklarını araştıran soruya 25 katılımcı cevap vermiş ve bu 25 katılımcıdan 9'u şu anki koroda koro elemanı olarak görev alsada daha önce katılmış olduğu korolarda çalgı icracısı olarak görev almıştır. 16'sı ise koro elemanı olarak katıldıkları görülmektedir. En çok lise korolarında görev alan

öğrencilerin bu etkinliklerini üniversite korolarında da devam ettirmek istedikleri düşünülebilir. Ayrıca koro elemanlarının %62,5'inin önceki deneyimlerini geliştirmek ve devam ettirmek isteğinde oldukları düşünülebilir.

4.2.3. “Müziksel işitme, okuma ve yazma bilginiz var mıdır? Cevabınız evet ise bu kazanımınızı ne zaman ve ne şekilde oluşturduğunuza dair bilgiler veriniz.” Sorusuna Verilen Cevaplardan Elde Edilen Bulgular ve Yorumlar

Tablo-7. Katılımcıların Müziksel İşitme Okuma ve Yazma Bilgileri

Katılımcıların müziksel işitme, okuma ve yazma bilgileri		f	%
Müziksel işitme, okuma ve yazma (nota) bilginiz var mı?	Evet	22	55
	Hayır	18	45
Ne kadar zamandır?	1 yıl	2	9,09
	2 yıl	3	13,63
	3 yıl	2	9,09
	5 yıl	3	13,63
	6 yıl	2	9,09
	7 yıl	1	4,54
	8 yıl	2	9,09
	10 yıl	4	18,18
	12 yıl	1	4,54
	13 yıl	2	9,09
Ne şekilde kazandınız?	İlk/orta öğretim yıllarında müzik derslerinde	1	4,54
	Müzik merkezi	8	36,36
	Üniversite Güzel Sanatlar Bölümü Seçmeli dersler	7	31,81
	Kurum/ kuruluş ve dernek kursları	3	13,63
	Özel ders	3	13,63

Elde edilen bulgulara göre 40 katılımcıdan 22'si müziksel işitme, okuma ve yazma bilgileri olduğunu, 18'i ise olmadığını beyan etmişlerdir. Görüldüğü üzere katılımcıların %45'inin nota ve müziksel işitme bilgisi olmadığı görülmektedir. Nota ve müziksel işitme eğitimi olmayan katılımcıların amatör Türk halk müziği korolarında eğitim almalarına engel teşkil etmediği söylenebilir. Koro elemanlarının müziksel işitme okuma ve yazma bilgilerini nasıl kazandıklarıyla ilgili %36,36'sı müzik merkezlerinde, %31,81'i Güzel Sanatlar Bölümündeki müzik ile ilgili seçmeli derslerde, %13,63'ü kurum kuruluş ve dernek kurslarında ve %13,63'ü ise özel ders aldığını belirtmiştir. Çukurova üniversitesi Güzel Sanatlar Bölümünde müzikle ilgili seçmeli derslerde nota ve müziksel işitme eğitiminin verilmesinin katılımcıların çalgı ve ses eğitimlerine katkı sağladığı öngörülmektedir. Ayrıca Güzel Sanatlar

Bölümündeki seçmeli dersler aracılığıyla müziksel işitme okuma ve yazma eğitimi alanların dışındaki oranlara bakıldığında koro elemanlarının özengen müzik faaliyetlerini bir bütün içerisinde üniversite yaşamlarına da taşımaya çalıştığı söylenebilir.

4.2.4. “Herhangi bir çalgı çalabiliyor musunuz? Cevabınız evet ise hangi çalgıları ne şekilde öğrendiniz ve ne süredir çaldığınız hakkında bilgi veriniz.” Sorusuna Verilen Cevaplardan Elde Edilen Bulgular ve Yorumlar

Tablo-8. Katılımcıların Çalgılarıyla İlgili Dağılımı

Katılımcıların Çalgılarıyla İlgili Dağılımı		f	%
Her hangi bir çalgı çalabiliyor musunuz?	Evet	27	67,5
	Hayır	13	32,5
Hangi çalgı/çalgıları çalabiliyorsunuz?	Bağlama	12	44,44
	Gitar	2	7,40
	Vurmalı Çalgılar	2	7,40
	Keman	2	7,40
	Bağlama - Gitar	2	7,40
	Bağlama – Mey	1	3,70
	Bağlama - Klarnet	1	3,70
	Bağlama - Ney	1	3,70
	Gitar - Piyano	2	7,40
	Gitar - Flüt	1	3,70
	Gitar - Kopuz	1	3,70
Ne şekilde öğrendiniz?	Müzik merkezi	14	51,85
	Özel ders	2	7,40
	Üniversite Güzel Sanatlar Bölümünün açtığı seçmeli dersler	9	33,33
	Bireysel çaba/kendi kendine	4	14,81
	İnternet üzerinden erişilebilen çalgı öğrenme videoları	3	11,11
	Kurum/ kuruluş ve derneklerin açtığı çalgı kursları	2	7,40
Ne süredir çalılıyorsunuz?	1 yıl	4	14,81
	2 yıl	4	14,81
	3 yıl	5	18,51
	4 yıl	5	18,51
	5 yıl	1	3,70
	6 yıl	2	7,40
	7 yıl	1	3,70
	8 yıl	1	3,70
	10 yıl	5	18,51
	11 yıl	1	3,70
	12 yıl	2	7,40
	13 yıl	2	7,40

Elde edilen bulgulara göre çalışmaya katılan 40 katılımcıdan 27’si bir ya da daha fazla çalgı çalabildiğini, 13’ü hiçbir çalgı çalamadığını belirtmiştir. Çalgı çalabildiğini söyleyen 27 katılımcının 12’si sadece bağlama çalabildiğini, 2’si sadece

gitar çalabildiğini, 2'si vurmali çalgılar çalabildiğini ve 2 katılımcı ise sadece keman çalabildiğini belirtmiştir. Katılımcıların 2'si hem bağlama hem gitar çalabildiğini, 1'i hem bağlama hem mey çalabildiğini, 1'i hem bağlama hem klarnet çalabildiğini ve 1 katılımcı ise hem bağlama hem ney çalabildiğini belirtmiştir. 2 tanesi hem gitar hem piyano çalabildiğini, 1 tanesi hem gitar hem yan flüt çalabildiğini, 1 tanesi hem gitar hem kopuz çalabildiğini belirtmiştir. Çalgı çalabilen katılımcılar arasında bağlama çalgısını çalabilen katılımcıların sayısının diğer çalgıları çalabilenlere göre daha fazla olduğu görülmektedir. Bu durumun katılımcıların Türk halk müziği korusu elemanı olmalarının doğal sonucundan kaynaklandığı ya da bağlama çaldıkları için koroya katıldıkları söylenebilir.

14 katılımcı çaldığı çalgıyı müzik merkezlerinde aldıkları eğitim ile çalmayı öğrendiğini belirtmiştir. 9 katılımcı çalabildiği çalgıyı üniversitede rektörlüğe bağlı güzel sanatlar bölümünün açtığı seçmeli çalgı dersleri sayesinde öğrendiğini belirtmiştir. 4 katılımcı bireysel çabaları ile kendi kendilerine çalgı çalmayı öğrendiklerini belirtmiştir. 3 katılımcı internet üzerinden erişilebilen çalgı öğrenme videoları sayesinde çalgı çalmayı öğrendiklerini belirtmiştir. 2 katılımcı kurum kuruluş ve derneklerin açtığı kurslar sayesinde, 2 katılımcı da özel ders yoluyla çalgı çalmayı öğrendiğini belirtmiştir. Çalgı çalabilen katılımcıların 11 ile 13 yıl arasında çalgı çaldıkları görülmüştür.

Çalgı çalabilme becerilerinin oluşmasında ya da gelişmesinde müzik merkezlerinde alınan eğitimin etkili olduğu söylenebilir. Çukurova Üniversitesi Güzel Sanatlar Bölümünde verilen seçmeli çalgı derslerinin de koro elemanlarının çalgı çalmaya yönelmelerinde ya da çalabildikleri çalgı/çalgıları geliştirmelerine katkı sağladığı söylenebilir. Ayrıca koro elemanlarının çalgı çalabilme becerisiyle türkü söyleme becerisi arasındaki ilişkinin bu durumu etkilediği düşünülebilir.

4.2.5. “Üniversitenizin halk müziği korosunda haftada kaç gün ve bir günde kaç saat çalışma yapılmaktadır? Bu sürelerin yeterliliği ile ilgili görüş ve önerileriniz nelerdir?” Sorusuna Verilen Cevaplardan Elde Edilen Bulgular ve Yorumlar

Elde edilen bulgulara göre çalışma günlerinin haftada 2 gün orkestra eşliğinde 4'er saat, haftada 1 gün ise koro ile repertuar çalışması olarak 2, toplamda 3 gün ve 10 saat yapıldığı belirtilmiştir. 40 katılımcının 27'si çalışma sürelerinin yeterli olduğunu, 13'ü ise çalışma sürelerinin yetersiz olduğunu belirtmiştir. Katılımcıların %67,5'i yapılan çalışmaların konser ve etkinliklere hazırlanma sürelerinin yeterli olduğu görüşündedir. %32,5'lik bölümü ise bu çalışmaların yetersiz olduğunu belirtmiştir.

Koro çalışma sürelerinin yeterliliği ile ilgili araştırmanın koro eğitmenlerine uygulanan görüşme formunda bulunan aynı içerikli soruya verilen cevaplara bakıldığında, koro eğitmenleri ve koro elemanlarının yaklaşık %66 oranında yeterli olduğu konusunda aynı fikirdedirler. Çalışma sürelerini yeterli bulan katılımcıların üniversite amatör Türk halk müziği korosuna derslerinden arta kalan zamanlarda yetenekleri doğrultusunda kendilerini geliştirmek ve ders yoğunluklarından biraz uzaklaşıp daha verimli olabilmek amacıyla katıldıkları söylenebilir.

Çalışma sürelerinin yetersiz olduğunu belirten katılımcılar çalışmalarda ses, nefes egzersizleri ve türkü öğrenme gibi bölümlere daha çok zaman ayrılması gerektiğini belirtmiştir. Bu çalışmaların artırılması ya da daha iyi planlanmasının çalışmaların veriminin artmasına katkı sağlayacağı düşünülebilir.

4.2.6. “Üniversitenizin halk müziği korosu bir yılda kaç etkinlik yapmaktadır? Bu etkinliklerin isimleri nelerdir? Bu etkinlikler için ayrılan hazırlanma sürelerinin yeterliliği ile ilgili görüş ve önerileriniz nelerdir?” Sorusuna Verilen Cevaplardan Elde Edilen Bulgular ve Yorumlar

Elde edilen bulgulara göre çalışmaya katılan 40 katılımcı, üniversite amatör halk müziği korosu olarak yıl içerisinde güz ve bahar dönemlerinde iki konser verdiğini belirtmiştir. Ayrıca yıl içerisinde üniversitede çeşitli etkinlikler ve ilçelerdeki meslek yüksekokullarında konser, dinleti gibi etkinlikler yaptıklarını

beyan etmişlerdir. Aynı konuda koro eğitmenleri de yıl içerisinde yapılan etkinliklerle ilgili koro elemanlarına paralel cevaplar vermiştir.

40 katılımcıdan 27' si hazırlanma sürelerini yeterli bulmakta, 13'ü ise hazırlık sürelerini yetersiz bulmaktadır.

Etkinliklere hazırlanma süreleri ile ilgili 2 koro eğitmeni de sene başından planlanarak çalışıldığı için sürelerin yeterli olduğunu belirterek katılımcılar ile paralel cevaplar vermişlerdi. Katılımcıların % 67,5'lik bölümünün konser ve etkinliklere hazırlanma bakımından çalışma sürelerini yeterli bulduğu ve bu çalışma süreleri sonunda başarılı etkinlikler gerçekleştirdikleri söylenebilir.

Çalışma sürelerinin yetersiz kalması ile ilgili 4 koro eğitmeni katılımcılar ile paralel görüş bildirmişlerdi. Katılımcıların çalışma sürelerini yetersiz bulmasının tecrübe eksikliği, müzik eğitimi eksikliği, konser ve etkinlik sayılarının fazlalığı, sınav haftaları nedeniyle çalışmaların aksaması gibi nedenlerden kaynaklandığı söylenebilir.

4.2.7. “Koro çalışmalarınızın yapıldığı ortamın fiziki şartları ve donanımının yeterliliği hakkında görüş ve önerileriniz nelerdir?” Sorusuna Verilen Cevaplardan Elde Edilen Bulgular ve Yorumlar

Elde edilen bulgulara göre 25 katılımcı fiziksel şartların yeterli olduğunu 15 katılımcı ise yeterli olmadığını belirtmişlerdir.

Çalışma salonunun fiziksel şartlarının yeterli olduğu ile ilgili 3 koro eğitmeni de katılımcılara paralel görüş bildirmiştir. Fiziksel şartları yeterli bulan katılımcılar çalışma salonunun akustiğinin iyi olduğunu ve koro çalışmaları için gereken nitelikleri taşıdığını belirtmişlerdir. Sadece geniş katılımlı çalışmalarda bu salonun yetersiz olduğunu belirtmişlerdir.

Görüldüğü üzere katılımcıların genelde fiziksel şartları yeterli buldukları fakat büyük bir salonun geniş katılımlı çalışmalarda daha iyi sonuçlar alınmasına katkı sağlayacağı söylenebilir.

Fiziki şartlarının yetersiz olduğunu beyan eden katılımcılar ortamın koro çalışmalarına yönelik olarak özelleştirilmesini talep etmektedirler. Bu beklentinin öğrencilerin motivasyonlarının ve halk müziği kültürlerinin artması bakımından olumlu katkılar sağlayacağı söylenebilir. Ayrıca çalışma salonunun yoğun katılımlı çalışmalar için yetersiz olduğu söylenebilir.

Çalışma salonunun teknik donanımının yeterliği konusunda 21 katılımcı çalışma salonu ve teknik donanımı yeterli bulurken 19 katılımcı yetersiz bulmuştur.

Çalışma salonunun teknik donanımını ve araç gereçlerini yeterli bulan katılımcıların çalışmaları etkileyecek derecede bir eksiklik hissetmediği söylenebilir.

Çalışma salonunun teknik donanım ve araç gereçlerini yeterli bulmayan katılımcıların salonun daha güncel ve teknolojik araç gereçler ile donatılmasının çalışmaların verimini artıracaklarını düşündükleri söylenebilir.

4.2.8. “Koro çalışmalarında bir eser öğrenirken koro eğitmeninin uyguladığı yöntemlerin (koro elemanlarını küçük gruplara ayırması, eseri bölüm bölüm çalıştırması, eserle ilgili ses ve video kayıtları yapıp internet erişiminin sağlanması, esere hâkim olan öğrencilerin diğer öğrencilerle birlikte çalışmasının sağlanması, diğer...) etkililiği hakkında görüş ve önerileriniz nelerdir?” Sorusuna Verilen Cevaplardan Elde Edilen Bulgular ve Yorumlar

Tablo-9. Koro Eğitmenlerinin Eser Öğretme Yöntemleri

Koro Çalışmasındaki Yöntemler	f
Çalışılan eserlerin ses, video kayıtlarının yapılması ve bu kayıtların internet erişimi ile paylaşılması	38
Eserin bölüm bölüm çalışılması	32
Eser çalışılırken nefes yerlerinin belirtilmesi, harf, hece, kelime, telaffuz, diksiyon hatalarının düzeltilmesine yönelik çalışmalar.	17
Bireysel ya da küçük gruplar halinde çalışması	15
Çalışılan eserlerin orkestra çalışmaları sırasında pekiştirilmesi	15
Tecrübeli öğrenciler ile yeni öğrencilerin birlikte çalışmalarını sağlamak	11

Koro eğitmenlerine uygulanan görüşme formunda bu soruyla benzerlik gösteren soruda ses kayıt yöntemi ile ilgili 1 koro eğitmeni eser öğrenilirken koro

elemanlarının öğrenilen bilgileri unutmamaları ve daha sonra çalışabilmeleri için telefonlarına ses kaydı yaptırdığını belirtmiştir. Çalışılan eserlerin ses, video kayıtlarının yapılması ve bu kayıtların internet erişimi ile paylaşılması ile ilgili 40 katılımcıdan 38'i bu yöntemin eserin öğrenilmesinde ve daha sonra çalışılmasında çok fayda sağladığını belirtmişlerdir.

Eser öğrenme sürecinde uygulanan yöntemler içerisinde en çok verim sağlayan ve öğrenmenin sadece çalışma ile sınırlı kalmayarak her an erişim sağlanabilmesine olanak tanıyan bir yöntem olduğu söylenebilir. Koro çalışmalarında öğrenilen eserler, teknolojinin sunduğu imkânlar sayesinde akıllı telefonlardaki çeşitli uygulamalar aracılığıyla koro elemanlarının erişimine sunulmakta ve dolayısıyla koro repertuarının hızlı, etkili ve kalıcı bir biçimde öğrenilmesi katkı sağlamaktadır.

Koro öğretmenlerinin tümü eser öğretirken kulaktan öğretme metodu uyguladıklarını ve bölümleri birbirine birleştirerek bütüne ulaştıklarını belirtmişlerdir. Katılımcılarda ise eser öğrenme yöntemleri ile ilgili 40 katılımcıdan 32'si eser çalışırken eserin küçük bölümler şeklinde parçadan bütüne doğru öğretilmesinin çok verimli bir yöntem olduğunu belirtmiştir.

Eserin söylenmesi zor ya da önemli bölümlerinin sürekli vurgulanarak örneklenmesi, ardından küçük bölümler halinde türkünün baştan sona çalışılıp çalışılan her küçük bölümü bir önceki çalışılan bölüm ile birleştirilmesi, daha sonra türkünün tamamının tekrar seslendirilmesi eserin özümsemesi ve hafızaya alınmasına çok fayda sağladığı söylenebilir. Ayrıca bu çalışma yönteminin müzik eğitimi olmayan koro elemanlarının eğitilmesinde kullanılan en geçerli yöntemlerden biri olduğu söylenebilir.

Eser çalışılırken nefes yerlerinin belirtilmesi, harf, hece, kelime, telaffuz, diksiyon hatalarının düzeltilmesine yönelik yapılan çalışma yöntemleri konusunda 40 katılımcının 17'si bu çalışmaların eser öğrenme sürecini hızlandırdığı ve olumlu katkılar sağladığını belirtmişlerdir.

Eser öğreniminde ve seslendirilmesinde çok önemli olan ve koronun bir bütün halinde performans sergilemesini sağlayan bu çalışmaların, koro elemanlarının

dinledikleri ya da seslendirdikleri bir türküde, dikkat edilmesi gereken önemli unsurları anlamalarına ve uygulamalarına olanak sağladığı düşünülebilir.

Bireysel ve grup çalışmaları ile ilgili 2 koro eğitmeni eser öğrenildikten sonra bireysel hataları düzelmek için bu çalışmaları yaptıklarını belirtmişlerdir. Elde edilen bulgulara göre 15 katılımcı ise bireysel ve küçük gruplarla yapılan çalışmaların çok faydalı olduğunu belirtmiştir.

Koro çalışmalarında bireysel çalışmalar ve küçük grup çalışmaları eserin öğrenme sürecini olumlu yönde etkilerken, koro elemanlarının hatalarını fark etme, takım çalışması yapma ve buna bağlı olarak problem çözme becerilerini geliştirmelerine katkı sağladığı söylenebilir.

Çalışılan eserlerin orkestra çalışmaları ile pekiştirilmesi, 40 katılımcının 15'i tarafından eser öğreniminde etkili bir yöntem olarak görülmektedir.

Eser öğrenimi ile ilgili yapılan tüm çalışmalar orkestra ile desteklendiği zaman ürüne dönüşebilmektedir. Konser hazırlık süreci veya uygulama çalışmaları olarak adlandırabileceğimiz bu çalışmalara koro elemanlarının istikrarlı bir şekilde katılması, uygulanan tüm çalışma yöntemlerinin pekiştirilmesi ve sonrasında iyi bir icra yapılabilmesi için gerekli olduğu söylenebilir.

Tecrübeli koro elemanları ile yeni koro elemanlarının birlikte çalışmalarının eser öğrenimine katkısı ile ilgili 40 katılımcıdan 11'i bu yöntemin verim sağladığına değinmiştir.

Koronun eğitilmesinde bir yöntem olarak tecrübeli koro elemanlarının bilgi ve deneyimlerini yeni koro elemanlarının öğrenme sürecini destekler bir biçimde kullanılması koro içerisinde samimi bir ortam oluşmasına, doğru iletişim kurulmasına ve koro elemanlarının müziksel gelişimine katkı sağladığı söylenebilir.

4.2.9. “Koro çalışmalarında nefes egzersizleri/ses eğitimi ve işitme eğitimi gibi çalışmalar yapıyor musunuz? Bu çalışmaların sürelerinin yeterliliği ile ilgili görüş ve önerileriniz nelerdir?” Sorusuna Verilen Cevaplardan Elde Edilen Bulgular ve Yorumlar

Tablo-10. Koro Çalışmalarında Nefes Egzersizleri, Ses Eğitimi, İşitme Eğitimi Çalışma Sürelerinin Yeterliliği

	f	%		f	%
Nefes egzersizleri, ses eğitimi çalışmaları yeterli	27	67,5	Nefes egzersizleri, ses eğitimi çalışmaları yetersiz	13	32,5
İşitme eğitimi çalışmaları yeterli	24	60	İşitme eğitimi çalışmaları yetersiz	16	40

Elde edilen bulgulara göre 40 katılımcının tamamı bu çalışmaların yapıldığı yönünde yanıt vermiştir. Nefes egzersizleri ve ses eğitimi çalışma sürelerinin yeterliliği ile ilgili 27 katılımcı bu sürelerin yeterli olduğunu, 13 katılımcı yetersiz olduğunu belirtmiştir. İşitme eğitimi sürelerinin yeterliliği ile ilgili soruya ise 24 katılımcı yeterli, 16 katılımcı yetersiz yanıtını vermiştir.

Koro öğretmenlerinin tamamı nefes egzersizleri ve ses eğitimi çalışmalarını koro çalışmalarında mutlaka yaptıklarını belirtmişlerdir. Aynı şekilde yapılan bu çalışmaların koro elemanlarında kendi ses sınırlarını tanıma, daha güçlü ve etkin bir şekilde seslerini kullanma, ses sağlıklarını koruma, eser seslendirmede çok daha başarılı icralar gerçekleştirme gibi konularda katkı sağladığı düşünülebilir.

Çalışma sürelerinin yetersiz olduğunu belirten katılımcıların görüşlerinden ses gelişimleri ve sağlıklarına katkıları bakımından, çalışma sürelerinin artırılmasını, eğer artırılmıyorsa daha verimli hale getirilmesi gerektiği, yapılan etkinliklerin bu eğitimlerin sürelerinde kayıplara yol açmayacak şekilde planlanması gerektiği anlaşılabılır.

İşitme eğitimi çalışmalarının yapılıp yapılmadığı ile ilgili 40 katılımcıya yöneltilen soruya katılımcılar bu çalışmalar için ayrılan özel bir süre olmadığını, ama ihtiyaç duyulduğu zamanlarda mutlaka yapıldığı cevabını vermişlerdir.

Yapılan bu çalışmanın koro elemanlarının eser öğrenirken ezgi içerisinde ses aralıklarını anlamakta zorlandıkları ya da makamsal farklılıkların ve geçkilerin kavratılması için belirli bir süresi olmadan, gerekli görüldüğü zamanlarda yapıldığı ve etkili olduğu söylenebilir.

İşitme eğitimi çalışmalarına ayrılan sürenin yetersiz olduğunu belirten koro elemanları, bu çalışmaların eser öğreniminde ve müziksel işitmenin gelişmesinde çok faydalı olduğunu ancak ayrılan sürenin az olduğunu ya da ihtiyaç duyulduğunda bu çalışmaların yapıldığını belirtmişlerdir. Bu çalışmaların nota eğitimi ile desteklenerek ayrı bir çalışma süresi içerisinde yapılmasının, koro elemanlarının müziksel işitmelerini geliştireceği öngörülebilir.

4.2.10. “Koral icra sırasında orkestra ile koro arasındaki müziksel bütünlük ile ilgili görüş ve önerileriniz nelerdir?” Sorusuna Verilen Cevaplardan Elde Edilen Bulgular ve Yorumlar

Tablo-11. Koral İcra Sırasında Orkestra İle Koro Arasında Müziksel Bütünlük

Müziksel Bütünlük	f	%
Koral icra sırasında orkestra ile koro arasındaki müziksel bütünlük var	25	62,5
Koral icra sırasında orkestra ile koro arasındaki müziksel bütünlük yok	15	32,5

Elde edilen bulgulara göre 40 katılımcıdan 25’i orkestra ile koro arasında müziksel bütünlük olduğu, 15’i ise müziksel bütünlüğün olmadığı şeklinde görüş bildirmişlerdir.

Koro elemanlarının orkestra ile yapılan çalışmalar sayesinde koroda öğrenilen türkülerini daha iyi kavradıkları, birlikte müzik yapmanın gerekliliklerini anlayarak olumlu davranışlar geliştirdikleri, orkestranın tecrübeli ve müzikalitesinin yüksek

olması sayesinde konser ve etkinliklerde çok daha başarılı seslendirmeler yaptıkları söylenebilir.

Koro elemanları orkestra ile koro arasında çalışmalarda çok iyi hazırlanma süreci olsa dahi, konserlerin sunumu sırasında bazı problemler yaşanabildiğini belirtmişlerdir. Bu problemlerin bazı koro elemanlarının sahne deneyiminin olmaması sebebiyle yaptıkları bireysel hatalar, orkestra elemanlarının çalgılarının ve koro mikrofonlarının ses sisteminde iyi tonlanıp ses seviyelerinin gerektiği gibi dengelenmemesi, orkestranın koronun ses seviyesinin üstünde çalması gibi nedenlerden kaynaklandığı söylenebilir.

4.2.11. “Farklı yörelere ait türküler dinliyor musunuz? Cevabınız evet ise bu alışkanlığı ne zaman edindiğinizi açıkla mısınız? Farklı yörelere ait türkülerini öğrenirken zorluk yaşıyor musunuz?” Sorusuna Verilen Cevaplardan Elde Edilen Bulgular ve Yorumlar

Tablo-12. Farklı Yörelere Ait Türkü Dinleme

Sorular	Cevaplar	f	%
Farklı yörelere ait türküler dinliyor musunuz?	Evet	39	97,5
	Hayır	1	2,5
Farklı yörelere ait türkülerini ne zamandan beri dinliyorsunuz?	Koro çalışmalarına başladığımdan bu yana dinliyorum	24	61,53
	Daha önceden dinliyordum	15	38,46
Farklı yörelere ait türkülerini öğrenirken zorluk yaşıyor musunuz?	Evet	36	90
	Hayır	4	10

Elde edilen bulgulara göre 40 katılımcının 39’u evet 1 katılımcı ise hayır cevabı vermiştir. Farklı yörelere ait türkülerini dinleyen 39 katılımcıya bu alışkanlıklarını nerede edindiklerine dair sorulan soruya 24 katılımcı, koro çalışmalarına katıldıktan sonra cevabını vermiştir. 15 katılımcı ise daha önceden farklı yöre müziklerini dinlediklerini belirtmişlerdir.

Koro çalışmalarında farklı yörelere ait türkülerin öğrenilmesinin koro elemanların farklı yörelere ait müziklerine olan ilgilerinin artmasına ve yöre müzikleri ile ilgili daha fazla türkü dinlemeye yönelmelerine katkı sunduğu söylenebilir.

“Farklı yörelerin türkülerini öğrenirken zorluk yaşıyor musunuz?” sorusuna 40 katılımcıdan 36’sı evet, 4’ü ise hayır cevabı vermişlerdir.

Farklı yörelerin türküleri öğrenilirken koro elemanları o yörenin ağız, şive, okuma üslubu, ritmik ve melodik yapısı, makamsal yapısı gibi kendine has özelliklerinden kaynaklanan farklılıklarından kaynaklı öğrenme zorlukları yaşadıkları söylenebilir. Ayrıca koro elemanlarının kültürel aidiyet hissetmedikleri yörelerin türkülerini seslendirme konusunda zorluklar yaşadıkları söylenebilir.

Daha önceden halk müziği eğitimi almış olan ya da bir türkünün yöresel farklılıklarını algılayıp seslendirebilen koro elemanlarının farklı yörelerin türkülerini öğrenirken diğer koro elemanlarına göre daha az sorun yaşadıkları düşünülebilir.

4.2.12. “Koro çalışmalarına katıldığınız süre içerisinde türkü dağarcığınızın gelişimi hakkında görüş ve önerileriniz nelerdir?” Sorusuna Verilen Cevaplardan Elde Edilen Bulgular ve Yorumlar

Elde edilen bulgulara göre katılımcıların tamamı koro çalışmalarının türkü dağarcıklarını geliştirdiğini ifade etmişlerdir. Türkü dağarcıklarının gelişmesinin yanında farklı kazanımlarda elde ettiklerini ifade etmişlerdir. En yaygın karşılaşılan kazanım olarak sadece dağarcığın gelişmesi değil aynı zamanda farklı yörelerin türkülerini ve bu yörelerin kendine has türkü okuma biçimlerini de öğrendiklerini ifade etmişlerdir.

Koro çalışmalarının bireylerin türkü dağarcıklarını geliştirmede ve farklı yörelerin türkülerini öğrenme, dinleme ve araştırma gibi alanlarda olumlu katkılar sunduğu söylenebilir.

Türkü dağarcığının gelişmesine ek olarak bazı katılımcılar türkülerin sadece popüler türkülerden ibaret olmadığını aynı zamanda türkülerin çok geniş bir coğrafyada ve çeşitlilik barındıran bir yapısı olduğunu fark etmişlerdir.

Katılımcıların büyük bölümü türküleri günümüz koşullarında görsel ve işitsel medyada seslendirdikleri türküleri yayımlanan ve bu sayede toplum içerisinde ön plana çıkan sanatçılar ve onların albümlerinden dinleyerek öğrenmişlerdir. Koro

çalışmalarına katıldıktan sonra bu güne kadar hiç duymadıkları ya da yanlış öğrendikleri birçok türküyü öğrenme, farklı yörelerin türkülerini ve seslendirilme biçimlerini algılama ve uygulama olanakları buldukları söylenebilir.

4.2.13. “Koro çalışmalarının ve etkinliklerinin bireysel, sosyal ve müziksel gelişiminize etkileri hakkında görüş ve önerileriniz nelerdir?” Sorusuna Verilen Cevaplardan Elde Edilen Bulgular ve Yorumlar

Tablo-13. Koro Çalışmaları ve Etkinliklerinin Katılımcıların Bireysel Gelişimine Etkileri

Bireysel Gelişimler	f
Özgüven	31
Kolektif çalışma	16
İletişim becerileri	7
Problem çözme	4
Farklı kimlik ve kültürlere saygı	4

Elde edilen bulgulara göre katılımcıların tamamı koro çalışmalarına katılmamanın kendilerinin farklı alanlarda bireysel gelişimlerine katkı sağladığını beyan etmişlerdir. Koro çalışmalarının ve etkinliklerinin bireysel gelişimlerine katkıları ile ilgili soruya verdikleri yanıtlarda 40 katılımcıdan 31’i özgüvenlerinin geliştiğini belirtmişlerdir,

Koro çalışmaları ve etkinlikleri sayesinde katılımcıların kendilerinde özgüvenlerinin arttığı ve buna bağlı olarak kendilerini daha rahat ifade edebildikleri ve türkü söyleme becerilerinin bu sayede daha etkin bir hale geldiği söylenebilir.

Koro çalışmalarının ve etkinliklerinin bireysel gelişimlerine katkıları ile ilgili soruya verdikleri yanıtlarda 40 katılımcıdan 16’sı kolektif çalışma becerilerinin geliştiği yanıtını vermiştir.

Koro çalışmaları ve etkinliklerinin koro elemanlarında birlikte müzik yapma ya da aynı ortamı paylaşma konusunda ortak tutum geliştirmelerine katkı sağladığı söylenebilir.

Koro çalışmalarının ve etkinliklerinin bireysel gelişimlerine katkıları ile ilgili soruya verdikleri yanıtlarda 40 katılımcıdan 7'si iletişim becerilerinin geliştiği yanıtını vermiştir.

Koro çalışmaları ve etkinliklerinin koro elemanlarının bulundukları ortamdaki insanlarla daha doğru bir iletişim kurmalarına fayda sağladığı söylenebilir.

Koro çalışmalarının ve etkinliklerinin bireysel gelişimlerine katkıları ile ilgili soruya verdikleri yanıtlarda 40 katılımcıdan 4'ü problem çözme becerilerinin geliştiği yanıtını vermiştir.

Koro çalışmaları ve etkinliklerinin, koro elemanlarının gerek müzik ile ilgili gerekse insan ilişkilerinde karşılaştıkları problemlere çözüm yolları geliştirmeleri yönünde olumlu katkılar sağladığı söylenebilir.

Koro çalışmalarının ve etkinliklerinin bireysel gelişimlerine katkıları ile ilgili soruya verdikleri yanıtlarda 40 katılımcıdan 4'ü daha önceden deneyimledikleri olaylardan yola çıkarak koro çalışmaları sayesinde farklı inanç, etnik köken, düşünce, kimlik ve kültürel değerlere sahip insanlara karşı daha önyargısız bir bakış açısı geliştirdiklerini belirtmişlerdir.

Koro çalışmalarına devam eden katılımcıların farklı düşünen, inanan, kültürel yapıları gereği farklı yaşam şekilleri olan insanlara bakış açılarında olumlu değişikliklere yol açtığı, daha objektif ve empati kurabilen yaklaşımlar sergilemelerine katkı sağladığı söylenebilir.

Tablo-14. Koro Çalışmaları ve Etkinliklerinin Katılımcıların Sosyal Gelişimleri

Sosyal Gelişimler	f
Arkadaşlık ve dostluklar kurma	33
Farklı kültürlerde insanlar tanıma	18
Önyargılardan kurtulma	4
İhtiyaç duyulan zamanlarda destek alabilecekleri geniş bir çevre	4

Sosyal gelişim konusunda da bireysel gelişimde olduğu gibi katılımcılar olumlu görüşler bildirmişlerdir. Koro çalışmalarının ve etkinliklerinin sosyal gelişimlerine katkıları ile ilgili soruya verdikleri yanıtlarda 40 katılımcıdan 33'ü arkadaş çevrelerinin çok genişlediği ve ayrıca bazı katılımcılar da çok sağlam temelli dostluklar geliştirdiklerini belirtmişlerdir.

Koro çalışmaları ve etkinlikleri sayesinde koro elemanlarının arkadaş çevrelerinin geliştiği, koro da oluşturulan arkadaşlık ortamının daha kaliteli zaman geçirmelerine olanak sağladığı ve ortak beğenileri doğrultusunda müzik dışında etkinlikleri de beraber yapma fırsatları sunduğu söylenebilir.

Koro çalışmalarının ve etkinliklerinin sosyal gelişimlerine katkıları ile ilgili soruya verdikleri yanıtlarda 40 katılımcıdan 18'i farklı yörelerden ve kültürlerden insanlar tanımalarının sosyalleşmelerine yardımcı olduğunu vurgulamışlardır.

Koro çalışmaları ve etkinliklerinin katılımcılara kendi yöreleri ve kültürel yapıları dışındaki farklılıkları algılamaları, karşılaştırmalar yapabilmeleri bakımından fayda sağladığı söylenebilir.

Sosyal gelişim konusunda bir diğer katkı ise koro çalışmalarının bireylerin farklı düşünce ve davranışlara karşı hoş görülü ve toleranslı olma becerilerinin gelişmesi yönünde olduğu 40 katılımcıdan 4'ü tarafından ifade edilmiştir

Koro çalışmaları ve etkinliklerinin katılımcıların bazılarında farklı kültür, düşünce, inançlara sahip insanlara karşı daha olumlu ve anlayışlı bir tutum geliştirmelerine olanak sağladığı söylenebilir.

Koro çalışmalarının ve etkinliklerinin sosyal gelişimlerine katkıları ile ilgili soruya verdikleri yanıtlarda 40 katılımcıdan 4'ü genişleyen arkadaş çevreleri sayesinde herhangi bir güçlkle karşılaştıklarında kendilerine yardımcı olan farklı alanlarda eğitim gören ya da çalışan çok sayıda arkadaşları olduğunu belirtmişlerdir.

Koro çalışmaları ve etkinlikleri sayesinde genişleyen arkadaşlık ilişkileri sonucunda farklı yetenek, eğitim ve ilgi alanları olan çok sayıda insanla etkileşim

içerisinde bulunmalarının karşılaştıkları herhangi bir sorunun çözümlenmesine yardımcı olacağı düşünülebilir.

Tablo-15. Koro Çalışmaları ve Etkinliklerinin Katılımcıların Müziksel Gelişimleri

Müziksel Gelişim	f
Türkü dağarcığı ve halk müziği kültürü oluşturma	22
Müziksel işitme	21
Türkü söyleme becerileri geliştirme	21
Müzik kurallarını, tekniklerini tanıma	15
Çalgı çalma becerileri geliştirme	12

Koro elemanlarının cevapları her ne kadar Tablo-15'deki verilerin elde edilmesini sağlamış olsa da bu konuda herhangi bir ölçme ve değerlendirme aracı kullanılmamış olduğu için elde edilen bulgulara temkinli yaklaşmak gerekebilir.

Katılımcıların koro çalışmaları sayesinde bireysel ve sosyal gelişimlerine ek olarak müziksel gelişimlerinin de olumlu yönde olduğunu tüm katılımcılar beyan etmişlerdir. Koro çalışmalarının müziksel gelişimine katkıları ile ilgili soruya 40 katılımcıdan 21'i müziksel işitmelerinin geliştiği yanıtını vermiştir.

Koro çalışmalarının katılımcıların müziksel işitmelerini geliştirmelerine, sesleri ve ses aralıklarını doğru algılayıp seslendirmelerine, seslendirdikleri eserlerin makamsal, melodik ritim farklılıklarını ayırt etme becerileri geliştirmelerine fayda sağladığı söylenebilir.

Koro çalışmalarının müziksel gelişimine katkıları ile ilgili soruya 40 katılımcıdan 22'si Türkü dağarcığının ve halk müziği kültürlerinin geliştiği cevabını vermişlerdir.

Koro çalışmalarının katılımcıların türkü dağarcıklarını geliştirmelerine, farklı yörelerin türkülerini öğrenerek o yörenin müzik kültürü, melodik, makamsal, ritmik yapıları hakkında bilgi sahibi olmalarına katkı sağladığı söylenebilir.

Koro çalışmalarının müziksel gelişimine katkıları ile ilgili soruya 40 katılımcıdan 15'i müzik terimleri, kuralları ve tekniklerini öğrenmeleri bakımından yarar sağladığı yanıtını vermişlerdir.

Koro çalışmalarının katılımcıların müziksel terimleri, kavramları, kural ve teknikleri öğrenmelerinde işlevlerinin neler olduğunu algılamalarında çok önemli katkılar sağladığı söylenebilir.

Koro çalışmalarının müziksel gelişimine katkıları ile ilgili soruya 40 katılımcıdan 21'i türkü seslendirme becerilerinin geliştiğini belirtmişlerdir.

Koro çalışmalarının katılımcıların, yöresel okuma farklılıklarını (ağız, şive) algılamalarına, müziksel teknik ve yöntemlerle desteklenen çalışmalarla türkülerini doğru seslendirmelerine, katkı sağladığı söylenebilir.

Koro çalışmalarının müziksel gelişimine katkıları ile ilgili soruya 40 katılımcıdan 12'si ise çalgı çalma becerilerini geliştirmelerinde veya bir çalgı çalmaya yönelmelerinde özellikle orkestra ile birlikte yapılan çalışmaların çok etkili olduğu yönünde görüş bildirmişlerdir.

Koro çalışmalarının katılımcıların çalgı çalma becerilerini geliştirdiği, deneyimli müzisyenler ve koro ortamının bu gelişimi destekleyen doğal bir öğrenme süreci hazırladığı, birçok koro elemanının ise çalgı çalmaya yönelmelerini sağladığı söylenebilir. Ayrıca koro çalışmalarının çalgı çalma becerisi yüksek olan katılımcıların mesleki müzik eğitimi yaşantısına geçmelerine katkı sunduğu söylenebilir.

4.2.14. “Koro çalışmalarında ve etkinliklerinde daha verimli bir sonuç alınabilmesi ile ilgili görüş ve önerileriniz nelerdir?” Sorusuna Verilen Cevaplardan Elde Edilen Bulgular ve Yorumlar

Elde edilen bulgulara göre katılımcıların 36 tanesi öneride bulunurken 4 katılımcı herhangi bir öneride bulunmamıştır. Kararsız kalan katılımcı olmamıştır. Bazı katılımcılar tek bir öneride bulunurken, çoğunluk birden fazla öneride

bulunmuştur. Katılımcıların görüş ve önerileri 14 başlık altında Tablo -18 de aşağıda sunulmuş ve en yaygın 6 öneri detaylı olarak incelenmiştir.

Tablo-16. Koro Çalışmalarında ve Etkinliklerinde Daha Verimli Bir Sonuç Alınabilmesi İle İlgili Görüş ve Öneriler

Görüş ve Öneriler	f
Nota okuma, yazma eğitimi verilmeli.	13
Çalışma salonunun fiziki şartları, teknik donanımı geliştirilmeli.	13
Ses eğitimi, nefes egzersizleri, çalışmaları artırılmalı.	11
Farklı illerde konserler, yarışmalar ve Festivallere katılım sağlanmalı.	11
Sosyal etkinlikler artırılmalı.	10
Çalışma günleri artırılmalı / verimli hale getirilmeli.	10
Koro elemanları ile bireysel olarak daha çok ilgilenilmeli.	6
Herhangi bir önerim yok.	4
Etkinlik sayıları çalışmaların verimliliği bakımından azaltılmalı.	3
Solo okumak isteyen koro elemanlarına daha çok şans verilmeli.	3
Koro elemanları daha fazla kişisel çaba göstermeli.	2
Çalışma saatlerine herkes uymalı.	2
Diğer topluluklarla ortak etkinlikler yapılmalı.	1
Halk kültürü/müzik kültürü ile ilgili eğitici çalışmalar yapılmalı.	1

Katılımcıların önerileri incelendiğinde 40 katılımcıdan 13' ü koro çalışmalarında nota okuma ve yazma eğitimi çalışmalarının yapılması gerektiğini belirtmişlerdir. Aynı şekilde 2 koro eğitmeni de çalışmalarında bu eğitimi temel düzeyde ve müziksel seviye farklılıklarına dikkat ederek verdiklerini belirtmişlerdir. Koro çalışmalarında türkü öğretimi için uygulanan yöntemlerin yanı sıra nota okuma ve yazma eğitimi verilmesinin, koro elemanlarının daha çabuk ve etkili bir biçimde türkülerini öğrenmelerine katkı sağlayacağı ve ayrıca müziksel olarak gelişimlerine yardımcı olacağı söylenebilir.

Katılımcıların önerileri incelendiğinde 40 katılımcıdan 13'ü koro çalışma alanının fiziki şartlarının geniş katılımlı çalışmalarda yetersiz kaldığını ve teknik donanımın yenilenmeye ihtiyacı olduğunu belirtmiştir. Yine aynı şekilde koro eğitmenlerinin 3'ü koro çalışma salonlarının fiziki şartlarının ve bu çalışmalarda kullanılması gereken araç gereçlerin yetersiz olduğunu belirtmişlerdir. Koro çalışma alanının fiziki şartlarının geniş katılımlı çalışmalarda yetersiz kaldığı, teknik donanım ve araç gereçlerinin yenilenerek günümüz teknolojisi ile uyumlu bir hale getirilmesi gerektiği söylenebilir. Bu sayede çalışmalardan alınacak verimin artmasına katkı sağlanabilir.

Katılımcıların önerileri incelendiğinde 40 katılımcıdan 11'i koro çalışmalarında yapılan ses eğitimi ve nefes egzersizleri çalışmalarının daha fazla yapılması gerektiğini belirtmişlerdir.

Koro çalışmalarında ses eğitimi ve nefes egzersizleri çalışmalarının yapılması koro elemanlarının türkü seslendirme becerilerini geliştirdiği ve bu çalışmalara ayrılan sürelerin artırılmasının ya da daha verimli hale getirilmesinin koronun genel başarısını olumlu yönde etkileyeceği öngörülebilir.

Katılımcıların önerileri incelendiğinde 40 katılımcıdan 11'i başka illerdeki üniversitelerde konserler verilmesi, yarışma ve festivallere katılım sağlanmasının koro elemanları açısından faydalı olacağını belirtmişlerdir.

Koro elemanlarının farklı illerdeki üniversitelerde konserler vermeleri, festivallere ve yarışmalara katılmak istemeleri bu mecraların becerilerini sunabilecekleri ortamlar olması, sosyalleşmelerine katkı sunması, kültürel çeşitliliğimizi anlamaları ve özümsemeleri bakımından faydalı olacağı söylenebilir.

Katılımcıların önerileri incelendiğinde 40 katılımcıdan 10'u koro çalışmaları dışında sosyal etkinliklere daha fazla önem verilmesi gerektiğini belirtmişlerdir

Koro çalışmaları dışında yapılan farklı sosyal aktivitelerin koro elemanlarının sosyalleşmelerine, birbirleri ile doğru iletişim kurmalarına, kaynaşmalarına ve dayanışma içerisinde olmalarına katkı sağlayacağı düşünülebilir.

Katılımcıların önerileri incelendiğinde 40 katılımcıdan 10'u koro çalışmalarının gün ve saatlerinin artırılmasının ya da daha verimli hale getirilmesinin olumlu sonuçlar doğuracağı yönünde görüş bildirmişlerdir.

Koro çalışma gün ve saatleri koro elemanlarının fakültelerindeki derslerinin yoğunluğu ya da başka sebepler nedeniyle yetersiz kalmaktadır. Bu nedenle koro elemanlarının çalışmalara katılımı ya da sürekliliği bakımından sorunlar yaşanmaktadır. Çalışma gün ve saatlerinin artırılması ya da daha etkin bir şekilde tekrardan planlanmasının bu sorunlara büyük ölçüde çözüm sağlayacağı öngörülebilir.

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

5.1. Sonuçlar

5.1.1. Koro Eğitimcilerinin Görüşlerinden Elde Edilen Sonuçlar

• Ülkemizin çeşitli üniversitelerinde faaliyet gösteren amatör Türk halk müziği korolarının, kültürel zenginliğimizin tanınması ve gelecek nesillere aktarılmasında üniversite öğrencilerinin bireysel yeteneklerini geliştirip sosyalleşmelerinde, iletişim becerilerini geliştirmelerinde, topluma faydalı ve örnek olabilecek bireyler haline gelmelerinde önemli rol oynayan mecralardan olduğu anlaşılmaktadır.

• Koro çalışmalarının günleri ya da sürelerinin koro elemanlarının ders programları, koro eğitmeninin çalışma/ ders programı, üniversitenin sunduğu fiziki ya da maddi imkânlar, çalışma salonunun çalışma saatleri için uygunluk durumu, etkinliklerin sayısı ve süresi gibi nedenlerden kaynaklı olarak değişiklik gösterdiği görülmektedir.

• Koro eğitimcilerinin repertuar seçiminde TRT repertuarının ana kaynak olarak kullanıldığı ayrıca mahalli sanatçıların, ozanların yöresel tavır ve ağız özellikleri gösteren türkülerini ile Türk halk müziği formunda bestelenmiş popüler eserlerinde tercih edildiği anlaşılmaktadır.

• Koro eğitimcilerinin koroya eleman alırken uyguladıkları yöntemler büyük ölçüde birbirleriyle benzerlikler gösterdiği ve üniversite amatör koroların seçmelerinde uygulanan bu yöntemlerin müzik eğitimi olmayan adayların koroya seçilmeleri için yeterli olduğu anlaşılmaktadır.

• Üniversite amatör Türk halk müziği koro çalışmalarında eser öncesi ses eğitimi için kullanılan egzersizler ve temel müzik eğitiminin eser öğretilmesine ve seslendirilmesine katkı sağladığı sonucuna ulaşılmıştır.

• Koro eğitimcilerinin koro elemanlarının hepsinin nota eğitiminin olmamasından dolayı işittikleri melodiyi bölümlere ayırarak parçadan bütüne doğru öğrenme metodunu uyguladıkları ve başarılı oldukları anlaşılmaktadır.

• Üniversite amatör Türk halk müziği koro eğitim sürecinde ve etkinliklerinde karşılaşılan problemlerin, öğrencilerin sınavları nedeni ile çalışmaları aksatması, plansız ya da sayısal bakımdan fazla olan etkinlikler, koro elemanlarının nota

eğitiminin olmaması, çalışma salonu için verilen sürelerin yetersizliği, konser salonu ve ses sistemi ile ilgili olumsuzluklar, dışarıdan getirilen ücretli müzisyenlerin finanse edilmesi konusunda yaşanan sorunlardan kaynaklandığı anlaşılmaktadır.

- Koro çalışma salonu olmayan üniversite amatör Türk halk müziği korolarının çalışmalarını düzenli ve verimli yapmak konusunda zorluklar yaşadıkları ayrıca üniversite yöneticilerin ve birim görevlilerinin olumsuz tavırlarının da bu çalışmaları ve etkinlikleri olumsuz yönde etkilediği sonuçlarına ulaşılmıştır.

5.1.2. Çukurova Üniversitesi Türk Halk Müziği Amatör Korosundaki Katılımcıların Görüşlerinden Elde Edilen Sonuçlar

- Araştırma örneklemimizin ikinci grubunu oluşturan Çukurova üniversitesi amatör Türk halk müziği koro elemanlarının %62,5'inin üniversite eğitimlerinden önce bir koro veya müzik topluluğu deneyimi olduğu ayrıca bu koro elemanlarının koro çalışmalarını sürdürmek ve geliştirmek amacıyla üniversitedeki amatör Türk halk müziği topluluğuna üye oldukları sonuçlarına ulaşılmıştır.

- Koro elemanlarının % 55'inin nota okuma yazama bilgisinin olduğu ve bu kazanımlarının koro çalışmalarına olumlu katkıları olduğu anlaşılmaktadır.

- Koro elemanlarının daha önceden çalgı eğitimi almış olmalarının koro çalışmalarında eser öğrenme ve seslendirebilme becerilerinin gelişmesine olumlu katkıları olduğu görülmektedir.

- Daha geniş ve amaca yönelik teknolojik araç gereçlerle donatılmış bir çalışma salonun çalışmaların verimini artıracığı anlaşılmaktadır.

- Yıl içerisinde yapılan etkinlik ve konserlerin amatör bir Türk halk müziği korusu için yeterli sayıda ve sürede olduğu anlaşılmaktadır.

- Koro elemanlarına eser öğretimine yönelik olarak kullanılan yöntemlerin nota eğitimi olmayan koro elemanlarının eğitiminde faydalı olduğu anlaşılmaktadır.

- Koro çalışmalarında farklı yörelere ait türkülerin öğrenilmesinin koro elemanların farklı yörelerin müziklerine olan ilgisini artırdığı ve yöre müzikleri ile ilgili daha fazla türkü dinlemeye yönelmelerini sağladığı sonucuna ulaşılmıştır.

- Koro çalışmalarında ses eğitimi ve nefes egzersizleri çalışmalarının yapılması koro elemanlarının türkü seslendirme becerilerini geliştirdiği ve bu

çalışmalara ayrılan sürelerin artırılmasının ya da daha verimli hale getirilmesinin koronun genel başarısını olumlu yönde etkileyeceği düşünülmektedir.

- Koro çalışmalarının koro elemanlarının bireysel, sosyal ve müziksel gelişimlerine katkı sağladığı anlaşılmaktadır.

5.2. Öneriler

- Üniversite yönetimlerinin kültür sanat faaliyetlerinin geliştirilmesi için yapılan etkinliklere maddi manevi desteklerini artırması, fiziki şartları ve donanımları uygun çalışma ortamları yaratması, bu çalışmaları planlayan ve koordine eden birim elemanlarını kültür-sanat alanında çalışmalar yapan kişilerden seçmesi önerilebilir.

- Koro eğitmenlerinin yaptıkları çalışmaları daha verimli hale getirebilmeleri ve mesleki donanımlarını artırabilmeleri için ülke genelinde üniversite amatör Türk halk müziği koro eğitmenleri ile çalıştaylar yapılarak koro eğitiminde ve etkinliklerinde yaşanan sorunların saptanmasına ve çözümlerine yönelik çalışmalar yapılabilir.

- Koro elemanlarının müziksel becerilerini artırmaya yönelik nota ve çalgı eğitimi almaları yönünde özendirici ve destekleyici yaklaşımlar sergilenebilir. Ayrıca koro çalışmalarının öğrencilerin ders saatleri göz önünde bulundurularak düzenlenmesi daha fazla öğrenciye ulaşılmasını sağlayabilir.

- Amatör üniversite Türk halk müziği korolarının ülke genelindeki tüm üniversitelerde yaygınlaştırılması için festivaller, yurtiçi, yurtdışı konserler ve etkinlikler ile son 5 yıldır yapılmayan Gençlik ve Spor Bakanlığı Üniversiteler arası Türk halk müziği koro ve özel dal yarışmalarının tekrar yapılması için girişimlerde bulunulabilir.

- Farklı bölümlerde öğrenim gören öğrencilere yönelik koro ve çalgı derslerinin üniversite yönetimleri tarafından seçmeli dersler olarak açılması öğrencilerin koro çalışmalarına ve çalgı eğitimine yönelmelerine katkı sağlayabilir.

- Daha fazla sayıda üniversite amatör Türk halk müziği korosuna ulaşarak çalışmanın örnekleme büyültülebilir. Böylece bu çalışmanın evreninde ortaya çıkmamış başka bulgulara da ulaşılabilir.

- Amatör koroların eğitimi ve etkinliklerinin veriminin artırılabilmesine yönelik bilimsel araştırmalar daha fazla yapılabilir.

KAYNAKÇA

Alpyıldız, Eray. (2012). Yerelden ulusala taşınan müzik belleği ve yurttan sesler. *Milli Folklor Dergisi, Yıl:24, Sayı:96*.

Apaydın, Mustafa. (2001). Koro ile müzik eğitiminin toplumun müziksel düzeyini geliştirmedeki yeri ve önemi. *I. Ulusal Koro Eğitimi ve Yönetimi Sempozyumu*, 01-03 Kasım. Ankara: Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi, 131-140.

Avcı, Burcu. (2007). *İzmir'in Kentsel Müzik Yaşamında Müzik Topluluklarının Yeri- Kültürel Bağlam, Türler, Repertuar, Patronaj*. Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi, EGE ÜNİVERSİTESİ Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.

Çevik, Suna. (2001). Koro Eğitimi Sürecinde Repertuar Oluşturma ve Konser Programları Hazırlamada Yeni Yaklaşımlar. *I.Ulusal Koro Eğitimi ve Yönetimi Sempozyumu*.01-03 Kasım. Ankara: Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi, 67-76.

Çevik, Suna. (2015). *Koro eğitimi ve yönetimi*, Ankara: Müzik Eğitimi Yayınları.

Egüz, Saip. (1981). *Koro eğitimi ve yönetimi*, Ankara: Ayyıldız Matbaası.

Emnalar, Atınç. (1992). *Türk müziğinde koro (ders kitabı). Koro kavramı ve tarihçesi batı müziğinde korolar Türk halk ve sanat müziği korolarının, kuruluş-hazırlık-program-konser ve repertuar teknikleri*. İzmir: Ege Üniversitesi Basımevi.

Gökçe, Mete. (2007). Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Başkanlığı. *Koro Müziğinin Toplumsal İşlevleri Açısından Türkiye Korolar Şenliğinin Kazandırışları Üzerine Genel Bir Değerlendirme*. 38. Uluslararası Asya ve Kuzey Afrika Çalışmaları Kongresi (ICANAS'38) Bildirisi, , 10-15 Eylül Ankara: Müzik Eğitimi Yayınları. 4. 325-352.

Gözen G. Asena. (2010). *Amaçları bakımından farklı yapılanmış çok sesli korolarda koristlerle koro şefi arasındaki iletişimin incelenmesi*. Doktora Tezi, GAZİ ÜNİVERSİTESİ Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Güney, Emre. (2010). *Türk Halk Müziğinde Koro Uygulamalarının İncelenmesi (TRT İle Kültür ve Turizm Bakanlığı Örneği)*, Yüksek Lisans Tezi, SAKARYA ÜNİVERSİTESİ Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.

Karakaya, Oğuz. (2009). *Türk Müziği Eğitimi Veren Devlet Konservatuvarlarında Koro Eğitimi ve Yönetimi*. Doktora Tezi, SELÇUK ÜNİVERSİTESİ Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

Karasar, Niyazi (2009). *Bilimsel Araştırma Yöntemi* (19. Baskı). Ankara: Nobel Yayın

Okatan, İlknur Ş. (2001). Müzik Toplum Etkileşiminde Koro Müziğinin Rolü (Koro Eğitimi ve Yönetiminde Kalite Bilincinin Gerekliliği). *I.Ulusal Koro Eğitimi ve Yönetimi Sempozyumu*.01-03 Kasım. Ankara: Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi, 77-82.

Özmen, Haluk Sözbilir, Mustafa Akarsu, Bayram Demirbaş, Murat Metin, Mustafa Karamustafaoğlu, Orhan Gökçek, Tuba Tekbıyık, Ahmet Yenmez, A. Arzu Şahin, Çiğdem Özdemir, Ertuğrul Yılmaz, K. Gül Tural, Güner Özpınar, İlknur Aktaş, C. Meral Yıldırım, Nagihan Aydın, Sevgi İzci, Kemal Kaya, Özgül (2014). *Kuramdan Uygulamaya Eğitimde Bilimsel Araştırma Yöntemleri* (1.Baskı). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık

Öztop, Sinem. (2007). *Planlı ve Programlı Bir Koro Eğitimi İle Bireye Kazandırılması Hedeflenen Eğitsel, Toplumsal ve Kültürel Yeterliliklerin İncelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, GAZİ ÜNİVERSİTESİ Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Öztürk, Oğuz. (2010). *Şefin Koro İle İletişimi ve Davranışlarının koro Üyesi Algılarına Göre Değerlendirilmesi*, Yüksek Lisans Tezi, ÇUKUROVA ÜNİVERSİTESİ Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.

Saklıca, Ersoy. (2010). *Bireysel Ses Eğitiminden Toplu Ses/Koro Eğitimine Geçiş Sürecindeki Yaklaşımlar*, Yüksek Lisans Tezi, AFYON KOCATEPE ÜNİVERSİTESİ Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyonkarahisar.

Sazak, Nilgün, Öncül Nursel. (2016). Dernekler ve müzik eğitime katkıları (Sansev örneği). *Online Journal Of Music Sciences*, 1 (2), 41-64.

Töreyin, Meral A. (2008). *Ses Eğitimi Temel Kavramlar- İlkeler- Yöntemler(I. Baskı)*. Ankara: Sözkese Matbaacılık.

Uçan, Ali. (2001). İnsan, Müzik, Koro ve Koro Eğitiminin Temelleri. *1.Ulusal Koro Eğitimi ve Yönetimi Sempozyumu*. 01-03 Kasım Ankara: Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi. 7-56.

Yener, Sabri. (2001). Türkiye’de Koro Çeşitleri ve Müzik Toplum Etkileşiminde Koro Müziğinin Rolü. *I. Ulusal Koro Eğitimi ve Yönetimi Sempozyumu*, 01-03 Kasım Ankara: Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi. 83-93.

Yıldırım, Ali ve Şimşek, Hasan (2011). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri* (8.Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık

Yıldırım, Ali ve Şimşek, Hasan (2013). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri* (9.Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Yiğit, Nalan. (2001). Müzik Öğretiminin Koro Eğitimi İhtiyacı ve Karşılaşılan Sorunlar. *I. Ulusal Koro Eğitimi ve Yönetimi Sempozyumu*, 01-03 Kasım Ankara Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi, 95-102.